

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Sacerdotii Origine & Præstantia - Variis item Industriis, & Praxibus, quibus Sacerdotes boni ad Dei gloriam suámque & Proximi salutem promovendam sunt usi ; Malorum Qvoque Sacerdotum infelici interitu, radicibus, & remediis Cui etiam Compendium Ritualis, ea, quæ pro commodiori Sacramentorum & ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1681

Pars II. De Exemplis & industriis bonorum Sacerdotum, quibus suam & proximi salutem procurare conati sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48600](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48600)

PARS II.

DE EXEMPLIS ET INDUSTRIIS BONORUM SACERDOTUM,

Quibus suam, & Proximi salutem procurare conati sunt.

Multa quidem ab Ascetis media suggeruntur ad virtutis & perfectionis studium persuadendum, sed inter omnia meritò efficacissimum semper æstimatum fuit *Exemplorum alienorum propositio, & inspectio*, id quod jam pridem S. Gregorius l. 7. Dial. agnovit, dum dixit: *Sunt nonnulli, quos ad amorem cœlestis Patriæ plùs exempla, quàm prædicamenta succendunt*; cuius rationem in præmio ejusdem libri duplicem assignat, dum ait: *Fit plerumque in audientis animo duplex adjutorium in exemplis Patrum*; quia amore venturæ vitæ ex præcedentium comparatione accenditur; & si se aliquid esse existimat, dum meliora de aliis cognoverit, humiliatur. Aliam adhuc rationem assignat idem Sanctus p. 2. Past. c. 3. dicens: *Illā vox libentiùs Auditorum corda penetrat, quàm dicentis vita commendat*; quia, quod loquendo imperat, ostendendo adjuvat, ut fiat; non enim difficile æstimatur, quod jam factum conspicitur, teste S. Ambrosio. Et ideo, ut S. Chrysostomus s. II. super Gen. sapienter advertit, *Sanctorum vitas & conversationem in divinis Scripturis præscriptam Spiritûs sancti gratia reliquit, ut discentes, quòd, licet ejusdem fuerint naturæ,*

*naturæ, virtutibus tamen studuerint, ne finis nos igne
& desides in iisdem exercitiis.*

Ob hanc itaque causam & ego non modicum peræ pretium me relaturum existimavi, si ad accendendos in virtutis & perfectionis amorem Sacerdotes illustriora ipsis aliorum Sacerdotum exemplis & industrias, quas tam in propria, quàm aliena lute procuranda adhibuerunt, & reliquerunt, congerem, & in hac secunda parte ob oculos ponere, ut, per lectionem eorundem, & accuratioris considerationem, quasi è salis tactu æternæ vitæ sapere, ut S. Gregorius loquitur, condiantur, & imitationis salutaris desiderio imbuantur.

Quâ tamen ipsâ in propositione, ne nimia conservatione Exemplorum fastidium Lectori crearem, eam cautionem adhibebo, ut neque omnium virtutum, sed earum duntaxat, quæ Sacerdotibus maxime conveniunt, exempla afferam, neque in illis rebus, quæ obvia quæque aut exotica, ac admittenda magis, quàm imitatione digna arripiam, sed selectiora duntaxat, & ad imitandum magis idonea proponam; atque aded in duo capita secundum hanc partem dividam, in quorum primo exemplorum earum virtutum, quæ ad propriam perfectionem pertinent, referentur; in secundo ea, quæ in præparanda mi salute procuranda ab iis relicta sunt, proponentur.

CAP

CAPVT I.

DE EXEMPLIS BONORUM
SACERDOTUM AD PROPRIAM
SALUTEM PERTINENTIBUS.

UT in Exemplis hisce referendis ordinatè procedatur, placet eundem Ordinem servare, quem S. Thomas & alii in iis explicandis usurpârunt, ut scilicet initium à Theologicis virtutibus, videlicet Fide, Spe, & Caritate faciam, postea ad Cardinales, Prudentiam scilicet, Justitiam, Fortitudinem, Temperantiam, earumque species procedam.

§. I.

Exempla Fidei à Sacerdotibus
relieta.

I. Fides hæc est virtus, per quam firmiter assentimur omnibus, quæ DEUS revelavit, aut revelabit; *sine qua*, ut Apostolus ad Hebr. 11. ait, *impossibile est placere DEO*; Unde juxta S. Ambrôsium l. de Cain & Abel, *fides est radix omnium virtutum*, & quod super hoc fundamentum adificaveris, hoc solum ad operis tui fructus & virtutis proficit mercedem. S. Bernardus verò idipsum confirmans l. 25. sup. Cant. *Dicamus, inquit, fidem vitam, virtutes palmitem, nostrum opus, devotionem vnum*. Ex quo facile patet, Fidem hanc omnibus quidem Christianis, sed Sacerdotibus præcipuè necessariam esse, ut qui hoc ipso, quòd sint Custodes, lectulum Christi, velut Salomonis mystici, id est, Ecclesiam ambientes, præ reliquis obligati sunt, ad Fidem, quæ est primarium Ecclesiæ decus, & columen, totis viribus propugnandam. Porro tres præcipuè actus hujus virtutis à Sacerdotibus exerceri possunt.

II. Primus est, ut & veritates Catholicas non modò ritè cognoscant, sed etiam firmissimo assensu omne dubium excludente profiteantur.

Sicut imprimis S. Paulus Apostolus fecit, qui, ut Vincentius Lirinensis in libell. adversus profanas Novitates re-

F 5

statur,

statum, cum Novantes aliqui varios errores per Provincias & Civitates promulgarent, jamque ipsos etiam Galatas per modum induxissent, S. Paulus in fide eosdem confirmatum suo exemplo volens dixit: *Licet nos Angelus de celo evangelizet, praterquam evangelizavimus, anathema sit.* Gal. c. i.

S. Basilii Episcopus, cum Praefectus Valentis Imperatoris à Fidei Catholicae defensione abducere conaretur, eumque in finem amicitiam & multa beneficia ab Imperatore promitteret, intrepidè respondit, Adolescentulis tantum sermones congruere, hos enim talibus rebus inhieret; at vero eos, qui in divinis nutriti essent literis, nullam illarum syllabam in discrimen venire pati posse, solerèque, si poscat, nullum genus mortis pro illis recusare.

S. Petrus Veronensis, ut in Breviario 29. Aprilis legitur, Parentibus haeresi Manichaeorum infectis natus, cum adhuc puer annorum septem scholas frequentaret, & quid in schola didicisset, à Patre interrogaretur, Christianae Fidei symbolum se didicisse respondit, neque ullis unquam Patri patruique minis aut blanditiis à fidei constantia dimoveri potuit, ideòque postea adultior factus, & Praedicatorum religioni adscriptus, hanc unicam à DEO gratiam petivit, pro fide mori posset, quam cum obtinisset, ab impio Perretico in capite vulneratus, jamque pene mortuus, Symbolum adhuc pronuntiavit.

II. Alter actus est, ut Sacerdotes Fidem fortiter propugnent contra oppugnantes, ipsamque, si necesse sit, vitam pro ejus defensione ponere non dubitent. Quà in re praeter exemplum praeverunt non pauci Sacerdotes.

Praecipue verò S. Athanasius Episcopus, cujus fides ferebatur velut rupes firma in mediis fluctibus. Totus mundus, inquit Marchantius in hort. Past. tr. i. prop. i. conjuravit in ejus exterminium, Principes, Episcopi, Populi, Exterritus, imò totus infernus, nequidquam firmitati fidei episcopi nocuerunt. Quatuor contra ipsum Concilia congregata sunt Episcoporum Atrio faventium; incredibiles tandem calamitates perpressus, ita ut magnam orbis partem fugiendo & exulando peragere cogeretur, omnia cum magna constantia pro fide defensione sustinuit.

S. Pol

S. Polycarpus Episcopus, cum in medio ignis ligatus esset, ipse se velut vivum & odoriferum Sacrificium DEO offerens sic precabatur; Accipe, Pater æterne, in Sacrificium acceptabile, quam mihi donasti vitam. Tu Dominus es universi, & Pater Salvatoris nostri Domini JESU Christi, per quem te cognovimus, & qui se pro nobis obtulit in cruce. Per eundem meipsum offero nunc in Confessione Fidei sanctæ, ad gloriam tuam, ejusque æternam. Gratias tibi infinitas ago, quod me dignatus es adscribere numero beatorum Martyrum tuorum, & me participem facere calicis & passionis Domini nostri JESU Christi Ribad. in vita 26. Jan.

S. Liberatus Abbas cum aliis sex sociis ex Monasterio Carthaginem protracti, cum ad Arrianam perfidiam amplectendam sollicitaretur, Una fides, exclamavit, unum baptisma, unus DEUS, nec poterit in nobis iterari, quod in doctrina Evangelii semel dari præceptum est; quia si semel lotus est, non habet necesse, ut denuo lavetur: sed mundus est totus. Satiis est momentanea perferre supplicia, quàm æterna subire tormenta. Cùmque Rex talibus dictis irritatus iram tormentis impleri & accendi, ipsumque S. Liberatum cum sociis imponi jussisset, ille cum magna fiducia clamabat: Gloria in excelsis DEO. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis, quando pro fide DEI nostri supplicia perferemus, ne acquisitæ fidei indumentum amittamus. Victor Uticensis l. 4. Wandal. persecut.

III. Tertius actus est, Hæreses odisse, totisque viribus profigare; quo in genere præ reliquis excellens fuit, teste Evagrii l. 5. vit. PP. §. 10. Agathon Abbas, qui, cum multi ad illum venirent, & quod plenus esset superbiæ, odii, iræ, impuditiæ &c. spargi de ipso dicerent, falsus est omnia, addens se mortalium esse pessimum. Cùm verò subderent, intelleximus etiam, quod hæreticus sis, statim silentio rupto, abiit, inquebat, à me, ut hæreticus unquam sim. Quærentibus autem, cur hæresin potiùs, quàm alia crimina, quæ sciebat se non patrâsse, negaret? respondit: Crimina alia infirmitatis sunt, & hominem adhuc DEO per fidem unitum relinquunt; hæresis verò est pertinaciæ & perfidiæ malitia, quæ

quæ omni modo nos à DEO divellit, tollens fidem, DEO
primo quasi vinculo unientem, & ligantem.

Abbas Cosmas cùm sepultus fuisset juxta sepulchrum
jusdam Episcopi, qui hæreticus fuerat, pluribus noctibus cla-
mare audicus est: Noli me tangere, Hæretice, noli mihi
propinquare, inimice Ecclesiæ sanctæ DEI. Et hic clamor
per longum tempus duravit, ut significaret audientibus
quantopere abhorruerit ipse ab Hæreticorum conversatio-
ne. Prat. spirit. c. 40.

S. Antonius de Padua tanta cum contentione adver-
sus Hæreses pugnabat, ut perpetuus Hæreticorum Malleus
rit appellatus, quemadmodum de ipso Breviarium Ro-
mum 13. Jun. testatur.

P. Petrus Faber Societatis JESU primus Sociorum
Ignatii, quamquam in pertractandis Hæreticorum mentibus
lenissimus erat, tamen eos, & eorum omnia sic abhorrebat,
piis, Catholicisquæ censebat, ut ne tum quidem audientibus
esse diceret, cùm recta præciperent; negaretque divini
Majestati gratum esse, ut eorum ad nutum, voluntatem
vel institueretur aliquid in Ecclesia DEI, vel meliorem
formam reformaretur; ut enim multa vera interdum Do-
mones, non tamen ex veritatis spiritu consentiant, sic illos
etsi multa interdum salutaria & bona præcipiant, ea tamen
quoniam non bono præcipiuntur spiritu, minime gratam
accepta esse DEO. Hist. Soc. p. 1. l. 4. n. 102.

P. Edmundus Augerius Soc. JESU Sacerdos quadraginta
Hæreticorum millia ad fidem Catholicam perduxit, & e-
liamque ab Hæresi jamjam invalescente sic purgavit, ut
ter Patriæ, Conservator Fidei, restitutor salutis publicæ
ceretur, uti de eodem Biblioth. Soc. refert.

§. II.

Exempla Spei à Sacerdotibus relicta.

I. Quod olim Philistæi fecisse dicuntur, dum vident
Samsonem tam admiranda opera patrare, omnibus modis
laborarunt, ut cognoscerent, in quo ejus robur consistere-
t, cùmque intellexissent, eam in capillis consistere, non quæ-
runt

verunt, donec hos illi eripuerint; id ipsum Dæmon circa Sa-
cerdotes facere conatur; advertit namque etiam ipse, quàm
mala ac præclara opera pro amore & gloria DEI, ac Proxi-
morum salute patrentur; ex altera verò parte pariter non
ignorat, quòd ab Isaia c. 30. dictum sit: *In silentio & spe erit
firmitudo vestra*; hinc omnibus viribus laborat, ut hanc
spem ipsis eripiat. Id quod benè S. Ignatius advertit, cujus
solemnis vox erat, operariis in vinea Domini ante omnia
tenendum esse, ut seiplos vincant, omnesque timores abji-
ciant, qui DEI fiduciam minuunt, impediuntque, quò mi-
nus spem suam in uno DEO constituent; noverat videlicet
S. Pater, quid S. Bernhardus l. 9. in Psalm. Qui habitat, di-
xerit: *Tantum per nos operabitur DEVS, quantum se no-
stra in eum fiducia extenderit.* Unde meritò S. Cyprianus
illa Deut. 11. verba: *Omnis locus, quem calcaverit pes ve-
ster, vester erit.* huc applicat, dum ait: *Pes vester utique
spes vestra est, & quantumcunque illa processerit, obtine-
bit.* Porro spes hæc, quæ à S. Alberto Magno in parad.
anim. c. 21. definitur, *certa expectatio futura beatitudinis,
proveniens ex gratia DEI, & meritis præcedentibus,* in tri-
bus præcipuè occasionibus ostendi debet, & verò etiam à
non paucis egregiè demonstrata est.

II. Prima occasio est, in alimentis, aliisque rebus ad
corporalem vitam conservandam necessariis, ubi à Sacerdo-
tibus omnis inordinata sollicitudo tantò audacius deponen-
da est, quantò justiore habet titulum ea à DEO petendi
& expectandi; si enim quærentibus regnum DEI & justitiam
ejus omnia hæc adjectum iri Christus Matth. 6. prædixit,
quis justius hæc speret, quàm Sacerdotes, quorum primarius
scopus est, efficere, ut DEUS per gratiam in ipsis, & anima-
bus curæ ipsorum commissis regnet? Tales certè non im-
meritò cum Apostolis Luc. 22. Christo quærenti: *Quando
misit vos sine sacculo & pera, & calceamentis, numquid
aliquid defuit vobis?* respondere poterunt: *Nihil.* Porro
similem occasionem non à paucis Sacerdotibus vel aliis Cle-
ricis peregregiè fuisse arreptam, ex sequentibus exemplis
patet.

S. Franciscus Seraphicus suis Filiis seu Religiosis non
aliud dare viaticum solebat, quàm illum Psalmi 54. versi-
culum:

culum: *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te nutriet.* Romano autem Pontifici de alimentis acquirenti sciscitanti respondit: *Matrem quidem habemus pauperem, sed divitem Patrem.* In vita.

S. Ignatius Lojola solebat frequenter dicere: *Iacta cogitatum nostrum in Dominum, & ipse nos enutriet. Vivemus in Domino, & faciamus bonitatem, & pascemur vitis ejus.* Mirantibus, quomodo tam difficili tempore nullis certis redditibus tot è nostris aleret, respondit: *nescitis, quantas vires spes in DEUM habeat? vel ignoratis, parùm illi esse loci, ubi omnia abundè suppetunt? explorata si essent, & manu tenerentur, ubi esset nostra spes enim, quæ videtur, non est spes.* Ribad. l. 5. vit. c. 3.

P. Balthasar Alvarez è Societate JESU cum esset eorum cujusdam Collegii Rector, habebat Ministrum valde scitum, qui anxius ad ipsum currebat, significans, quæ essent, & necesse esset statim prospicere. Cui vir sanctus respondit: *Quam anxius venit P. Minister? communi? ane id cum Domino DEO nostro? respondebat ille: hic huc non habui tempus orandi. Et tunc cum magna tranquillitate dimisit illum, dicens: hoc debuit esse primum. Eas ad cubiculum, & ores, & offeras tuam orationem, postea revertaris huc. Cogitas gregem hunc non habere Dominum? Dominum autem talem habet, cui non parvi constitit, ut perire permittat. Eas in pace, & cogit hoc non à tua industria pendere. Discedebat P. Minister, ut faceret, quod Pater præscribebat, & sæpe, quando revertebatur, inveniebat prospectum jam esse necessitati perinde judicio suo prodigiola, id promerente fiducia & fideitate sui Rectoris in DEUM. Vita c. 23.*

III. Altera occasio Spei & Fidei exercendæ se ostendit in vocationis adimplendæ obligatione, seu in quotidianis functionibus ad Sacerdotem pertinentibus ritè obeundis, ubi salubris S. Pauli ad Philip. c. 2. adhortatio ob oculos haberi debet Sacerdotibus: *Itaque carissimi mei (sicut semper obedistis) non ut in præsentia mei tantum, sed multis modis nunc in absentia mea, cum metu & tremore vestro (& aliorum) salutem operamini; DEVS est enim, qui operatur in vobis velle & perficere pro bona voluntate; Un-*

merito quis Sacerdos cum S. Bernardo l. 3. de 7. pan. diceret poterit: *Tria considero, in quibus tota spes mea consistit, caritatem adoptionis (& vocationis) veritatem promissionis, (quâ Apostolis & omnibus eorum Posteris promissit Matth. 24. Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi:) potestatem redditionis, id quod egregiè iterum oblatantur sequentes Sacerdotes.*

S. Paulus Apostolus, quantam de divino auxilio fiduciam conceperit, clarè Corinthiis indicavit, dicens 2. Cor. c. 1. *Non enim volumus ignorare vos, Fratres, de tribulatione nostra, qua facta est in Asia, quoniam supra modum gravati sumus, supra virtutem, ita ut taderet nos etiam vivere. Sed ipsi in nobis responsum mortis habuimus, ut non sumus fidentes in nobis, sed in DEO, qui suscitavit mortuos, qui de tanti periculi eripuit nos, in quem speramus, quoniam & adhuc eripiet. Sed & ad Philip. 4. intrepidè dixit: Omnia possum in eo, qui me confortat.*

S. Nicolaus, cum onus Episcopatus vehementer refugeret, postquam tamen humeris suis impositum vidit, certò credidit, DEUM sibi ad id portandum copiosas vires datum, adeoque cum magna alacritate & satisfactione sustinuit. Leontius Justin. in vit.

S. Franciscus Xaverius, ubicunque divinus honor agebatur, nulli cedebat difficultati, periculove; ita nihil molebatur, quod non efficeret: nihil inchoabat, quod non absolveret, uti Turcellinus l. 4. vit. c. 9. testatur. Sed & ipse suam fiduciam satis indicavit, dum l. 2. epist. ep. 2. de periculo naufragii, quod aliqui metuendum dicebant, sic scribit: *Noluit DEVS nos perdere, ut usu docti intelligeremus, quam infirma sint opes nostre, quoties aut nostris viribus, aut praesidiis nitimur humanis; nam ubi senseris, quàm fallaces sint spes tua, & humanis opibus omnino diffusus in solo DEO, qui unus pericula ipsius causâ suscepta facile propulsare potest, spem omnem posueris, tum verò placidè exspecteris, DEI imperio ac nutu omnia gubernari, & quantumvis vixta discrimen pra caelestibus gaudiis, qua in talis ac tempore divinitus impertiri solent, esse contemnendum.*

De

De Jacobo Merlohorstio Sacerdote saculari, & Palam
B. MARIAE Virginis in Pasculo Coloniae sic scribit Aulus
vitae c. 22. Amor divinus, Deique perspecta semper praesentia
fiduciam generabat, quae dum ardua DEI causa suscipi
da viderentur, divino freris auxilio fortiter aggredere
urgeret constanter, nec desisteret antè, quam ad exitum
duxisset, nec hic hominum offensam, iudicia, contemptum
ve verebatur, aut quidquam huiusmodi, vel ullius po
riam pertimescendam esse iudicabat; nam qui jam ipsi
monibus fortior eos in certamen lacebatur, nihil humanum
vel creatum formidabat, experientia doctus, à providentia
divina res suas paternè gubernari, ad virtutis augmentum
& DEI gloriam auctiorem expertus, etiam quoties virtutes
ficerent humanæ, praesens & divinum auxilium subvenire
nihilque spe & summa in DEUM concepta fiducia poterat
ad quidvis in DEI causa feliciter perficiendum.

IV. Tertia occasio est, ut firmam de praemio aeternae
beatitudinis olim conferendo spem concipiat; hinc etiam
non modicum robur accipiet, ad omnes labores & tribulationes
in munere suo occurrentes fortiter superandos, et me
semper ob oculos habiturus sit, quod S. Paulus ad Romanos
scripsit, non esse scilicet condignas passiones huius temporis &
ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis: Omne
tem opus, teste S. Hieronymo in epist. leve fieri solet, quod
ejus pretium cogitatur, & spes praemii solarium sit labori.
Id quod in Sacerdotibus tanto magis locum habet, quod
nobiliores, dignioresque sunt labores, quos suscipiunt; obita
enim juxta S. Dionysium Areopagitam, omnium divinarum
divinissimum sit cooperari DEO in salutem animarum, cum
ritò majus quoque, perfectiusque tali cooperationi praemium
respondet, atque adeò multò magis Sacerdotibus Chri
quam olim Jacobo Patriarchae omnes anni in suo munere
consumpti videbuntur dies pauci praeteritis, quo non
mortalem Rachelem, sed immortalem Deitatem de ver
fruendam feruntur, magnitudine. Unde rectè dixit illi Sacer
c. 40. *Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem suam, et
current, & non laborabunt: ambulabunt, & non deficiet
Sed dicent potius cum S. Davide Ps. 4. In pace in dormiam,
dormiam, & requiescam, quoniam tu, Domine, singularis labor*

& Paulus in spe constituit me. Id quod variis iterum exemplis
Sacerdotes diversi comprobant.

S. Paulus seipsum assidue spe præmii & felicitatis æter-
næ solabatur; hinc ad Timotheum 2. c. 1. scripsit: Scio, cur
credidi, & certus sum, quia potens est depositum meum ser-
vare in illum diem. Sed & ad Hebræos c. 6. Fortissimum,
habemus solatium, qui confugimus ad tenendam pro-
positam spem, quam sicut anchoram habemus anima tutam
firmam, & succedentem usque ad interiora velaminis,
Præcursor pro nobis introivit, IESVS secundum ordi-
nem Melchisedech Pontifex factus in æternum. Hinc Co-
lotheos 1. c. 15. hortatur: Itaque Fratres mei dilecti, stabi-
les estote, & immobiles, abundantes in opere Domini sem-
per, scientes, quod labor vester non est inanis coram De-
potentissimo.

S. Bernardus, cum gravi morbo afflictus jam pene ex-
tremum spiritum traheret, visus est sibi ante tribunal DEI
in stare, ubi cum gravibus & improbis accusationibus à Dæ-
mone accusatus fuisset, respondit: Fateor, nec mihi, nec
meis actionibus deberi cælum: tanto præmio indignissi-
mus sum. At verò duplici jure Dominus meus id obtinuit,
& Patris hæreditate, & crucis perpensione, altero ipse con-
cedens, alterum mihi donat. Ab hoc dono me quoque illius
hæredem fore confido.

P. Vincentius Caraffa Generalis Societatis JESU tanti
spem faciebat, ut dicere auditus sit, vel minimum du-
bitationis de salute, cladæve sempiterna pluris homini esse
debere certissimo, ingentique rerum temporalium lucro; &
cum DEUS alicui ad opes, dignitatésque currenti vitam,
semper simul omnem intercidit, tacite illi innuit, quod
Christus Petro: Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem
postea.

V. Merito ergo Sacerdotes omnes illis Psalmistæ Ps. 61.
verbis alloquor: Sperate in eo omnis congregatio Populi (&
Sacerdotum) & effundite coram illo corda vestra. DEVS
adjutor noster in æternum. Et si omnia alia amiseritis, no-
nne amittere confidentiam, qua magnam habet remunera-
tionem, S. Paulo teste ad Hebr. 10. & in qua omne vestrum
robur & fortitudo consistit. Dicite proin cum Propheta,
Instru. IX.
G
mil-

millièsque repetite: *Mihi autem adherere DEO meo bonum est, & ponere in Domino DEO spem meam*; quia per hanc & gratiam necessariam in præsenti vita obtinebo, & copiosam gloriam in futuro.

§. III.

Exempla Caritatis Divinæ à Sacerdotibus relicta.

I. Tertia virtus theologica Caritas vocatur, quæ aliud est, quàm talis virtus, per quam DEUS diligitur propter se, & omnia alia propter DEUM, quæ proinde Regina virtutum appellatur, eò quòd sicut Ancillæ servituri Reginæ, ita virtutes reliquæ Caritati ancillantur, id est eandem tanquam finem ordinantur. Unde his tribus virtutibus theologicis meritiò illa Canticorum c. 6. verba accantur: *Qua est, qua progreditur quasi aurora confurgens pulchra ut Luna, electa ut Sol*; anima enim, quatenus fidem à tenebris ignorantiae, cæcitatis, & infidelitatis aciem veritatis & notitiam JESU Christi perducitur, potest ei progredi quasi aurora confurgens: quatenus per spem vivatur, & clarior redditur, pulchra ut Luna efficitur: verò luci increatae per caritatem jungitur, electa ut Sol incipit.

II. Porro Sacerdotes ob tres potissimùm causas huic virtuti specialiter studere debent. 1. Quia, cum à DEO ad sacerdotium velut statum altissimum elevati sint, atque plures etiam ad eum ritè sustinendum gratias & dotes acciperint, rectè arguunt, se plùs etiam à DEO dilectos esse, ideoque omnem conatum adhibere debent, ut tanto magis respondeant; *Nulla enim major est ad amorem invocandi, teste S. Augustino, quàm amore praevenire; & nimis deest animus, qui, si dilectionem nolit impendere, nolit impendere.* 2. Quia hæc virtus est summè necessaria ad fructificationes sacerdotales fructuosè obeundas; nam, ut sapienter S. Gregorius hom. in Evang. norat, *non habet aliquis fructum boni operis, si non manet in radice caritatis*, & ut S. Leo confirmat, *nihil est fructuosum, quod non caritatis partem ediderit.* Unde, teste Richardo, non

virtus potens, quàm potentia virtutum dicenda est, eò quòd ipsa omnes accipiant, ut veræ virtutes sint. Hæc vita fidei, robur spei, & omnium intima vis, ac medulla virtutum. Accedit, quòd Sacerdotum proprium sit officium prædicando & conversando alios in virtutis amorem accendere, non possit autem juxta S. Bernardum capere ignitum eloquium frigidum pectus. Quomodo enim Græcè loquentem intelliget, qui Græcam linguam non novit? sic lingua amoris ei, qui non amat, barbara erit; erit, inquam, sicut æs sonans, & cymbalum tinniens. 3. Quia cum multos labores suscipere, & multas molestias sustinere debeant Sacerdotes, meritò de medio tali prospicere debent, quo roborentur, ut non succumbant, quale præ cæteris caritas aestimatur, nam qui amat, non laborat, teste S. Augustino l. 13. conf. *Et omnis labor non amantibus gravis est, solus amor est, qui nomen difficultatis erubescit.* Unde Sponsa de Sponsa Cant. 1. dicit: *Fasciculus myrrha dilectus meus mihi,* non falcem, ut notat S. Bernardus, sed fasciculum vocans. eò quòd leve pro illius amore ducat, quidquid laboris immineat, & doloris.

III. Tribus autem præcipue actibus hæc caritas demonstranda est, quorum primus est perfecta voluntatis suæ cum divina conformatio; cum enim amantium proprium sit, unum velle & nolle (cum eorum sit quasi cor unum & anima una) meritò ad caritatem quoque requiritur, ut unam cum amato voluntatem habeat, id est, omne, quod displicere illi novit, studiosè fugiat; & omne, quod illi placere arbitrat, sollicitè perficiat, atque adeò magnam vitæ sanctitatem & innocentiam procuret. Quâ in re præclara nobis à diversis Sacerdotibus exempla sunt relicta.

S. Joannes Chrysostomus adeò omne peccatum fugiebat, ut, dum Eudoxia Imperatrix variis minis ac terroribus ipsam a recto proposito avertere conaretur, à Ministris suis ei diceretur: Frustra hunc hominem terres, nihil enim nisi peccatum timet. Simeon Metaphr. in vita.

S. Ignatius Lojola tantopere detestabatur peccatum, ut dicere audiret, si DEUS eum in gehenna colloçaret, nihil acerbius fore, quàm audire blasphemias in DEUM. Hist. Soc. p. 1. l. 10. n. 62.

S. Franciscus Xaverius l. r. Epist. 7. de seipso scribit:
Tædet me interdum vivere, ac satius esse arbitror pro
ligione mortem expetere, quàm in tot, tantisque divini
minis contumeliis vivere.

Alanus de Solminihac Episcopus Cadurcensis ne qu
nomen peccati sustinere poterat, nec ulla re magis, qu
peccato dis cruciabatur, uti ipse quondam fassus est, dum
tantibus, ne nimium se per vitæ austeritatem affligeret
spondit: Nequaquam nimis sunt afflictiones istæ.
verò scire vultis, quo maximè affligar? non aliâ re
quàm DEI offensâ, siquæ flagitiosos Sacerdotes offendit
nimis hæ sunt afflictiones & cruces Pastoribus gra
mæ, molestissimæque. Unde si publicos in Paræciis
tores inveniret, qui integris annis in peccatorum com
spectantibus curionibus, & dissimulantibus se volut
summore obstupescere, ejusmodi Presbyteros ad glori
DEI procurandam obstrictos obmutescere, atque adeo
solebat: Istud nec capio, nec unquam capere potero.
certè tantâ sollicitudine naves etiam minimos fugieb
Confessarii etiam in annuis Confessionibus difficulter
riam absolutionis invenirent; licet verò quotidie con
sit solitus, ea tamen confitebatur, quæ apud alios in
tum venissent censum. Vit. lib. 3. c. 19.

Petrus Forerius Canonicus Regularis S. Augustini
rochus Marincuriensis nihil magis optabat, quàm ut se
faciendo, quæ DEO placent, eidem acceptus foret
etiam Congregationem Monialium instituit, cuius
erat, id omne facere, quod Cælesti Sponso suo grati
judicarent.

P. Jacobus Alvarez Societatis JESU quadraginta ann
unicum quidem peccatum deliberatè admisserat, atque
hoc suo studio firmus persisteret, etiam voto se ad tal
gam obstrinxerat, uti Joannes Rho in suis hist. testatur.
IV. Secundus actus est, ut in omnibus suis actio
Sacerdos nihil aliud, nisi DEUM, ejusque gloriam &
placitum quærat; nam, ut rectè S. Augustinus in P.
xit, *Purus amor mercenarius non est, nec de spe vivit*
mit. Verus amor Sponsæ est. Verus amor seipso contentu
habet primum, sed id, quod amatur. Nec u (Spon

aliquid querit, quam amorem, nec illa (Sponsa)
 habet. Is per se placet, & propter se: ipse meritum,
 se primum sibi est amor. Prater se non requirit causam,
 non fructum; fructus ejus usus ejus: amor, quia amo: amo,
 ut amem. Quod quidem premium tanti aestimavit S. Joan-
 nes Chrysostomus, ut l. 2. de compunct dixerit: Si omnino
 dignus fueris agere aliquid, quod DEO placeat, aliam ne
 requirere mercedem prater hoc ipsum, quod placere meruisti.
 Si enim aliam requiris mercedem, verè ignoras, quantum
 tibi sit placere DEO. Unde rectè concludit S. Bernardus
 de obed Patrum: Nostrum condimentum velut tribus
 quibusdam herbis conficiatur. Opus est, ut iustitia sit in in-
 tentione, hilaritas in operatione, humilitas in reputatione;
 insipida namque, & quodammodo insulsa est nostra obe-
 dientia, vel patientia, nisi omnium, qua vel agimus, vel
 qua patimur, ipse (scilicet DEUS) sit causa. Quo in ge-
 nere non desunt quàmplurima Sacerdotum exempla.

S. Thomas Aquinas post mortem apparuit pulcherrimâ
 stellâ in pectore conspicuus propter puram intentionem,
 quam omnibus suis operibus præfixit; unde interrogatus à
 Christo dicente: Bene de me scripsisti, Thoma, quam merce-
 dem à me petis? respondit: Non aliam, nisi te, Domine,
 Surius in vita.

S. Ignatius Lojola in singulis actionibus cum reflexione
 quâdam animi operam dedit, ut in quam maximam DEI
 gloriam redundarent, unde assiduò in calamo & ore habe-
 bat tritum illud: *Ad maiorem DEI gloriam*: certè in solis
 suis constitutionibus ducenties, & quadragies, & bis puram
 intentionem obsequii divini inculcavit, ut P. Lancizius
 opusc. 13. l. 3. c. 1. n. 337. testatur.

Jacobus Merlohorstius Parochus tres fines operibus suis,
 præfixit, ut prototo die, & iterum, cum opus inchoandum esset,
 præfixit, maiorem scilicet DEI gloriam, propriam, & Pro-
 ximorum salutem, quamvis hæc duæ postremæ non nisi me-
 diatæ fuerint, & ad gloriam DEI velut ultimum finem ordi-
 natæ, unde ad hanc quærendam se illis Apostoli 1. Cor. 10.
 verbis exstimulabat: *sive manducatis, sive bibitis, sive*
aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite. Sic au-
 tem ante opus quodvis intentionem renovabat; O Christe

IESU, in unione Caritatis illius, quā opus Redemptionis medio terra operatus es, offero tibi hoc opus & omnia sua mea ad maiorem nominis tui gloriam, meam & proximum salutem. Interdum verò ut magis cresceret in me etiam alios fines miscebat hoc modo: O clementissime pater, ecce hoc quantulumcunque laboris (meditationis, orationis, vel lectionis) Sacrificium tibi offero in acceptissimi & summi sacerdotis nostri, sine quo operata nostra sunt ut pannus menstruata, obsecrans, ut suscipias in hostiam pro meis & totius Populi peccatis victimam pro cordis impuritatibus, & affectuum meorum expiandis. In decimas pro recognitione tui in me Domini quo tibi ad omnia me obnoxium agnosco. In primitias omnibus beneficiis unquam acceptis. In pacificum pro me mentis mea, imò totius imaginis tua cum te DEO vivo. In vero. In Sacrificium, quod cultu summa Religione & tria tibi tanquam DEO, principio & fini debeo. In holocaustum pro ardenti amoris dilectione debita. In incensum consummato & perfecto resignationis amore. O dirigat oratio & operatio mea, sicut incensum summi illius sacerdotis in conspectu tuo. Amen. Vita c. 15.

S. Bernardus, cum aliquando ad Populum conferre incens, ob frequentiam Auditorum eloquentiam ipsius arrantium inani læticia subllire, & vana cogitatione res inciperet, quasi quis ei diceret: En quā nobilis confusio quā attenti omnes & attoniti ad verborum tuorum eloquentiam; mox advertens suggestionem Diaboli respondit: Neque propter te, maligne Spiritus, predicationem meam desinam, nec propter te desinam. Vita.

P. Vincentius Caraffa è Societate JESU amoris suo nihil aliud præmium experebat, quā accessionem amoris, quæ alter quidam, hoc & ipse ex animo dicebat: Amorem amo: amo, ut amem. Quocirca jucundum erat eum aliquando frequenter repetentem verba illa orationis à S. Ignatio postulatæ: Amorem tuum solum mihi dones. & dives sumus. Quippe probè intelligens, nimis avarum esse, cui DEUS sufficit; nimisque fatuum, qui eo, quatenus hinc licet amorem possessio non exultat. Vita l. 2. c. 9. Porro tunc dicebat, sincerum, purumque ab omni labe laborem

quando in eo, qui juvatur, nihil arridet, vel nobilitatis, vel opulentia, vel dignitatis, vel alterius decoris, quo possit al-
 lici. Si ergo quandoque ab inopum, miserorumque con-
 stantia te revocat squalor & turpitudine: si ad nobilium,
 locupletumque congressum te pellicit elegantia vestium,
 speciesque exterior, eja, inquebat, penetra, & pervade hæc,
 specta intus in anima purpuream ejus, regiamque vestem;
 interna ista ad illam fordescunt, specta gratia divinæ pul-
 chritudinem, tam exigua esse nequit, quin immensum ex-
 superet, quidquid in rerum natura, hominum voto & amore
 dignum est. Ibid l. 2. c. 15.

Alanus de Solminihac Episcopus nihil agebat, in quo be-
 neplacitum DEI præ oculis non haberet; ratione proprii
 commodi nihil aggrediebatur, quin ne infernum vel para-
 disum solvebat animo. Cuidam fortè quærenti, qui hoc
 fecer, respondit, credere se, id fieri ex singulari DEI provi-
 dentia, in hoc casu ministerio Angelorum utentis ad hæc
 objecta mentis oculis subducenda. Nihil frequentius in ore
 habebat, quàm isthæc Apostoli verba 2. Cor. 5. *Caritas Chri-
 sti urget nos, ut, qui vivunt, jam non sibi vivant.* Pro suæ
 autem intentionis directione nullum emittebat actum, sed
 simplicissimo oculorum conjectu eam peragebat, nam DEUS,
 inquebat, optimè intelligit, quid quisque tali modo signi-
 ficare velit, unde animæ ipsi unitæ non alio opus habent,
 quàm simplici intuitu.

V. Tertius actus est, ut omnem erga res creatas inordi-
 natum amorem exuens, eundem in solum Creatorem trans-
 ferat, ipsum in omnibus creaturis amando, & omnes in eo
 juxta sanctissimam & divinam ejus voluntatem; nam, ut re-
 ctè S. Augustinus l. 10. conf. c. 29. ait: *Minus te, Domine,
 amat, qui aliquid amat, quod propter te non amat.* Quod
 aptè alibi similitudine explicans, putate, inquit, amorem ho-
 minis quasi manum animæ; si quod tenet, tenere aliud non
 potest, ideo, qui amat aliud, DEVM amare non potest, occu-
 patam habet animam. Unde rectè Thomas Kemp. l. 2. c. 7.
 ait: *Dilectus tuus talis est natura, ut alienum non velit ad-
 mittere, sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in
 proprio throno possidere.* Cujus quidem actus aliquot exem-
 pla ex pluribus subjicio.

S. Franciscus Seraphicus adeò diligebat DEUM, in quo
que omnem suum amorem transtulerat, ut illa verba: *Deus meus, & omnia*, assiduò in mente & lingua haberet, & saepe noctes in iis meditandis infunderet.

S. Augustinus Episcopus, quantopere omnem amorem exuerit erga res creatas, testatur ipse in suis Confessionibus, dum ait: *O quam suave mihi subito factum est carnis suavitatibus nugarum! & quas amittere metus factum dimittere gaudium erat. Ejiciebas enim tu eas, & summa suavitatis, ejiciebas eas, & intrabas pro eis voluptate dulcior, sed non carni & sanguini?*

S. Ignatius Lojola adeò omnia terrena fastidiebat, ut pius cælum suspiciens cum gemitu dixerit: *O quam mihi terra, cum cælum considero!* Hinc suis Filiis omnia commendabat, ut purum pectus, & in amore flagrans perpetuò custodirent, nihil ut aliud amarent, peterentve, nisi DEUM, aut esse, aut sermocinari cum DEO. Hist. Soc. p. 1. l. 7. n. 11.

Alanus de Solminihae pro fundamento dilectionis habebat effatum hoc: ita amandum esse bonum creatum, tamen illi non adhæreamus, quod ille tam accuratè observabat, ut omnes creaturæ illi instar stipulæ fuerint, & respectu rerum creatarum in statu quodam insensibilis esse crederetur. Vita l. 3. c. 19.

P. Ludovicus de Ponte è Societate JESU pudori dicebat dicere DEO, quòd eum plùs diligit, quàm cælum, terram, Angelos & alia omnia; id enim esse, ac si diceret hominem se cum plùs diligere, quàm plumam aut stipulam. Lucas Carillius de ejus caritate erga DEUM asserere videtur, se, quidquid S. Gregorius, S. Bernardus, S. Bonaventura, & alii Doctores de excellentissima caritate scripserint, hoc se totum, in Ludovico invenisse, quod etiam non testimoniis aliorum confirmatum habetur. Vita l. 2. c. 3.

P. Vincentius Caraffa cum S. Ignatii vitam suæ normæ statuisset, summique faceret singulas ejus partes, hanc tam heroicam illius animi constitutionem, quam P. Petrus Maffei hisce verbis describit: *Nihil habebat humani, animam posset relaxare; maximè quidem in mente, frequenter tamen etiam in ore habebat; in quo ita*

in eum imitabatur, ut verè diceret, se statux instar manus
 da: De quidem & oculos habentis, sed tamen facultate sentiendi de-
 et, & 10. stitux, rebus hujus sæculi minimè tangi, minimè delecta-
 ti, unde implebat ipse, quod aliis suaserat, ut scilicet usque
 amon adeò omnia, quæ sub sensus cadunt, & tempore definiuntur,
 infello abdicare studeant, ut sint instar puri spiritus. Imò etiam ea,
 est car quæ corpori & vitæ necessaria sunt, non in solatium, volu-
 s fuer patemque vertant, sed ut perpetuæ servitutis onera, debi-
 eae tiamque criminibus pœnam subeant, adeoque sic se gerant,
 oia ut gereret potentissimus Monarcha, eò miseriarum reductus,
 ut equum strigili defricare, purgaréque sua ipse manu coge-
 bat, ut retur, qui sanè ejusmodi servitutem non nisi cum horrore &
 iam su regii pectoris indignatione serviret, ab eaque, quàm celer-
 illis time posset, se expediret.

§. IV.

Exempla Prudentiæ à Sacerdotibus
relieta.

I. Quantopere hæc Prudentia, quæ est virtus aptissima
 ad propositum sibi finem media eligens, iisque sedulò utens,
 Sacerdotibus sit necessaria, vel ex eo patet, quòd ipsi electi
 sunt ad animarum regimen; si ergo Salomon ad Populum
 sibi subjectum in temporalibus rebus regendum à DEO ele-
 ctus, 3. Reg. 3. quod veller, à DEO postulare jussus, ante
 omnia cor docile (seu, ut 2. Paralip. c. 1. clariùs dicitur,
 sapientiam & intelligentiam) petiit, ut Populum suum ju-
 dicare posset, & discernere inter bonum & malum; quantò
 magis Sacerdos pro regendis animabus constitutus hanc
 Prudentiam ac Sapientiam desiderare, & à DEO petere de-
 bet, ideoque consilium S. Jacobi sequi c. 1. dicentis; *Si quis*
vestrum indiget Sapientia, postulet à DEO, qui dat omni-
bus affluentior, & non improperat, & dabitur ei; Sic enim
 dicere poterit cum Salomone Sap. 7. *Optavi, & datus est*
mihi sensus: invocavi, & venit in me Spiritus Sapientia.
 Certe Christus ipse, ut, quantopere hæc Prudentia Sacerdo-
 tibus necessaria sit, ostenderet, Apostolis regimen animarum
 suscepturis ante omnia hoc præceptum dedit Matth. 10. *Estote*
prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columba.

¶

Porro

Porro sequentibus præcipuè actibus Prudentia hæc à Sanctis doctoribus est demonstranda.

II. Primus est, ut sui curam ac salutem omnibus proponat; cum enim homo qui vis ad æternam felicitatem vel ultimum finem creatus sit, graviter sanè contra Prudentiam leges peccaret, qui alios ad illum finem assequendum periret per talia media, per quæ ipse ab ejusdem finis assecutione arceretur; unde meritò Servator Matth. 16. dixit: *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animam vero suam detrimentum patiatur?* Et sapienter etiam Salomon pronuntiavit Prov. 29. *Totum spiritum suum profert stultus sapiens differt, & reservat in posterum.* Quod quæ ratio fieri debeat, aptâ similitudine explicavit S. Bernardus super Cant. dicens: *Quamobrem si sapias, concham te exornabis, & non canalem; hic siquidem penè simul recipit, & effundit; illa verò, donec impleatur, expectat, & sic superabundat, sine suo damno communicat.* Nempe bene prudensque caritas affluere consuevit, non effluere. Id quod non pauci Sacerdotes suo exemplo confirmarunt.

S. Dominicus, cum per diem tempus non haberet, meditationi vacandi, sed perpetuò in salute Proximi procurandis occupatus esset, majorem noctis partem in oratione, ac meditatione, sui que inspectione infumebat, ne, dum alios saltem re studeret, quicquam de proprio fervore amitteret.

S. Paulus de seipso fatetur 1. Cor. 9. Ego igitur sic curans, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem ventans, sed castigo corpus meum, ne, dum aliis prædicans, ipse reprobis efficiar.

S. Franciscus Xaverius & ipse curabat strenuè, & Operariis ante omnia suadebat, ut attenderent sibi, nullamque rem ducerent, casto, pioque DEI cultu, & animarum suorum salute, ac perfectione potiorem. His præditos animis non solum tuto ac faciliè aliorum saluti consulturos, sed etiam ad res quamvis humiles & abjectas, sine quibus rei Christianæ administratio utique jaceat, alacriter, libenterque descensuros. Vit. 1. 2. c. 20.

P. Balthasar Alvarez è Societate JESU, dicere solebat non esse Operarii Evangelici munus, seipsum omnino tradere Proximis à dextris & sinistris; sic enim faciliè cor illorum

secularizare, & amittere spiritum suum, sed in pondere & mensura, cum ea scilicet moderatione, quæ se ita cum Operario tali compariatur, ut media non negligat orationis & profectus proprii, quemadmodum in instrumentis Artificis usus eorum censetur bonus, qui aciei eorum sit conformis; nam si securis acies obtundatur, etiam si tota die percutiat, nihil boni faciet, quæ tamen acuta vel unâ horâ plus præstitisset. Vita c. 8.

III. Secundus actus est, ut nihil præcipitanter, & inconsideratè, sed omnia cum circumspectione & prævia deliberatione fiant; nam ideo, teste S. Gregorio l. 29. mor. *Animalia Prophetica & in circuitu, & intus plena oculis esse memorantur. Quisquis enim exteriora sua honestè dispunt, sed interiora negligit, in circuitu oculos habet, sed intus non habet. Sancti verò homines & exteriora sua circumspectant, ut bona de se exempla prabeant Fratribus; & interiora sua vigilantia attendunt, quia se irreproba- biles interius Iudicis obtutibus parant, ideo in circuitu oculis, intus habere dicuntur. Inter quos Sanctos meritò non pauci Sacerdotes nominari possunt.*

S. Ignatius Lojola certè præ reliquis in hoc genere excelluit, utpote de quo Historia Soc. p. 1. l. 16. n. 102. testatur, cum ratione & consilio plurimùm fuisse usum, crebròque usurpare solitum, à beluis hominem sola ratione differre. Unde ipse in omni actione & finem actionis & media, modòsque perfectissimos ea perficiendi excogitabat. Et licet in agendo cum aliis suspiciosus ac timidus non fuerit, erat tamen valdè circumspectus ac providus, ut illi non facile quisquam posset imponere. A cœna insequentis diei negotia disponebat. Cum omnia pietatis opera ad salutem Proximi spectantia complecti non posset, magno delectu præferebat publica privatis: perpetua iis, quæ ad tempus fiunt: certa incertis: secuta periculosis: neque tam videbant, quantæ res ipsæ essent, quàm quantum spei ad eas conficiendas ostenderetur. Hinc agebat, non res nobis, sed nos rebus accommodari debere. Ribad. l. 5. vit. c. 11.

Alanus de Solmini hac Episcopus summè circumspectus erat dicere solitus, in præsentī vita decipi nos posse, sedulam proin rerum agendarum curam habendam. Negotiorum successum

cessum eminens providebat; nihil leviter & ex præcipito
ne faciebat dicens, quòd agere tali modo non sit aliud, quò
seminare curas; & metere; ejus dein nos pœniteat. Vita
l. 3. c. 8.

Petrus Forerius Canonicus Regularis & Parochus
ignarus Prudentiam olim cum triplici facie pingi solit
tanquam respicientem tempus præteritum, præsens, & fu
rum, diligenter triplicis hujus temporis rationem habebat.
Et 1. quidem fideliter ad res præteritas, & successum a
num advertebat animum, & si quidem desiderio & concupiscentia
responderet eventus, iisdem mediis etiam in alia occasio
utebatur; si verò secus accideret. perquam diligenter
tabat, ubi commisisset errorem, eum emendaturus, malis
prospecturus in tempore, quod quidem ipsi plurimum
lit emolumenti, ut sublimem prudentiæ gradum attingeret.
Ut futura penetraret, præter naturalem ingenii bonitatem
tantum luminis ex familiari cum DEO consuetudine la
riebat, ut occultiora quoque detegeret. Pro re præ
tot captabat consilia, monitaque, tamque prudenter &
cum spectè utebatur iis, ut errare quasi fuerit impossi
eaque propter omnis generis Personæ in negotiis intrin
simis ad eum confugerent. Vita l. 2. c. 11.

P. Petrus Faber è Societate JESU mirā prudentiā in
actionibus quatuor capita arctè observabat. 1. Ut ut
quamque rem gerendam prudenter inspiceret, an ea
hujusmodi, ut sua sponte referretur ad DEUM, & cum
animo esset salutaris, tum utilis alienis. Deinde quā
quove animo fieret, ut ab utraque gena commendaretur
animæ facies, eique jure dici posset à Sponso: *Quam
ehra sunt gena tua*. Tum quo ductus Spiritu unamquam
rem gereret, ne, quod Filiorum more amanter gerere
esset, serviliter ageretur. Denique perpenderet ipse se
quanta sit facilitas DEI, quanta clementia in eo accipiens
quod damus, admittendisque laboribus ac conatibus nobis
cæm solus ille dolorem, laborémque consideret. Vita
l. 2. c. 8.

IV. Tertiū actus est, ut omnibus, quibuscumque
quantum salvā conscientia fieri potest, se accommodet, ut
ut sapienter S. Franciscus Borgias vit. l. 4. c. 8. advertit

omnes, quorum curam suscepimus, unâ regulâ metiendi, sed
potius boni milites imitandi sunt, qui pro fistulæ captu ma-
chinam bellicam sulphureo pulvere implent, ne dissiliat.
Quod præceptum sanè non pauci Sacerdotes studiosè obser-
varunt.

S. Paulus de seipso fatetur 1. ad Cor. 9. Cùm liber essem ex
omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacerem,
factus sum Judæis tanquam Judæus, ut Judæos lucraret,
illis, qui sub lege sunt, quasi sub lege essem (cùm ipse non ef-
sem sub lege) ut eos, qui sub lege erant, lucrifacerem: ijs,
qui sine lege erant, tanquam sine lege essem (cùm sine lege
DEI non essem, sed in lege essem Christi) ut lucrifacerem eos,
qui sine lege erant. Factus sum infirmus, ut infirmos lucrif-
acerem. Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem sal-
vos. Unde meritò 2. ad Cor. 12. ait: *Ego vos non gravavi,*
sed cùm essem astutus (& prudens) dolo (pio & licitò) vos
cepi.

S. Ignatius Lojola ut omnes lucrifaceret, ambitiosis splen-
dida, avaris utilia, voluptuosis jucunda proponebat. Tri-
stem & horridam sapientiam semper vitabat, quantum po-
tuit, se ad communem consuetudinem accommodans, ita ut
ejus mores primâ fronte intuentibus unus è Populo videretur
esse. Ut Maffei 1. 3. vit. c. 11. testatur. In vocandis homi-
nibus ad virtutem suis armis petendum Sathanam dicebat;
sicut enim ille animam justi non continuo apertis armis &
insidiis, sed tectè oppugnat, nihil primò bonis actionibus
observando, imò multa, quæ honesti speciem præbent, sug-
gerendo, donec tandem incautum decipiat; ita in allicien-
dis ad salutem animis laudanda prudenter ab initio in homi-
nibus, quæ sunt recta, vitiis parumper intactis, ac leniter in
eorum gratiam irrependum; quâ conciliatâ tum demum ad-
movendam medicinam. Hist. Soc. p. 1. l. 3. n. 49.

S. Franciscus Xaverius mirâ erat prudentia in converten-
di peccatoribus; nam primò dissimulavit eorum vitia
omni affabilitate eos devinciens, tum recensitos varios ma-
lorum casus, eorumque vitam divinis mandatis contrariam
ostendens eos convertebat. Si quando aliquis improba di-
ceret, nullam indignationem ostendebat, nec errantem tum
reprehendebat, sed in ejus familiaritatem se insinuans, & se-
ducens

ducens hominem sine arbitris monebat dicens, mirati sunt illi illi verba excidisse. Vit. l. 3. c. 15. & 10.

Petrus Forerius in intimos cordium recessus à natura, experientia, gratiâque collustratus penetrans, naturalem cuiusvis affectum cognoscebat, & quidquid vitiosum inveniret rescindens, unumquemque secundum naturam suam pergere nitebatur, eximiûmque præstare, pro fundamento ædificans, quod indole tali bonum esset, rectumque, cui possumus virtutum omnium margaritas inædificabat conveniens, interpretis principiis ac radicibus bonitatis ibidem repetens, hilari nequaquam suam hilaritatem disturbabat, solam intendens, ne in immoderantiam transiret: Melancholicus in sua animi collectione & solitudine relinquebat, tantum incumbens, ne hic humor in morosiores tristitias degeneraret: verbo omnibus omnia fiebat, dempra tam imperfectione, ita ut merito Prudentia illius, Matrisfamilias instar esse crederetur, quæ demensum in frustra contemnit, cuilibet domesticorum secundum ætatem & corporis constitutionem partitur. Vita. l. 2. c. 11.

P. Bernardus Coluagus è Societate JESU noverat per omnes omnia fieri, demittere se ad animas humi repentes & ad eas, quarum conversatio in cœlis est. Ad cujusque propriam formabat seipsum ac verba componebat: Nec plus, nûsve loquebatur, quàm sciret Auditorem ferre posse. Non fuit tam grandis ullus, qui eo familiariter uti non agnoscatur: nemo tam abjectus, quocum ipse suavissimè agere non nôset, & vellet. Vita l. 2. c. 10.

§. V.

Exempla Justitiæ à Sacerdotibus relicta.

Justitia in genere definitur à Theologis virtus jus suum cuique tribuens; unde quia variæ sunt Personæ, quibus tale tribui potest, variæ etiam justitiæ species exurgunt, nempe Religio erga DEUM, Christum & Sanctos, Obedientia erga Superiores, Misericordia erga Pauperes, Charitas fraternalis erga æquales &c. de quibus proin omnibus specialiter agendum nunc est.

Ex

Exempla Religionis erga DEUM.

I. Quantopere hæc virtus, cuius Officium est, debitum DEO cultum tribuere, Sacerdotibus conveniat, vel ex ipso illius officio satis colligitur, quod aliud non est, quam ea, quæ ad Cultum DEI pertineat, devotè ac reverenter peragere, atque ut ab aliis etiam simili modo peragantur, studiosè effecere, unde ab Apostolo *Homo DEI* vocatur, id est, homo, qui suus esse desijt, & totus DEI est, totusque in hoc positus, ut DEI honorem, gloriam, & regnum in omnibus propugnet, & promoveat, ut sacrum illud ministerium, quod *DEI munere sumpsit, DEI devotione consumatur, atque id, quod ab eodem indignus accepit, eidem subjectus impendat*; id quod in sequentibus præcipuè occasionibus exequi debet.

II. Prima & præcipua occasio est in SS. Missæ Sacrificio ritè offerendo, cum enim Sacrificia sint protestatio quædam præmiæ excellentiæ & potestatis, quam DEUS in vitam & mortem nostram habet, meritò hunc cultum præ aliis semper requirit ab hominibus DEUS, nunc verò in novo Testamento tantò æquius, ardentiusque requirit, quantò præstantius, sibi que acceptius Sacrificium per Filium suum instituit, locoque multiplicium Sacrificiorum in veteri Testamento non sine magno labore & molestia offerri solitorum substituit, id quod pulchrè B. Algerus l. 2. de Sacram. c. 3. insinuat licens: *Multiplicitatem Sacrificiorum veterum singularitate sui Sacrificiis abbrevians, occupationem nobis exterius minuit, beneficiorum nobis gratiam multiplicavit, uno unico suo Sacrificio remissionem, redemptionemque nobis faciens peccatorum, profectusque fidei, caterarumque virtutum, & ad vitam æternam perducens. Cæterarum omnium hostiarum vim & dignitatem magnitudine sua & præstabilis dignitate obruit. Hic holocaustum, hic hostia pacifica, hic propitiatorium Sacrificium continetur. Unde singularis semper Sacerdotum in hoc Sacrificio offerendo fervor extitit.*

S. Laurentius Justinianus, ex quo die factus est Sacerdos, quotidie Missam celebravit, nisi valetudine impediretur, dicebatque, qui, cum posset Domino suo frui, non frueretur, facile

facile declarare, se Domini sui curam non habere. 8. Jan.

S. Thomas Aquinas solebat non tantum quotidie Missam offerre, sed etiam aliam audiebat, cui ut plurimum ipsa ministrabat. Sub ipso autem Sacrificio, tanti Sacramenti amore ebrius non raro in DEUM rapiebatur totus lacrimis infusus. Sur. 7. Mart.

S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus etiam quotiescunque tum ipsemet sacrificabat, tum alteri Sacrificio devotus stabat. Vit. 2. Maij.

S. Benno Episcopus Misnensis nunquam fœcis oculis Missæ Sacrificium offerre visus est. Vit. 16. Jun.

Leo Pontifex III. hujus nominis interdum uno die septem aliquando novies celebrabat, teste Strabone de div. offic. par.

S. Cajetanus plerumque horas octonas in præparatione Sacrificii Missæ impendebat, & tum primum præparato confessione ad Altare accedebat. Rho. l. 3. virt. c. 1. n. 16. vit.

S. Ignatius Lojola dicendo Missam adeo inflammabatur, ut tota facies ejus instar cancri cocti ruberet, tantoque calore aestuabat, ut quandoque ab altari alienis manibus depositus, in cubiculum debuerit, unde nisi validis esset viribus portendere non poterat. Lancizius opusc. 13. n. 51.

S. Franciscus Borgias iter faciens, ad duo nonnunquam milliaria à via decedere, non dubitabat, & diversorij incommoda libenter supportabat, dum sacris operari possunderet. Quotidie confessus rem divinam faciebat, non habu copiosis lacrymis id præstare solitus. Vit. l. 4. n. 12. & scrip

Stanislaus Hosius Cardinalis usque ad decrepitam ætatem quotidie Missam dicebat, aut audiebat. Ante Missam nunquam negotiis operam dare volebat, sed soli meditari vacabat. Quamobrem in ipso sæpe diluculo, qualescunque tandem cælum esset, ad Ecclesiam accedere solebat, cum semper aliquando Medicus malum esse aërem diceret, respondit, quia DEUS bonus est, qui utrique juvabit. Vita c. 16. & 19. S.

P. Franciscus Suarez è Societate JESU sacris quotidie vacabat, nec se aut per viarum molestiam, aut Hereticorum locorum periculum absterri patiiebatur. Dicenti vero, quod pia, laboriosum esse, quotidie sacrum facere, minimè respondit, quæ enim alia hora in vita nostra plenior est solatio,

ere. *De voluptatis? eâ quoties carere cogor, exarescit animus di-*
vinâ dulcedine destitutus. Vita to. de Angel. præfixa.

III. Secunda occasio est in horis Canonicis piè & devotè
 implecandis; ad quod officium quia Sacerdotes specialiter sunt
 ordinati, meritò quoque illi præ aliis salubrem S. Bernardi
 in Cant. adhortationem applicare debent. *Vnde vos*
mones, dilectissimi, purè semper, & strenuè divinis interesse
laudibus: strenuè quidem, ut, sicut reverenter, ita & ala-
enter Domino assistatis, non pigri, non somnolenti, non osci-
antes, non parcentes vocibus, non præcidentes verba dimi-
na, non integra transilientes, non fractis & remissis vocibus
multebris quiddam balda de nare sonantes, sed virili, ut di-
ce sepium est, sonitu & affectu voces S. Spiritus depromentes.
officiū purè vero, ut nihil aliud, dum psallitis, quàm quod psalli-
rationem, cogitetis. Spiritus sanctus illâ horâ gratiarum non re-
præstet, quidquid aliud, quàm debes, neglecto eo, quod debes,
n. & toleris; quo in genere multi iterum Sacerdotes præclara
Exempla reliquerunt.

S. Augustinus horas Canonicas, sepositis omnibus nego-
 s depolis, ingenti pietate exolvere satagebat; ad has tempus op-
 ribusportunum, otiumque deligebat, in eo reddendo velut sub
 melioris vitæ initium, officium divinum audiendo, frequen-
 tibus lacrymis perfundebatur. Ac semel duntaxat negotiorum
 ij in mole obrutus, Completorii recitandi oblitus fuisse fertur,
 postmodò paulò post Diabolum cum oblongiore scheda obvium
 , non habuit, quem cum pro imperio rogasset, quidnam in illa
 a. & scriptum ferret? & oblivionem suam observasset, mox dolore
 in ætate concepto persolvit preces, sicque effecit, ut erratum illud ex
 iam scheda evanesceret. Vita l. 3. c. 33.

S. Carolus Borromæus, licet in aliis etiam orationibus
 lectum, noctuque frequentissimus fuerit, horas tamen Canonicas
 , cum semper flexis genibus recitavit. Vita per Franciscum Pluian
 ondit scripta, c. 20.

S. Vincentius Ordinis Prædicatorum, cum non posset of-
 i die officium divinum ultima ægritudinis die persolvere, curabat id
 eticod lectum per socium recitari, cumque socius Laudes persol-
 veroens ad illa ultimi Psalmi verba: *Omnis spiritus laudet De-*
num: pervenisset, sæpius ea Vincentius cum jubilo repe-
est loque, spiritum emisit. Marchant. in hort. Past. tr. 3. lect. 14.

Instr. IX.

H

S. Fran-

S. Franciscus Xaverius pro attentione comparanda, ad singulas horas officij divini hymnum *Veni Sancte Spiritus* recitabat, & quidem tanto fervore, ut ei cor in pectore palpante, animusque deficere videretur. Libentiùs autem in locis ædibus, quàm aliis in locis orabat, eò quòd crederet, in illis DEUM benigniùs audire orantes. Vita l. 6. c. 5.

P. Petrus Faber è Societate JESU ad continendam in modis mentem consequentes industrias adhibebat. 1. In orationis sæpe in memoriam revocabat, & paulatim omnia negotia disponebat. 2. In ipsa oratione post singulos Psalmos dicebat: Pater cælestis, da mihi spiritum bonum. 3. Imaginabatur sibi utrumque Angelum, bonum & malum; illum quidem omnia verba pronunciantem, hunc vero evagationes observantem. 4. Imperabat animi, vel in uno psalmo sine evagatione persisteret; id si acquiescere ad alium dein simili cum pacto progressus est. Perfectio illius modi munere, nisi ex sententia, votòque succederet, evagationem piendum esse dolorem ajebat, sed quietum, qui perpetuus & ad novum usque tempus Psalmodiæ duret. Ex quibus industriis illæ suavitates ac dulcedines, quibus tanquam per opus pabulo se recreabat, ortum habebant; negabat enim terra miraculum fieri posse, ut qui nullo precandi desiderio fame, nisi tum, cum constitutum precationi tempus adimpleretur, incitatur, is solidiorem ex ea gustum, voluptatem percipiat. Histor. Soc. l. 3. n. 35.

Jacobus Merlohorstius Parochus ægerimè ferebat precationem, & nimia celeritate concitatum cantum Horarum reliquarum, quem, cum emendare non posset, ne præteriret, probare videretur, abesse malebat; summam adhibebat, ut animam diu antè præpararet, & contra repetitionem evagationem præmuniret. Inscriserat Breviario sub his sententias: *Si cor non orat, in vanum lingua laborat.* DEUS orationem præpara animam tuam, & noli esse qui præterit, tentans DEUM. Illius est oratio perfecta, cujus & perfectio clamat & lingua, & actus, & sermo, & vita, & cogitatio. Cassiod. sup. psalm. Et illud Isidori l. 2. c. 8. Oratio vera est, non labiorum; neque enim verba deprecantis DEUS respicit, sed orantis cor aspicit; melius est cum silentio de corde sine sono vocis, quàm solis verbis sine intuitu mentis.

anda, hanc hasce considerationes sæpe considerabat, ut tantò
 & Spem maiori cum devotione horas diceret. 1. Considera DEI
 & maiestatem, ejusque præstantiam tibi propone, & quomodo
 in laudis spiritus laudet Dominum, & omnia opera benedicant
 ret, & amulare. 2. Te constitutum, ut pro Magistratu Ec-
 clesiastico & Politico, pro Amicis & Inimicis pro Sæculari-
 am in distractis, Captivis, Infantibus de Baptismo, & aliis de
 1. & periclitantibus, pro vivis & defunctis DEUM ores,
 paulò tam sit proinde æquum, ut devotè id facias. 3. Ad finem
 post singulorum Psalmorum sub *Gloria Patri* singulariter recol-
 iruntur, & animum, SS. Trinitatem intimo corde lauda, reveren-
 1, bonè adora, desiderans in te sentire affectus, quos Psalmi varios
 nem, & Psalmi suggerunt, velut amoris in DEUM, Doloris de pec-
 animis, Laudis divinæ potentæ, Sapientiæ, Bonitatis &c. Ad-
 i acquiritionis Gratiarum actionis. 4. Quanto pietatis affectu
 effectus, & gaudio spiritus horas legere posses, si curares
 eres, & illere sapienter, id est, si intellectui Psalmorum, quos Spi-
 rperpetuus S. dictavit, devotè intenderes, ut eos non tanquam à
 quibus propheta compositos, sed velut à te editos, quasi orationem
 uam propriam, profunda cordis compunctione depromeres, vel
 at emere ad tuam Personam æstimares esse directos, quos viri
 desiderant magno affectu & fructu recitare soliti sunt. O quàm
 us adimpleret DEO, ea, quæ ipse inspiravit, ut ijs postulare nos fa-
 peat, & gemitibus inenarrabilibus, recitari quandoque cum
 bulis & risu, aut saltem vanis cogitationibus, id est, sordi-
 bat præ sacratissima verba, quibus longè major, quàm Sanctorum
 orarum, & reliquijs veneratio debetur, misceri! Quàm Sanctis displi-
 e præter, verba, quibus ipsi DEUM tam seriò & sedulò honorâ-
 ibebant, ea per te inhonorari, & quasi prophanari, ijsque vanas
 eponas carnales cogitationes misceri, ut fiat detestabile illud: *Pos-
 to hunc hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me.*
 rat. 5. DEUM ad hoc tibi de suo Patrimonio largiri alimenta, ut
 quæ id officium sibi præstes, & quàm turpe in eo negligenter
 & versari! Sanè si audias servus nequam & fraudulentus, quo-
 modo effugies iram Supremi Patrisfamilias? 6. Oratio-
 nem canalem esse, quo ad nos DEI gratia derivatur, & quàm
 DEUS turpe, illam tibi fieri per negligentiam in peccatum, & gra-
 tuum, & detrimentum! Vita c. 19

P. Ludovicus de Ponte horas Canonicas, si poterat, sem-

per coram Vener. Sacramento genibus flexis recitabat. certè, si egredi non poterat, versùs illud recitare solebat. Consueverat etiam raptim interspirare, cum Psalmi suggererent affectum. Vita l. 2. c. 8.

P. Balthasar Alvarez è Societate JESU suas horas cum magna quiete & reverentia, & in recollecto loco, ut cordinationes fugeret, recitavit: nunquam est visus in itinere transitu orare, nec deambulans, sed per multos annos in cubiculo genuflexus id recitabat. Ordinariè orabatur, ut diutius orare, atque in sensis, quæ DEUS commo- cavit, hæreret, ac frui posset. Vita c. 6.

P. Leonardus Lessius è Societate JESU ad horas vacas non secùs, quàm ad laborum solamen, placidamque rem se conferebat. Singulorum Psalmorum literales, allegoricos, & morales sensus intelligebat, & ut quisque Psalmus sine, affectu & modo fuit conceptus, cum omnibus assequeretur, ut singulari cum facilitate & oblatione compositam mentem in divino isto officio contineret. Vita c. 10. n. 48.

IV. Tertia occasio est, ut Templum, Altaria, Suppellectilia cum magna munditie & reverentia tractentur, & adiantur; ex altarium namque, sacræque suppellectilium ditia, non parùm splendor nostræ Religionis obscurantur, & dórque fidei, quam de divinis mysteriis concipere debemus. Quodammodo enim vilipendi videtur divina illa, & dæque actio, dum vilia sunt, & sordida ista, in quibus mysteria tractari debent. Profectò si mensa pauperis sum Hospitem excipientis candido solet linteo regi- fendatur Hospes, quantò major cura nitoris habenda mensa, quæ Christum excipit, & cui ab initio Consecratus est Angelus cooperans Sacerdotibus ibidem ministrantibus, ut rectè discurret Marchantius in Virga Aaron. Iest. 19. Quo in genere non desunt iterum insignia sanctorum ferventium exempla.

S. Carolus Borromæus adeò decorem domus DEI cor- bebat, ut Author compendij vitæ c. 10. dicat, nullam in diolanensi civitate ac Diœcesi amplissima Ecclesiam, cui ille manum non apposuerit, aut à fundamentis incredigendo, aut antiquam restituendo, & ornando prodig-

excitabat æstimentis Ecclesiasticis, adeo ut deterfo squallore novam
are solacium ac splendorem novum summa cum admiratione om-
ni suum induerat.

Petrus Aloysius Caraffa Nuntius Apostolicus, quantopere
as cum hoc decorem æstimavit, & conservare studuerit, claro argu-
mento in Visitatione Diœcesis Leodiensis demonstravit,
is in æquando autoritate Apostolica sancivit, ut Tabernaculum
mnos in venerabilis Eucharistiæ, in quo Christus Sponsus adest Eccle-
e orationis Sponsæ suæ, interius velo byssino purpureo convescire-
comit, ne intra ligneos asseres contineri videatur Rex gloriæ in
entis, qui lucem in cælis habitat inaccessibilem, & est ami-
ras Cæli lumine sicut vestimento. March. l. c.

Alanus de Solmini hac Episcopus quantopere ædes sacras
rales generaretur, verbis satis explicari non potest, inquit Author
bat, & ita. l. 3. c. 20. Si in ijs existeret, suâ modestiâ, oris que ha-
pus, ut ad devotionem adstantes excitabat, rarissimè loqueba-
& ob id, de rebus valde necessariis: nihil minùs quàm immo-
contemti & deambulationem in his locis perferre poterat, hu-
umodi abusu statutâ quoque sub excommunicationis sibi
Superventæ pœnâ sublato. Si penes ipsum stetisset, hæc templa
ur, & materialia ex lapide Porphyrite & Jaspide extrui, & unde-
illis in æque instar templi Salomonici incurari debuissent. Desi-
curantur abbat, ut Altaria cum magnificentia exornarentur, pro eo-
re deum decoratione nullis sumptibus Beneficarij parcerent, exi-
mans, eorundem proventus meliùs impendi non posse.
Religionis demum Spiritu ductus, quidquid potuit, fecit, ut
æc sacra in eum reducerentur Statum, in quo etiamnum spe-
regi-
antur.

De Jacobo Merlohorstio Author vitæ c. 19. testatur, quòd
Pastore existente Altaria pretiosis palliis vestita, sacra su-
plex Ciborio, calicibusque aucta, vestes Sacerdotales è tela
stantissima elaboratæ fuerint. Nec minùs ornatus, quàm
manditæ fuerit Studiosus, lineam Altaris supellectilem lau-
am & elegantem requisiverit indicem puritatis animi, quam
in hominibus sacra synaxi reficiendis DEUS exigit. Ob quam
strumenti sacri & Altarium nitorem & elegantiam libenter
ipsi Metropolitanæ Collegæ in ea Parœcia faciebant.

V. Quarta occasio est, ut Exercitia Religionis, puta Missæ
celebratio & auditio, Horarum Canonicarum, ubi mos est,

publica cantatio, Sacramentorum susceptio, Peregrinatio, do-
sacra & similia decenter & ordinatè suo tempore perage-
cùm enim hæc sint publica Religionis nostræ Catho-
Exercitia, meritò omni studio procurandum est, ut cal-
devotione & reverentia obeantur, quæ majestatem & sa-
tatem dictæ Religionis docet, & ædificationem magis in-
cientibus, maximè Hæreticis, quàm scandalum parere
id quod Zelosi Sacerdotes studiosè semper observant
etiamnum observant.

Alanus de Solmini hæc Episcopus non modò ipse sing-
cura dies Dominicos & Fèstos observabat, nemini per-
aures, nisi ob gravissima negotia, quæ dilationem non
bantur, sed etiam suis Diocesanis insinavit, rem su-
gratam facturos, si pro Visitationibus officiosis dies
quàm divino cultui destinatos seligerent. Hinc etiam
pere laboravit, ut Nundinas hisce diebus eliminaret,
quos Mercatores ante portam Ecclesiæ merces suas ex-
se advertit, sanctè indignatus exemplo Christi, mor-
loco cedere jussit. Ipsum verò officium divinum
omni, quàm fieri poterat, perfectione perageretur, effu-
natus est, eùmque in finem diversa statuta fecit. Vi-
c. 20.

Petrus Forerius Canonicus Regularis ita rei divinæ
promovit, ut diebus operariis etiam templum homi-
esset frequentissimum, Fèstis verò & Dominicis die-
tanta copiâ afflueret Populus, ut plures, quàm quarta
tra templum manere cogerentur. Universa proptè
quor mensibus confessione piaculari peractâ, Sacra me-
cumbebat, quin haud pauci singulis octiduis id mag-
pietatis sensu & fructu faciebant. Si per modum suppli-
nis Sancti ejuspiam locus visitaretur, è reliquis omni-
rocciani ipsius ex oculorum modestia & devotione
etiam prorumpente, & ordine, quem servabant, ob-
dignoscebantur, & infamis reputabatur, qui cauponam
set ingressus. Vita. l. i. c. 11.

Jacobus Merlohorstius in ipso mor Pastoralis Mun-
tio totus in eo fuit, ut eorum Sacramentorum inducet
quentiam, quibus animæ puritas & gratia vel acquiri
conservatur. Hinc ad sacrum tribunal quotidie fere

dotibus in æde summa facientibus, pridie verò Festorum aut
Dominicæ confitentibus operam dabat. Sic inducta in Paro-
chiam paulatim octavo quoque die Sacræ Communionis fre-
quentatio, pietas fidelium aucta, concursus ad templum ma-
gnus & reverentia cultus divini major introducta. Vit. c. 17.

Exempla Religionis erga Christum.

I. Hujus virtutis ardentissimum studium, si ulli alteri, Sa-
cerdotibus certè præcipuè convenit, tum quia Christus est
primus & Supremus Sacerdos secundum Ordinem Melchise-
dech, atque adeò meritò tanquam perfectissimum Exemplar
assiduo illis ob oculos versari debet; tum quia idem Christus
est Fundator Sacerdotij, si ergo Religiosi v. g. meritò ad Fun-
datorum suorum, plùs quàm alij, honorandum & amandum
obligati creduntur, eò quòd ipse occasio & causa fuerit illo-
rum bonorum, quæ in Religione participant; facile patet,
Sacerdotes quoque tantò magis, quàm alios homines obstri-
ctos fore ad Christum colendum & diligendù, quantò major
illis dignitas & utilitas ex Sacerdotij collati beneficio obti-
git. Unde meritò P. Vincentius Caraffa Societatis nostræ
Generalis cuidam familiari Sacerdoti in hæc verba scripsit:
*Legi hoc vespere, S. Antonium suis singulariter commen-
dare solitum, ardentem in Christum amorem. Idipsum Re-
verentia Vestra roveo, ut ipsa primùm, tum verò ab ipsa
ceteri exardescant amore. Et sanè, Pater mi, si amorem
præcedere debet consultatio & electio eius, quod ad amem,
confiat, non alium nobis, quàm Dominum IESVM in amo-
rem esse debere, quippe cui adsint omnes necessitudinis no-
stra causa, summæque jura omnia. Quare deceret eum non
amare duntaxat, sed immensum amare. Verùm huic nomi-
ni satisfaciendo, quantum humanitus licet, atque, ut lo-
quitur Bernardus, ex toto. Etenim, qui dat, quidquid ha-
bet, nihil sibi facit reliqui, quod ultra donet, atque adeò sine
fine amat, qui nullum limitem figit amore. Hoc igitur pacto
acquiescit animus, neque est, quod cupiat aliud. Itaque sæpe
reteremus hæc sanctas S. P. N. Ignatij voces: Amorem tuum
solum cum gratia mihi dones: amorem, ut amemus: gra-
tiam, ut amemur: amare & amari utique sat est, & am-
plius*

H 4

plius nihil. Vita. l. 2. c. 12. Porro in tribus præcipue
sionibus hanc Religionem ostendere debet Sacerdos.

II. Prima est, ut totam vitam illius aliè memori
pectori inscribat, & ad virtutes illius velut perfectissimam
imitationis exemplar oculos in singulis actionibus suis so
flectat, ut, si aliud imitari non potest, illam saltem Cla
laudem mereatur: *Bene omnia fecit.* Marc. 7. Nam, ut
pienter S. Gregorius epist. 1. de perf. Christ. advertit, Quo
que suæ vitæ pictor est; & Artifex hujus voluntas, col
autem sunt virtutes, exemplar Christus esse debet. Hinc
ritò Sacerdos saluberrimam illam S. Bonaventuræ in
ferm. adhortationem audire debet: *Hæc sit sapientia & Ch*
diuinituum, semper aliquid de ipso (Christo) cogitare,
de vel provoceris ad imitandum eum, vel ad amandum
inciteris; quanto enim quisque in virtutis imitatione
hinc conformare studuerit, tanto ei in prima gloria
vitæ appropinquabit, & similior erit. Quam doctri
sanè non pauci Sacerdotes egregiè observârunt.

S. Paulus ita Christum amare, & imitari studuit,
cere ausus sit ad Galat. 2. *Vivo autem jam non ego, vi*
ro in me Christus. Et iterum 1. ad Cor. 2. *Non judico*
scire aliquid inter vos, nisi IESUM Christum, & hunc
eifixum. Unde meritò alios quoque ad hanc imitatio
invitat 1. Cor. 4. dicens: *Rogo ergo vos, imitatores me*
te, sicut & ego Christi.

S. Gregorius Nazianz quantopere Christum imita
duerit, ex pulcherrima illa, quâ se & alios ad imitatio
hanc incitare studuit, ratione satis colligere licet, de
orat. 40. in Pasch. dixit: *Simus ut Christus, quoniam*
stus quoque sicut nos: efficiamur Dis propter ipsum, quia
ipse quoque propter nos homo factus est.

S. Bernardus tanti fecit hanc imitationem, ut Lau
Cant. dicere ausus sit: *In cassum laborat in acquisitione*
tutum, qui eas alibi, quàm in Christo querit.

S. Ignatius Lojola, cum vitam Christi legisset, et
eam imitandi desiderio exarsit, ut eam, quam novimus
miramur, vivendi rationem suscepit, & Ordinem Soci
tis JESU instituerit. Vita.

S. Franciscus Xaverius ad imitationem Christi se & suos
 indefinenter hoc dicto incitavit: *Demus operam, Fratres,*
ut, qui de Societate IESU dicimur, nunquam tali capite, ta-
le corpore videamur indigni. Sacchin, in præf. hist.
 Soc. p. 1.

P. Oviedo Patriarcha Æthiopiz vehementer lætatus est,
 quod quinque vulneribus à Latronibus affectum fuisse, ut hoc
 modo Christo similior esset. Hist. Soc. p. 1. l. 4. n. 76.

III. Altera occasio est in cultu & amore SS. Eucharistiz
 exhibendo, in quo meritò iterum Sacerdotes exemplo præ-
 cedere, aliosque longè antecellere debent; si enim nemo
 Christum amandi majores & plures causas habuisse creditur,
 quam B. Virgo, eò quòd illa sola sine Patris concursu eundem
 generavit, quantò majori amore, si fas esset, Sacerdotes ipsum
 amare deberent, ut qui non solum Carnem, sed etiam Ani-
 mam Christi suo modo in Eucharistia producant, atque adeò
 Incarnationis Mysterium renovant, uti S. Augustinus hom. 2.
 in Psal. indicavit, dicens: *Verè veneranda Sacerdotum di-*
gnitas, in quorum manibus DEI Filius velut in utero Ma-
tris incarnatur. Accedit, quòd hoc Sacramentum, teste
 Alano de Solminihac l. 3. vit. c. 20. sit thesaurus Christiano-
 rum, Fons gratiarum cum abundantia in omnes effusarum;
 cum ergo hujus thesauri cura Sacerdotibus unice sit com-
 missa, rectè sanè concluditur, etiam his præcipuè incumbe-
 re, ut debitus Christo in hoc Sacramento cultus ac amor ex-
 hibetur, qui quidem in tribus præcipuè actionibus consistit.
 1. Ut frequenter in templis visitetur, & ad eum in omnibus
 necessitatibus fiducialis recursus habeatur, cum verè hîc
 impletum videatur, quod Levit. c. 26. dixit: *Ponam taber-*
naculum meum in medio vestri, & non abiciet vos anima
mea: ambulabo inter vos, & ero DEVS vester, vósque eritis
Populus meus. Quidni ergo meritò quilibet Sacerdos à
 Christo Eucharistico quasi sibi dicta illa pii Ascetæ l. 3. c. 30.
 de imit. verba applicet: *Fili, ego Dominus confortans in die*
tribulationis, venias ad me, cum tibi non fuerit bene.
 2. Ut Sacrificium Missæ frequenter devotè offeratur, vel au-
 diatur, sicque, ut idem pius Author l. 4. c. 5. ait, DEUS ho-
 moretur, Angeli lætificentur, Ecclesia ædificetur, vivi adju-
 ventur, defunctis requies præstetur, & ipse Sacerdos omnium

bonorum particeps efficiatur. 3. Ut cum magno zelo promptitudine Christianis communicare volentibus adhibeatur, cum debita reverentia & pompa ad aegros deferatur, vel etiam in Processionibus circumferatur; & ad hanc quentem communionem Fideles ferventer & efficaciter citentur. Sacerdotes namque sunt Apostoli Christi, ideo sibi dictum à Christo credere debent Luc. 22. *Euntes parate nobis Pascha.* Sacerdotes sunt Ministri in magna Christi instituta servientes, illis ergo convenit iterum Christi mandatum Luc. 14. *Exi cito in plateas, & voca civitatis, & pauperes, & debiles, & cæcos, & claudes, & duc huc.* Sacerdotes sunt Medici animarum; an non illis præcipue convenit ad Medicum, de quo *virtus eius & sanabat omnes*, alios adducere? Sacerdotes sunt Pastores ovium; decet proin, ut de bonis pascuis videant illis, sicque illud Ezech. c. 34. usurpare possint: *pascuis uberrimis pascam eas.* Quæ omnia quàm ferè à variis Sacerdotibus præstita sint, sequentia exempli ce bunt.

S. Franciscus Xaverius tanto ferebatur in SS. Eucharistiam affectu, ut, ubicunque poterat, quæreretur cubile in templo propinquum. Observatum est Malacæ, cum in sacratio quasi alterum Samuelem pernoctare, humiliter habere solitum, indeque in templum digressum, ante Eucharistiam majorem noctis partem flexis genibus interces transegisse. Proprium illi erat, Eucharistiam flexis genibus ministrare Populo, quando commodè id fieri poterat. Vita l. 6. c. 5.

De S. Francisco Borgia sic scribit Sacchini in p. 3. Soc. l. 8. n. 49. Ultra omnem vim eloquentiæ est, quæ pietate ferretur, quàmque sanctis & dulcibus afficeretur verbis. Ubicunque degeret, secretam sibi curabat cellam aræ maximæ latus; in eam velut portum, quàm licet creberrimè ab negotiorum æstu recipiebat sese, ibi DEUM effundebat cor suum, ibi divinitatis commercium dulcedine fruebatur, beatæ vitæ per gustans suavitatem. Quoties minimum quotidie visitare id solebat. Quoties in templum inferebat, sagacissimè statim sentiebat, quæ in eo SS. Sacramentum asservaretur, nec unquam fallere

etiam lampades & cætera argumenta deessent. Eboræ gra-
viter ægorans & lethargo capius evigilare per vim, Medi-
corum jussu cogebatur, & allatâ Eucharistiâ mox exporre-
ctus, alacer & agilis apparebat.

Alanus de Solminihac Episcopus ad Sacellum domesti-
cum, ubi SS. Eucharistiam consilio alterius Episcopi asser-
vabat, perpetuò confugiebat: hîc omnes suas difficultates
applicabat, suumque cor effundebat: hîc pro DEI gloria,
honorumque Diocæsanorum spirituali emolumento maxima
consilia agitabat: hîc vires, animumque sumebat ad susti-
nendas calumnias adversum se cogitatas. Vilis est ab Alta-
ri aliquoties recedere facie prorsus inflammata, quæve ta-
dios quosdam à se projiceret. In omnibus suis Archipresby-
teratibus suæ Dioceseos conferentias cum suis Sacerdotibus
habebat, quâ ratione effici posset, ut honor debitus Eucharis-
tiæ à Fidelibus exhiberetur. Hinc decrevit, ut in omnibus
templis ruralibus asservaretur, & quidem in deauratis Taber-
naculis holoserico vel serico vestitis, & umbellâ seu papilio-
ne coopertis. Statuebat item, ut coràm tali Altari lampas
semper arderet, & optimo oleo nutriretur, dicere aliquando
auditus, æquissimum esse, ut lampades coram hoc sacra-
mento arderent impendio sanguinis Christianorum, sanguis
tamen Episcoporum primus adhibendus esset. Manda vit suis
Missionariis, ut ubique Confraternitatem SS. Sacramenti
erigerent, vel stabilirent, effecitque deinceps, ut in omnibus
Parœciis institueretur, & ipse, quandocunque poterat, Pro-
cessionibus mensuris interfuit, & Vener. Sacramentum cir-
cumtulit. Verbis & exemplis Fideles ubique cohortabatur,
ut Sanctissimum Sacramentum ad ægros deportatum cum
debita reverentia comitarentur, quæ devotio Cadurci adeo
deinceps crevit, ut aliquoties ultra duo millia Personarum ejus-
modi comitantium fuerint numerata. Vita l. 3. c. 22.

Petrus Forerius suis Canonicis & Monialibus conceptis
verbis commendabat, ut, quidquid ad amorem & cultum hu-
jus SS. Sacramenti pertinet, singulariter commendatum ha-
berent, non auro, non argento parentes, nec aliis lionis aut
laboribus. Si sacram pyxidem tangebant, tam reverenter id
regit, ut exterior homo manifestè mutari, & facies collectio-
ni prorsus extraordinariâ viâ videretur alligata.

Jaco-

Jacobus Merlohorstius, ut die Jovis solemne sacramentum cantaretur, oblato de suis bonis stipendio, procurabat. *De* autem non potest, inquit Author vitæ c. 21. quo arserit de derio cultum hujus augustissimi Sacramenti in se & aliis promovendi; in eum finem sæpe ad Sodales hujus Congregationis verba faciebat, eisque aphorismos, quibus omnia corrigi, quæ ad divinissimum Sacramentum piè sumendum aliis ministrandum desiderari possunt, dedicavit; unde ruit tandem die Jovis sanctissimè vitam finire.

P. Thomas Sanchez è Societate JESU SS. Eucharistia quinquies de die visitavit, die Jovis verò (quem singularem ob hunc finem observabat) octies, quo die etiam flagellatum corpus, & cilicio castigavit, & ferè semper de illo cogitavit. Annuæ Soc. 1620.

P. Antonius Cordubensis, sive domi, sive in templo faciebat, ante SS. Sacramentum in genua abjectus precabatur, & ob illa oracula accipiebat, ac veluti ad fornacem incendebar, quæ ad Populum diceret. Hist. Soc. p. 3. n. 178.

P. Ludovicus de Ponte noctes sæpe integras coram Eucharistia insomnes traduxit, tamque frequenter quicunque foret anni tempestas, etiam per tenebras visitavit, sine illa esse non posse videretur, ipsique Domestici mirarentur, hominem, qui ob languorem virium vix spiritum trahebat, ad SS. Eucharistiam adorandam tam agilem & adhaerentem esse. Si ex cubiculo prodire non poterat, coram imagine saltem SS. Sacramenti procumbebat. Vita l. 2. c. 9.

IV. Tertia occasio est in speciali devotione organæ Christi Passionem & vulnera ostendenda, quæ quidem tres præcipuè causas Sacerdotibus specialiter conveniunt. Prima est, quod hæc Passio & vulnera Christi plurimum conducant ad zelum animarum excitandum; si enim Elephas conspecto sanguine ad pugnam accenduntur, quanto magis Sanguis Christi, menti observans zelum & indignationem adversus peccata & Sathanam excitabit. Secunda est, quod eadem passio est mediū efficacissimum ad animas lucrandum, tel te Blosio c. 2. Monil. spir. S. Gertrudis divinitus dixerit, quoties quis in Christi Crucifixi imaginē animo commoto oculos intendit, toties divinæ pietatis oracula

ei advertit. S. Edmundus verò adjurans Diabolum, & indi-
care cogens, quibus potissimum armis ejus vires infringe-
reatur, publice confessus fuerit, id per memoriam & cultum
Ss. Passionis & stigmatum fieri, uti Surius in vita testatur.
Tertia est, quòd ea ipsa Passio perquam salutare sit reme-
dium ad omnes labores & difficultates, quæ in cura anima-
rum passim occurrunt, leviores reddendos, fortitèrque ex-
antlandos, nihil enim adeò grave est, quod non aquanimiter
soleretur, si Christi Passio ad memoriam revocetur, ut S.
Gregorius in Epist. ait. Porto hæc devotio & cultus in tri-
bus præcipuè actibus consistit, nempe in assidua meditatio-
ne seu memoria, in cordiali & firma fiducia, & amorosa
compassione; nam, uti Thomas de Kemp. l. 2. c. 17. rectè ad-
vertit, nemo ita cordialiter sentit passionem Christi, sicut is,
cui contigerit similia pati. Unde is in opuscul. de Ven. Sacram.
quatuor in Christi passione cogitanda esse monet, scilicet
dilectionem ejus redamando, amaritudinem illius compa-
tiendo, fortitudinem ejus adversa patienter sustinendo, &
utilitatem ejus gratias agendo, quæ quidem, quomodo à Sa-
cerdotibus observata sint, sequentia exempla docebunt.

S. Paulus tam assiduus erat in meditanda & prædicanda
Christi Passione, ut dicere ausus sit, se nihil scire, nisi JESUM
Christum, & hunc Crucifixum. 1. Cor. 2.

S. Augustinus de seipso in l. de contempl. c. 21. fatetur:
Quidquid mihi deest, usurpo mihi ex visceribus Domini mei,
quoniam misericordia affluunt. Cum me pulsaret aliqua tur-
pis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. In omnibus adver-
sitatibus non invenio tam efficax remedium, quàm vulnera
Christi, in illis dormio, & requiesco intrepidus.

S. Bernardus in l. sup. Cant. de seipso dicebat: Ego ab
invicem mea conversatione pro acervo meritorum, quæ mi-
hi deesse sciebam, fasciculum hunc colligare curavi colle-
ctum ex omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini
mei. Primum scilicet infantilium necessitatum: deinde
laborum, quos pertulit in prædicando: fatigationum in dis-
currendo: vigiliarum in orando: temptationum in jejunan-
do: lacrymarum in compatiendo: insidiarum in colloquen-
do: postremo periculorum in falsis Fratribus, convitiis, &
spu-

sputorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum, clavorum, horumque similium.

S. Franciscus Xaverius in Christi vitæ, mortisque meditatione maximè acquiescebat. satis gnarus, ibi enim omnis exempli documenta in illustri posita monumenta tueri, atque imitari licere; hoc meditationis genus præputè salubre ac frugiferum, præcipuum utique exemplum Christianæ vitæ, & ingens incitamentum divinæ caritatis impensè & complectebatur ipse, & aliis commendabat. *ta l. 4. c. 7.*

P. Balthasar Alvarez assiduò hortabatur suos ad mirandam Christi passionem, tanquam spiritualis ejus profectus fontem; & in ordinariis suis exhortationibus frequenter hoc repetebat: Ne existimemus, nos aliquid fecisse, deo perveniamus, ut semper Christum crucifixum in pectore habeamus. Semper Christi crucifixi imaginem in cubili habebat, in quem frequenter aspiciebat. Præcipuum studio in Christo crucifixo tres ejus Comites, scilicet Patrum, Contemptum, & dolores considerabat, & in se transferre studebat. *Vita c. 3 §. 2.*

P. Vincentius Caraffa pro primaria voluptate habebat contemplationem cruciatuum, & mortis Christi, nempe quibus omnes amoris mutui illecebræ convenirent, Perpetua Theandrica, caritas incomparabilis, tum Patris & Filii Natum suum nobis donantis, tum Filii sanguinem & vitam nostræ salutis causâ prodigenter inter ingentia tormenta denique norma, quam discere aiebat, amare nimirum contemendo, cujus memoria ne mente unquam exideret, diutius super pectore gestavit paupertinum signum Redemptoris. Cruce pendens habitu, at sine cruce, sive quod ipse crucis suo tanquam cruci clavis amoris illum affigi desideraret, sive quod molestiam & crucem majorem ferre. Atque vivebat singulare illius in doloribus, plagisque gaudebat hinc perpetua desideria vulnerum, adeò ut à capite usque pedes non nisi vulnus esse perciperet; sic enim generosus amator dissidebat, non esse germanum Christi patris amoris, qui imitationis illius avidus non esset, neque probro vitam nobis placidè fluere, & ne levi quidem crucis liberatam, quando Christus ob oculos nostros versaretur.

cruce, plagis olim confectus & cruciatibus, ut nos à morte æterna assereret. Vita l. 2. c. 17.

Jacobus Merlohorstius, in supremo morbo, cum abessent, qui solarentur, icones Passionis Dominicæ libenter contemplabatur, quibus interiorem spondæ partem vestiebat. Quod si quis adstantium augere dolores magnitudinem incipiebat, ei placidè respondebat, longè mitiùs, quàm mereatur ipse, DEUM secum agere, hocque se beneficii loco numerare, quod guttulam sibi delibandam amari Calicis propinaret, quem ipse felle & absynthio plenum esset bibiturus. Vit. c. 36.

P. Petrus Colnagus è Societate JESU sextâ quâque Feriâ in lignea cruce procumbens brevem capiebat somnum, contra Crucifixi imaginem in lectulo floribus ornato collocabat. Eadem die & quoties concionanti de Passione sermo fuit, acerbissimum in latere cruciatum, & letiferos in corde dolores sentiebat, haud secus ac si lanceâ vulneratus immanè vulnus accepisset, crescebatque dolor pro magnitudine fervoris. Quod tormentum ipse velut insigne DEI munus impetravit, dum ad quendam Religiosum ex D. Benedicti Familia in silva habitantem, qui Christi patientis in corde dolores immanes experiebatur, accessit, & ut eam sibi à Christo lanienam pariter obtineret, rogavit. Vita l. 2. c. 4.

Exempla Religionis erga B. Virginem.

I. Ut in hac etiam Religione præcellere alios studeat Sacerdos, non pauca sanè, nec leves ei rationes offeruntur. In primis quidem quia, cum B. Virgo post Christum sit potissima causa & cooperatrix nostræ Redemptionis, meritò creditur, eam nihil magis desiderare, quàm ut opus hoc pretiosissimum suo effectu & fine non frustretur, atque adeò præ aliis diligere eos, qui suo conatu & labore efficere conantur, ut animæ talis fructus fiant participes, id quod Sacerdotes animarum curam gerentes potissimum faciunt. Deinde verò cum præ reliquis arduum sit opus cooperari DEO in salute animarum, atque adeò magna ad id fructuosè, ritèque obeundum gratia requiratur, meritò hujus Sanctissimæ Virginis favor & intercessio ambitur, utpote quæ est my-

fici

stici corporis collum, per quod omnes gratiæ à Capite
sto in reliqua Ecclesiæ membra derivari debent, ut adeo
ritò S. Bernardus in s. de aquæductu ex hoc ipso capite
cultum illius ferventem hortetur, dicens: *Totius medullarum,
totius præcordiorum affectibus MARIAM hanc veneremur,
quia sic est voluntas ejus, qui omnia nos habet
lavit per MARIAM.* Quia verò hoc ipso, quod Sacerdotes
præ aliis Dæmonis animas perdere volentis conatibus
opponant, & in cultu Mariano ferventes se ostendant,
Dæmon fortius eos oppugnaturus est (uti S. Joannes in
calypsi c. 12. prævidit, dicens: *Et postquam vidit Deus
quod dejectus esset in terram, iratus est in mulierem, &
sit facere prælium cum reliquis de semine ejus*) facile
paret, quòd novum iterum titulum, causamque habeat
huius potentissimæ Patronæ præsidium confugiendi, ut
quam præ omnibus Sanctis timet memoratus Dæmon.
S. Bernardus iterum in quod. serm. aperte indicavit, dicens:
*Non sic timent hostes visibiles quasi castrorum multitudine
copiosam, sicut aërea potestates MARIÆ vocabuntur
patrocinium, exemplum. Fluunt, & pereunt sicut coram
facie ignis, ubicunque inveniunt huius nominis reveren-
tiam, devotam invocationem, sollicitam imitationem.*
Unde iustè sibi Sacerdotes applicare deberent prædictam
Claudii Aquavivæ Societatis JESU Generalis adhorta-
tionem, quâ suos ad Cultum Marianum sequentibus verbis
adhortatus: *Altera res, quâ si minima nostra Societas
& Congregatio Sacerdotum nitatur, fore confido, ut
DEI est beneficentia) etiam atque etiam in dies efflorescat
est præcipua quadam Religio ac pietas erga Sanctissimam
Virginem MARIAM.* Ea namque cum Parens fuerit
qui omne calum, omnemque naturam molitus est, totius
propriè, ut ait Damascenus, in res universas Hera ac
na nomen & jus adepta est. Itaque velim in omnibus
ac temporibus, siue publicis Societatis, siue propriis Sacerdotum
rum, præstanti quâdam veneratione, ac singulari fide
qua nullam vereatur repulsam, ad hoc laborum omnium
sollicitudinum refugium supplices accurramus. Equum
dum mecum reputo, quanto devotionis affectu hanc calum
ginam complexi sint, quantumque ex ejus pio & assidue

ad omnem profecerint sanctimoniam multi Sancti Viri,
ac privatim S. Ignatius, quantam rerumstrarum spem
ac tutelam in hac velut arce collocarint, magno teneor stu-
diis, ut & nos eam propensissimis animis atque obsequiis pro-
sequamur, deprecantes, ut ipsammet deprecante hac pietas
velut suavissima nardus nostris mentibus innascatur. Cer-
te si spectemus Desipara Virginis dignitatem, authore DEO,
in tam illustri, excelsoque loco sitam, ut per seipsam & Re-
verentiam, & admirationem moveat: siue beneficiorum illius
magnitudinem, quibus gratiam, quam possumus, re-
tribuere fas est; siue inopiam ac mendicitatem nostram, quam
potius tam salutaris patrocínio sustentemus, potiora semper
merentes in posterum, hac, inquam, omnia si spectemus, ea
quæ, quam maximas à nobis & honoris, & amoris significa-
tiones erga caelestem hanc Præsidentem & Custodem nostra salu-
tis expescunt. Quatuor proin vel quinque actibus hæc Re-
ligio erga SS. Virginem demonstranda est.

II. Primus actus est, ut magnam de illius dignitate &
potestate æstimationem concipiat Sacerdos, quod major enim
hæc æstimatio fuerit, eò major quoque exurget amor ac fi-
ducia ad illam. Hæc porro æstimatio in duobus præcipue
objectis concipienda est, nempe ut eam in gratia & meritis
omnes Sanctos longissimè superare credamus, sic enim clarè
Hieronymus in l. de Assumpt. indicavit, dicens: *Ceteris*
Virginibus per partes præstatur gratia, MARIÆ vero se to-
tam infudit gratia plenitudo, qua fuit in Christo, quanquam
aliter & aliter, quia in Christo fuit plenitudo gratia tan-
quam in homine personaliter definito, in MARIA vero ut
in templo singulariter consecrato; in Christo sicut in capite
effluente, in MARIA vero sicut in collo transfundente.
Hæc si diligenter attendas, nihil est virtutis, nihil splen-
doris, nihil gratia & candoris, quod non resplendeat in Vir-
gine gloriosa. Dein verò eadem æstimatio exigit, ut firmis-
sime credat Sacerdos, hanc potentissimam Patronam & pos-
se & velle juvare, uti præclare advertit S. Bernardus, dicens:
incomprehensibilem sic potest potestatis ejus, vel pietatis commendare
magnitudinem, nisi fortè aut non creditur DEI Filius ho-
norare Matrem, aut dubitare quis possit in affectum cari-
tatis transisse MARIÆ viscera, in quibus novem mensibus
instruit. IX.

ipsa,

*ipsa, quæ ex DEO est, caritas corporaliter requievit. Cuius
geminæ æstimationis præclara exempla varii Sacerdotes
bis reliquerunt.*

S. Hieronymus tantam de dignitate hujus Virginis
estimationem concepit, ut in s. de Assumpt. in hæc verba ex-
cit: *Quid nos tantilli, quid actione pusilli, quid in ejus
dibus referamus, cui, etiamsi omnium nostrum membra
serentur in linguas, eam laudare sufficeret nullus; al-
enim cælo est, de qua loquimur: abisso profundior, cui
des dicere conamur. Si cælum te vocem, altior et: si
trem Gentium, præcedis: si formam DEI appellem, non
existis: si Dominam Angelorum, prima esse probatur.
ergo de te dignè dicam?*

S. Bonaventura in Speculo B.V. ut suam de hac SS.
gine opinionem aperiret, *Ipsa est, inquit, quæ majorem
re DEVS non potest; majorem facere mundum posset DEVS
majorem Matrem, quàm Matrem DEI facere non
DEVS.*

S. Anselmus in serm. de Concept. V. *Nihil, inquit,
Domina, æquale est, nihil comparabile; omne enim
est, aut supra te est, aut infra te; quod supra te est,
DEVS est; quod infra te est, omne, quod DEVS non est.*

Laudandus hoc in genere præ aliis est P. Franciscus
rez insignis Societatis JESU Theologus, qui in publica
ademia fuisse probavit, B. Virginem in dignitate ac
superare omnes Sanctos Homines & Angelos, qui sunt
vel fuerunt. Et verò etiam quàm grata fuerit sancti
Matri hæc oratio, ipsamet ostendit, dum P. Martino
rez itidem Societatis JESU Religioso gratias egit, quod
morato Patri Suarez author fuerit suo consilio & homi-
ut hanc quæstionem eatenus non auditam eventilaret.

III. Alter actus est, filialis fiducia nullam timens re-
sam; ad quam S. Bernardus l. de aquæductu his verbis
tur: *Modicum illud, quod offerre desideras, gratissimum
lis, & omni acceptione dignissimis MARIÆ manibus
rendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam.*
ut S. Anselmus c. 6. de excell. Virg. loquitur, *Velocior
dum est salua memorato nomine Virginis, quàm invocati-
one Filiis; non quòd ipsa major & potentior sit (nec*

asse magnus & potens est per eam, sed illa per ipsum.) Verum quia etsi merita invocantis non merentur, ut exaudiantur, merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiat. Unde merito quamplurimi Sacerdotes ingentem erga hanc Auxiliatricem fiduciam conceperunt.

S. Augustinus fiduciam hanc suam in c. 35. de Sanctis per haec verba declaravit: *Toto mentis affectu beatissima Virgini nos intercessionibus committamus omnes, ejus patrociniis omni nisu imploremus, ut, dum eam obsequio frequentamus in terris, ipsa nos sedula prece commendare dignetur in caelis; neque enim dubium, quia meruit pro liberandis proferre pretium, posse plus omnibus, liberatis impendere suffragium.* Quam proinde cum Filio in cruce fixo ardentibus precibus compellans, tantam mentis implebatur dulcedine, vix ut avelli ab alterutro posset, ideoque in hac intercedum verba erumperet: *Posui in medio, quo me vertam; nescio; hinc pascor à vulnere, hinc lactor ab ubere.* Virg. c. 32.

S. Bernardus in serm. quod. pariter suam fiduciam exprimens, *Filiioli*, inquit, *hac peccatorum scala, hac mea maxima fiducia, hac tota ratio spei mea.* Unde & alios ad fidei fiduciam exhortans, *Si criminum immanitate turbatus, conscientia fuditate confusus, si judicii horrore perterritus, si barathro desperationis absorptus es, MARIAM comita, MARIAM invoca, non recedat à corde, non recedas à ore.* Et ne dubitaret quis de exauditione precum, alibi loquitur: *Ille solus, o Virgo beata, sileat laudes tuas, quæ fideliter invocantem senserit unquam in suis necessitatibus sibi defuisse.* Et quid mirum, si invocata adest, quam non vocata praesto est?

S. Franciscus Xaverius quam magnam haberet fiduciam in hac Patronam, triplici in occasione ostendit. 1. Quando in Meliaporæ inter verbera Dæmonum assiduò clamavit: *Domina, opitulare, Domina non opitulaberis?* 2. Quando in ora mortis illud assiduò ingeminavit: *O Mater DEI, meo meo mei.* 3. Quando in Catechesi tradenda B. V. opem possum implorare consuevit. Bourghesius c. 6.

Alanus de Solmini hac Episcopus B. Virginis hujus rutilantem se torum commisit, omnesque ad id faciendum instigavit.

vit, asserens, hanc devotionem esse plenam consolationem
viâque cuius salutem suam consequendi securissimam
quâ necessitate premebatur, ad eam tanquam ad Africam
quoddam securissimum confugiebat, quia, aiebat, potentia
ejus est incredibilis, nec minor est ejus nobis succurrere
voluntas. Vit. l. 3. c. 20. Ubi etiam additur, quod, cum
ligiosum quendam ad pœnitentiam ob delicta agendam
elusum, in rabiem propè versum comperisset, miserum
commotus, ad eum properè se contulerit, & in genua
mittens, brachiâque expandens dixerit: Mi Frater, con-
giamus ad piissimam Matrem nostram, dicamus unum
Regina brachiis expansis, quod cum alter licet difficul-
tisset, adeo immutatus est, ut in terram corruens, & ut
mè lacrymans dixerit: Sufficit, Pater, sufficit, tota vita
in pœnitentia perseverabo.

P. Franciscus Suarez in suis necessitatibus & dubiis
per ad B. Virginem recurrerebat, eique nodos difficultatis
velut consultandos & explicandos, facta prece, proponebat.
Bourgh. c. 20.

P. Thomas Sanchez inter cætera sua notata pia scribit
Omnis mea cura & sollicitudo erit SS. Sacramentum,
Crucifixus, & Virgo MARIA, ad quam ut Matrem in omni-
bus necessitatibus, difficultatibus, studiisque recurrat,
eam DEO gratias agam pro quovis opere facto in obsequium
DEI; per eam veniam precabor pro quovis defectu admi-
nistrato, per eam illos DEO commendabo, qui mihi molestiam
quam exhibuerint. Bourgh. c. 20.

P. Alphonsus Vera è Societate JESU, si quid cum
quorum confessiones audiebat, efficere volebat, tantum
Virginem rogabat, & mox, quod voluit, confitentibus
pettravit. Annua Castell. 1597.

P. Bernardus Colnagus tenebat Romæ in cubiculo
ginem Deiparæ, antiqui operis, lapideam, & subfusa
hanc suam aiebat nigellam, neque ad illam velut unum
cordis sui asylum perfugit unquam, quin, quod impetrare
volebat, auferret. Sed & frequenter literas ad B. Virginem
scribebat, easque aræ alicui ejusdem Matris imponebat
plerumque ab ea responsum obtinebat. Vita l. 2. c. 5.

IV. Tertius actus est imitatio SS. Deiparæ, nam, quod
 illi de Sanctis in communi S. Augustinus dixit: *Tunc vera-*
riter pro nobis Sancti intercedunt, quando aliquid in nobis
de suis virtutibus recognoscunt, hoc etiam B. Virgini jure
 applicari potest; unde S. Bernardus, cum ad fiduciam erga
 ipsam concipiendam fuisset hortatus, mox addidit: *Vt im-*
petres orationis ejus suffragium, non deferas conversationis
exemplum, id quod non pauci iterum Sacerdotes suo exem-
 plo docuerunt.

S. Hieronymus, quanti faceret hanc imitationem, se-
 quentibus verbis in s. de Assumpt. ostendit: *Igitur dilectissi-*
mi, amate MARIAM, quam colitis: colite, quam amatis:
quia tunc vere colitis, & amatis, si imitari velitis ex cor-
de, quam amatis.

S. Ambrosius simili ratione suam de hac imitatione æsti-
 mationem aperiens, *Sit nobis*, inquit l. 2. de Virgin. *tan-*
quam in imagine descripta Virginitas, vitæque B. MARIÆ,
in qua velut in speculo refulget species Castitatis, & formæ
Virtutis. Hinc sumatis exempla vivendi, ubi tanquam in
Exemplari Magisteria expressa probitatis, quid corrigere,
quid fugere, quid tenere debeat, ostendunt.

Petrus Forerius non ignorans, ut Author vitæ l. 2. c. 20.
 fol. 516. scribit, similitudinem esse potentissimum illicium
 ad amorem sui procurandum, omni studio efficere conaba-
 tur, ut, quam ipse in imitanda Deipara rationem tenuisset,
 etiam commissis curæ suæ Monialibus persuaderet, hinc sic
 eas aliquando alloquebatur: Historiæ nobis referunt, glo-
 riosam Virginem ad miraculum usque pulchram fuisse, con-
 tingit oportet, ut tales, qualis illa fuit, vos quoque sitis, non
 quidem ut transitoriam venustatem, quæ mundo ingens de-
 trimentum affert, possideatis, sed in animæ pulchritudine si-
 milis illi evadatis. Quærenti verò, in quo consistat hæc
 pulchritudo? respondebit S. Augustinus, eam in amore JESU
 consistere, hanc grandium animarum esse pulchritudinem,
 amare JESUM, DEUM Hominem, de eo libenter verba fa-
 cere, nunquam defatigari in auscultandis iis, qui de eo lo-
 quuntur: amare, quod ipse amat: & odisse, quod odit. Nun-
 quam vos magis Mater diligit, quam si multum ejus Filium
 diligatis.

V. Quartus actus est purus & constans cultus persequia varia in honorem hujus sanctissimæ Virginis persequia
amor enim otiosus non est, teste S. Gregorio, sed operatur magna (in honorem scilicet, & beneplacitum amati) *si est, si operari renuit, amor non est.* Hinc tam præclara non
 Sacerdotibus Deiparam sincerè amantibus exempla sunt
 licta.

S. Gerardus Episcopus, si quis reus ab ipso veniebat per nomen Matris Christi, mox lacrymis perfundebat & eundem in gratiam humanissimè recipiebat. Surius
 Sept.

Alexander Alensis Doctor insignis Ordinis Seraphicum cum vovisset, se nihil, quod amore Virginis peteretur, rogatus à quodam Fratre, ut Ordinem PP. rorum ingrederetur, mox ingressus est, & ibidem sanctus vixit. S. Antoninus p. 3. hist. tit. 24. c. 8. §. 1.

Alanus de Solmini hac quotidie Coronam hujus sanctissimæ Virginis devotè recitabat : Sabbatis omnibus in honorem Missam dicebat : parvum illius Officium nunquam intermittebat : singulis diebus vesperti Fumus ad dicendas Litanias convocabat : eam nunquam quam piam Matrem appellabat : Hospitale Pauperum firmorum sub ejusdem nomine & patrocinio fundabat. l. 3. c. 20.

P. Petrus de Anasco è Societate JESU singulis Sabbatis ad honorem sanctissimæ Virginis jejunavit, fastusque quoties id fecit, præcipuum aliquod beneficium impetravit. Bourgh. c. 20.

P. Sebastianus Barradius è Societate JESU, non perur ullam ejus imaginem esse neglectam, aut loco honesto asservari ; unde si fragmenta in ambulacro inisset, reverenter sublata in Breviario suo ponebat. Vita præfixa.

P. Balthasar Alvarez, cum aliquando in oratione periret, Dæmon ei apertè dixit : Remitte tu, & ego te (à tentationibus scilicet, quibus ipsum vexaverat) præut istam devotionem dimittas, quam habes in Mariæ quæ MARIA appellatur. Vita c. 26.

P. Desiderius Colinus, cum in phrenesi constituto aliquid valde molestum imperatum fuisset, postquam, ut amore Virginis id faceret, rogabatur, mox paruit dicens: Absit, absit, ut ego Matris meae causa nolim obtemperare. Annuz Soc. 1609. fol. 615.

VI. Quintus actus est Mariani honoris & devotionis procuratio, tum in Concionibus & Carechismis, tum in privatis congressibus & colloquiis alios ad hanc devotionem incitando; cum enim Sacerdotes, teste Christo, sint lux mundi, meritò lux eorum & adhortatio sic lucere debet, ut Auditores glorificent non Patrem duntaxat, sed Matrem etiam, quæ in cælis est, sic enim sperare poterunt, in se verificatum iri, quod Eccl. 24. dicitur: *Qui me elucidant, vitam æternam habebunt.* Quo in genere non desunt iterum variorum Sacerdotum insignia exempla.

S. Vincentius Ordinis Prædicatorum tanto amore & devotione ferebatur in hanc Virginem, ut nunquam concionaretur, quin aliquid in ejus laudem diceret. Ferd. Castigl. in vita.

S. Franciscus Borgias, ut ejusdem Virginis honorem dilataret, imaginis à S. Luca depictæ quàmplurima exempla à præstanti Pictore depingi curavit, & per varias Provincias distribui jussit. Bourgh. c. 23.

P. Jacobus Laynez secundus Societatis JESU Generalis, etiam quartanâ febris laboraret, tribus tamen horis in Concilio Tridentino pro asserenda Virginis immaculata Conceptione peroravit. Bourgh. c. 8.

P. Alphonsus Salmeron unus ex primis decem Sociis S. Ignatio adjunctis, singulis Quadragesimæ Sabbatis de laudibus & cultu sanctissimæ Virginis concionabatur, magnâ cum admiratione Populi, & honoris Mariani incremento. Ribad. in vita.

P. Franciscus Costerus è Societate JESU ad honorem Deiparæ promovendum primus in Provinciis, quibus præfuit, Sodalitates instituit, iisque Leges condidit. Bibl. Soc. in c. 19. Ind. §. 9.

P. Benedictus Fernandus itidem è Societate JESU omnia sua Scripta B. Virginis honori dedicavit, nec ullam præter, vivit lectionem, quam ejus encomiis non ornârit. Ibid.

P. Franciscus Turrianus Festum Præsentationis à Pluribus expunctum, eruditissimis suis Scriptis restitui curavit, ut gratum sibi fuisse hoc obsequium ostenderet, eidem travit, ut eodem die vitam suam feliciter finiret. Ibid.

Exempla Religionis erga Sanctos.

I. Ad hanc Religionem erga Sanctos Sacerdotibus nerandam non parum conducet discursus à P. Petro super hac materia factus, qui, ut l. 2. vit. c. 6. legitur, bat pietatis esse Christianæ, quosdam sibi è Sanctorum deligere, quos præ cæteris venereris, & colas, & quibus votis, optatisque confugas; nec enim Majestatis esse næ, quamquam possit, omnia, quæ petimus, æquè per per Beatum quemlibet largiri. Quocirca in rogandis, pellandisque Cælestibus, & eorum Natalibus celebrandam esse cujusque rationem, & ad cujusque dona divina, quibus & hîc à DEO auctus, nobilitatus, & illic DEO potitur ac fruitur, petitionem nostram commodandam; nec enim hunc à Sanctis DEUM tollere suum quisque Creatorem cum universis Hominibus nîcatum velit; quippe alios alium, dum hanc vitam rent, tenuisse cursum: alios aliis decoratos fuisse bus, & velle ea maximè vigere, per quæ ipsi DEUM lutem invenerit. Nec sine DEI cecidisse consilio, ut no dem omnes benefactis ac rebus gestis, nec eadem virtutis gloriâ florerent, quamvis nec ipsi exigant, hîc ipsi DEUM honoris cultu, laudisque coluerint, is à nobis sine varietate colatur. Quinam autem Sanctorum numero à Sacerdotibus colendi sint, relin dum proprio potius cujusque arbitrio videtur, quam assignatione definiendum, cum varias in diversis ad inclinationes advertamus, & alios quidem ad S. Caroli Borromæum, vel S. Franciscum Salesium, aut S. Philip Nerium, ut qui in id toti incubuerunt, ut spiritum Pa lem penè emortuum, verbis, exemplis, constitutionibus precibus resuscitarent, alios ad Apostolorum Principes rum & Paulum, alios ad alios Sanctos Sacerdotes magis elinari experiamur. Satis ergo erit varia exempla attrahere, quæ

quibus demonstratur, quanto studio Sacerdotes quidam Patres à se electos venerati sint.

S. Augustinus præcipuo in honore semper S. Stephanum habuit, in cuius honorem templum extruxit, ejusque Corporis reliquiis illud exornavit, eò quòd plurima tribuerentur beneficia illum invocantibus, ut in vita illius l. 3. c. 31. refertur.

S. Silvanus Archiepiscopus in Nazareth S. Hieronymo tam devotus erat, ut, quidquid faceret, DEI nomen, & S. Hieronymi præmissum invocaret. Spec. Exempl. V. diffamare. c. 7. ubi etiam, quàm potenter ab hoc Sancto defensus sit, narratur.

S. Ignatius Lojola peculiari semper affectu & honore S. Petrum Apostolum prosequabatur; hinc ab eodem apparente morbi depulsi, simulque conversionis Religiosæ beneficium accepit. Sed & alios Sanctos studiosè venerari, & invocare consueverat, hinc non semel illi eidem apparuerunt, maximè quando Constitutiones scribebat, quo tempore sic eos aspexit, ut ipse modum, quo eos viderat, explicare se posse negaret. Gloria S. Ign. c. 4.

S. Franciscus Borgias, ut Divorum cultum existeret, auferetque, Romæ in æs incisas, & affabrè sculptas imagines in omnes Provincias misit. Ipse verò Sanctorum reliquias & imagines religiosè venerabatur, splendideque ornari curaverat, afferens, nusquam gemmas, aurum, argentumque dignius impendi, quàm in Authoris DEI, Divorumque cultum. Vita l. 4. c. 4.

S. Carolus Borromæus maximè æstimabat venerationem Sacrarum Reliquiarum, quarum varias translationes solemnissimè celebravit, elevando eas ex locis indecentibus ad monumenta magis conspicua & novis modis, ritibusque similes celebritates exornando, quo in fidelibus Populis magnus reverentiæ affectus erga tam pretiosa pignora accenderetur. Atque hæc ratione revixit in animis Populi memoria diversorum Sanctorum, qui antè in profundæ oblivionis tenebris sepulti jacuerant. Compend. vit. c. 19.

Alanus de Solmini hæc Episcopus Sacra Divorum Lipsana velut thesaurum præstantissimum singulari studio venerabatur, nec ad ea accedebat propius, quàm summa cum reverentia.

rentia. Primum suam Diocesim lustrans, omnes in ea
quias visitavit, & si de earum veritate certus esset, ut
ut cum decencia & veneratione super mensas belle
cultui Fidelium proponerentur, nec ab alio, quam Sacra-
te superpelliceum induto in locis commodis cultoribus
reponerentur. Episcopis inter Sanctos relatis mircu-
erat, imitationi virtutum eorundem Episcopatum
qui cultus, ut nonnemo è Patribus ait, est præstantissimus
super omnes autem maximam gerebat devotionem
Carolus Borromæus, verissimum Pastorum speculum
jus vitam fidelissimè in se exprimere, suasque ad alios
illius normam exigere studuit. Vita l. 3. c. 20.

P. Petrus Faber in adeundis Oppidis vel Urbibus
los, Sanctosque Tutelares eorundem familiari quadam
servantia, & fiducia alloquebatur, suasque cum iis
& civium agebat, eò quòd interiore quodam, eoque
stri admonitu senserit, cælestium omnium tantum effe-
gia, ut vel unius præsidium plus efficacitatis habeat
rigendos hominum mores, quam cunctorum edicta
industriique conatus. Vita l. 2. c. 5. & 6.

Petrus Forerius Canonicus Regularis & Parochus
tanquam summi Monarchæ Aulicos aspiciebat, & veneratur
ad hos tanquam asylum securissimum confugebat; con-
sui Domini servos diligebat; reverebatur tanquam Ju-
colebat ut totidè Dominos, tamq; frequenter amoris
stimulis ad eosdem invisebat, ut absque hyperbole dici
ejus conversationem crebrius cum Beatis, quam cum mor-
libus in terra fuisse: quam familiaritatem ut aliis etiam
suaderet, dicere solebat, mortalium utendo familiarita-
mendum esse, ne eorum vitia per oculos ad animam
trent, & induantur, at in conversatione cum Beatis
hunc timorem exulare, cum omnia in eis imitanda
pote sancta & perfecta. Peculiari tamen studio ac devo-
venerabatur Divos Basilium, Joannem Chrysostomum
colaum, Bernardum, Epurium Patrociæ suæ Patronum
bertum, & Ignatium Lojolan, quibus tam fidenter se
negotia communicabat, ut ea fidentia verè in famili-
rem transiverit. Divus tamen Augustinus ei erat electis-
millibus, ejus magni consilii Angelus, ejus Oraculum

in omni casu tam ingenuè consulebat, quàm infans ad Patrem se conferat, sique verum est dicere: Devotio est imitatio, quem colimus, videbatur nihil ampliùs addi posse devotioni, quàm in incomparabilem Doctorem gerebat, postea quàm vix possibile est maiorem inter utrumque similitudinem reperiri, uti fusiùs author vitæ l. 2. c. 20. ostendit.

P. Bernardus Colnagus è Societate JESU Custodem suum Angelum frequenter ad spectabili forma præsentem habuit, æque ad illius Angelicam oris, corporisquæ fiderei compositionem suos ipse gressus, motum, vultusque habitum ex modestiæ legibus conformare didicit: hunc in rebus arduis consulere, negotiorum, consiliorumque participem facere: ab hoc divini amoris flammam mutuare, constitutis horis ad surgendum è lecto excitari, ad orandum, dandamque literis operam, legesque ex amussi servandas incitari solebat: quidquid denique ageret, diceretve, ad maiorem DEI gloriam referre doctus, raro admodum beneficio, quoties vel in levissimo levis etiam culpæ periculo versabatur, non perfunctoriè moneri consueverat. Inter Cælites verò reliquos præcipuè D. Petrum, D. Thomam Aquin., D. Bernardum, D. Vincentium Ferrerium, D. Ignatium Lojolan, D. Antonium de Padua, D. Franciscum de Paula, & D. Agatham colebat, & amabat, eorumque non magis amator Religiosus, quàm imitator strenuus, virtutes sibi vitæ, moribusque exprimendas à primis etiam annis sumpserat, nihilque in eorum rogatus gratiam non faciebat, suavissima cum illis colloquia miscere solitus, & vel in ipsa mensa iisdem panis frustula cruce signata dicare. Amicis quoque aut quibuscunque demum aliis, ubi ubi se ferebat opportunitas, verbis disertissimis maiorem Cælitem amorem, religionemque copiose ac graviter suadebat. Vita l. 2. c. 7. §. 7.

P. Petrus Canisius, quemadmodum qui vulgo ad cuiuspiam gratiam tendunt, per ejus propinquos ac necessarios facile aditum sibi aperiunt, ita sibi agendum statuebat cum DEO, sanctæque Deipara, ut cum illarum Parentibus: deinde cum Sanctis, apud quos præcipua singularum earum tutela esset, tanquam cum Fratribus & Sororibus: denique cum Angelis cuiusque Custodibus, velut cum Pædagogis ac Magistris. Multum autem in Custodibus Hominum exorandis Ange-

Angelis reponebat, quod multifariam ii præparare, quæ cum agendum est, animos, vimque inimicorum & opprobriorum arcere possint ac vincere; unde ubi primum angelicum aliquid aut Regnum perveniebat, mox Prædictum, & locorum Archangelos & clariores apud eas Genes. 1. 1. n. nerabatur Sanctos, & invocabat, ut & Incolis, & ubi ubi boni, propitiusque vellent, dum inibi legatione profunderetur. Ex quo instituto facile consequeretur, ut inter Superos magis, quàm inter mortales habitaret, & agendas res non modò suavitas, & quidam quasi floridæ tataris succus non elanguesceret, sed etiam vireret pulchre, & effloresceret pabulo ex ipsa actione petito, quæ sanctissima beatarum mentium, quæ simul in ministerio humanæ salutis missæ semper vident faciem Patris, humana tarditas patitur, imitatio. Vita l. 3. fol. 346.

P. Cosmas Alamannius supputato Sanctorum quotquot invenire poterat, semel saltem ad cujusque rem Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam recitabat. Bibliotheca script. Soc.

Exempla Obedientie.

I. Quantopere hæc virtus, quæ nihil aliud est, habitus inclinans ad omnia Superiorum jussa celeriter ac obsequenter exequenda, necessaria sit Sacerdotibus, clare ipsius Christi testimonio Jo. 15. dicentis: *Manete in me, ego in vobis: sicut palmes non potest fructum ferre nisi in ipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potest ferre.* Quid verò sit manere in illo, paulò post indicat, dicens: *Manete in dilectione mea. Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea.* Cum autem idem Christus Luc. 10. de Superioribus dicat: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit:* facile colligitur, per obedientiam præcipuè Sacerdotem manere in Christo, adeò fructum ex suis functionibus sperare non posse, nisi perfectam suis Superioribus Obedientiam præstare didicerit, quod suo damno expertus est P. Melchior Nannius.

provincialis, qui in Indiam primùm, postea ad Sinas Evangelii causa profectus, nullum ferè aut exiguum fructum fecerat, cujus causam Historia Societatis JESU l. 15. n. 134. & Genesius n. 87. non aliam fuisse indicat, quàm quòd iter illud sine Superiorum nutu, sed suæ pietatis, Sociorum & Proregis proprio impulsu suscepit. Ut adeò meritò quivis Sacerdos applicet sibi possit verissimam illam pii Authoris sententiam in Censuræ Persona prolatam l. 3. c. 13. *Fili, qui se subtrahere solent ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia; & qui quaquam (per proprium judicium) habere privata, amittit communia, communem scilicet benedictionem, & fructum, qui DEO obedientibus dari consuevit juxta promissionem in primo Psalmo factam, dum dixit: Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, sed in lege Domini voluntas ejus. Et erit tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo, & folia ejus non defluet, & omnia, quaecunque faciet, prospera erunt.* Porro tres præcipuè actus sunt, qui à Sacerdote quoad hanc virtutem requiruntur.

II. Primus est, ut Superiores suos non ut Homines, sed DEI vicarios ejus Personam sustinentes aspiat, ideòque omnem illis honorem & reverentiam exhibeat; quemadmodum S. Paulus ad Eph. c. 6. monuit, dicens: *Servi, obedite Domino carnalibus cum timore & tremore in simplicitate cordis vestri sicut Christo, non ad oculum servientes quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem DEI ex animo, cum bona voluntate servientes, sicut Domino, & non hominibus, scientes, quoniam unusquisque quicquid fecerit bonum, hoc recipiet à Domino; id quod non pauci Sacerdotes egregiè observârunt.*

S. Franciscus Xaverius S. Ignatium velut Superiorem suum adeò venerabatur, ut nomen illius à literis præcisum in reliquaria theca inclusum collo circumferret, literasque ad ipsum datas flexis interdum genibus exararet. Sed & Episcopos, eorumque Vicarios adeò venerabatur, & tam perfectè obediens, ut nihil sine eorum auctoritate tentare præsumeret. Vita l. 6. c. 8.

S. Franciscus Borgias non tantùm S. Ignatii jussa ad unguem expediebat, sed etiam Fratri Coadjutori Michaëli Mar-

co, qui ei Comes à S. Ignatio additus fuerat in iis, quæ letudinem concernebant, exactissimè obediebat. In Q. rensi secessu lapides, calcem, & ligna ad ædes construat portare iussus tam libenter & expeditè paruit, ac si illius vocem audivisset. Vita l. 4. c. 3.

Alanus de Solminihac quamdiu Abbas fuit, regimini Directoris perfectè se subiecit, cuius etiam vocem audiuit velut à DEO missam, nihil nisi priùs ab ipso præceptum agens, quin & ipsam inedia, aliàsque mortificationes scribi sibi curans, nec, quod præscriptum erat, ullo modo transgrediens. Quamdiu morbis conflictabatur, Medicis sequentissimum se præbebat, sumens, quidquid præscriberent. Præterea illi Principis Apostolorum monito Vita l. 2. c. 2. *Subiecti igitur estote omni humana creature DEVM, siue Regi quasi præcellenti &c.* fideliter obsequium obedientiam erga Reges etiam, & Provinciarum Gubernatores exercuit, eorum mandata non minùs promptè obtemperans, quàm fideliter exequens. Vita l. 3. c. 17.

P. Petrus Faber ad nutum obediebat cuicumque Superiori, volens Subditos non considerare mala in Superioribus, sed sola bona, ut sic eos ex animo possent honorare. Imò ferrebat Superiores longè à virtute abesse, eò acriùs enitens, ut ipsi se divini amoris, timorisque respectu in statu perficerent, diligentiam, fidelitatem, alacritatem obsequii, ita demum, ubi gratos se ipsi DEO effecerint, dignam obedientiam fore, quibus etiam boni Præsides concelebantur. Vita l. 2. c. 27.

Petrus Forerius, ut perfectiùs obedientiam exerceret, etiam Pueros, quos instruebat, suos Dominos, etiam venerabiles appellabat, dicere ante lectionis initium iubete Domini, ut me regam: jubete, obsecro, ut me regam.

III. Alter actus est, ut Sacerdos cum magna celeritate integritate exequatur omnia, quæ à Superioribus fuerint imperata: nam, ut rectè S. Bonaventura c. 4. Spec. notat, *Bonus Obediens Verbum non expectat, ubi de voluntate Superioris constiterit; illum, inquit, ego optimum Obedientem gradum dixerim, cum eo animo opus recipitur, quo respondetur, adeoque ex voluntate jubentis intentio pendetur.*

penit: quem gradum Sacerdotes sat multos assecutos fuif.
Sequentia exempla demonſtrant.

Chriſtus, ut exemplo ſuo ad obedientiam nos excitaret,
humiliavit ſemetipſum, obediens factus uſque ad mortem
factus; unde meritò S. Bernardus hom. i. ſuper Miſſus. hoc
exemplum conſiderans exclamat: Erubeſce ſuperbe cinis:
DEUS ſe humiliat, & tu te exaltas? DEUS ſe hominibus ſub-
iicit, & tu dominari geſtiens hominibus, tuo te præponis Au-
gustini.

Mirabilis quoque jam à principio ortæ Eccleſiæ Apoſto-
licum fuit obedientia. Nondum enim Chriſtum miracula
ſcientem conſpexerant, nondum cæleſtis regni retributionem
per illum futuram audierant, & tamen ſtatim, ut eos
ſecutur, relictis omnibus eum ſecuti ſunt.

S. Thomas Aquinas, cùm ſemel Bononiæ in cœnobio
ambularet contemplationi intentus, Frater quidam alterius
cœnobii, qui ſanctum virum non noverat, à Priore petiit,
liceret ipſi cùm Fratre, qui primus ei veniſſet obviam,
quædam expedienda negotia egredi in urbem. Priore an-
te, ante omnes incidit in S. Thomam, dixitque ei: Fra-
ter, Prior juſſit te mecum ire. Mox præeuntem Fratrem Vir
ſectus ſequitur. Sed cùm ille iret feſtinantius, non potuit
ille allequi. Itaque non rarò ab illo arguebatur, ſed Vir
ſanctus humiliter ſe excuſabat. Ut autem Cives viderunt
virum parvi momenti Fratrem ſequi, exiſtimabant
errore fieri. Accedunt igitur ad illum Fratrem, indicant-
es, quem virum poſt ſe ducat. Tum ille ad S. Thomam
reverſus obnixè rogavit, ut veniam daret ſuæ ignorantie.
Cives autem cum multa reverentia virum DEI compellantes
exiſcitabantur, cur adeò ſe abjicere voluiſſet? at ille, Mo-
ſtica, inquit, Religio ſanctæ obedientie ſtudio perficitur,
ſed nã homo homini ſe ſubjicit propter DEUM, quem admo-
dum DEUS ipſe ſe hominibus cauſa ſalutis humanæ ſubmi-
ſit. Harzſus 7. Mart.

S. Bernardus, ut ſuam in obedientia præſtanda prompti-
tadinem oſtenderet, etiam poſt mortem, cùm Abbas ei præ-
cepit, ut à miraculis patrandis ceſſaret, ne per concurſum
ſervorum divina officia impedirentur, paruit, nullumque
amplius

amplius miraculum patravit. *Lyraus l. 1. apoph. 12.*

S. Franciscus Xaverius tam erat Obedientiæ studiosus, ut vix indicata S. Ignatii voluntate, quâ volebat, ut loqueretur, pateret, mox omnes difficultates & discrimina contempsit, ad iter se paravit, nec minori alacritate suscepit. Ipse S. Ignatius adeo ejus obedientiæ confidebat, ut quibus eum ex India Romam revocabat, solam litterarum calce adscripserit, non dubitans, quin ea sufficeret illud pari velocitate & alacritate, quâ Indiam ingrederetur, suscipiendum. *Vita l. 1. c. 8.*

P. Petrus Faber ad nutum parebat S. Ignatio, licet ex suo ad locum imperatum discessu spem fructus salutis & valetudinem primùm recuperatam læsum iri, enim, agebat, voto nos obstringi, ut ad salutem multorum nostrum vocemus, sed ut Filii simus obedientissimi. *l. 2. c. 27.*

Alanus de Solminihac de seipso fatebatur, se neminem quidem in obediendo difficultatem sensisse, neque agnari sibi posse, quâ subdito difficilis esse queat; prius moriturum, quàm id animo affecturus esset, non nesciret, quod plerumque opponitur; nunc vero ejus amore se captum, ut etiam Episcopalem dignitatem defereret, si ea impedimento foret, quò minus obtinere posset. *Vita l. 3. c. 17.*

Petrus Canisius jam grandis natu senex, cujus (ut nius ait) laus in Evangelio erat; cujus vel conspectus nebant in beneficio plerique Catholicorum; & tanquam oraculo edita responsa accipiebant, intra septa domus velut unus è numero suas obibat vilissimorum officiorum vices, dormire, surgere, vesci, omnia demum ad aliorum nutum, hoc est, legum ac Præsidum facere; intellexit nempe per eam, quâ plenus erat, Sanctorum sapientiam hanc virtutem humilitate junctam, esse maximè capax celestium donorum materiam, familiaritatis Dei conducericem, beata pacis, tranquillitatisque parentem ac custodem, rerum denique bene & feliciter agendarum firmum fundamentum. *Vita l. 3. fol. 341.*

De P. Julio Mancinello è Societate JESU scribit vitæ Auctoris l. 2. c. 4. talem in eo obediendi promptitudinem & promptissimam fuisse visam, qualem non meminerit se in aliis vel legisse, vel audivisse. Dicebat, ad obediendum Superiorem parvo vel magno, quisquis esset, non solum se relicturum fuisse hunc vel illum locum meliorem, hoc vel illud officium, quod arrideret genio suo, sed etiam si in lustralibus annis jam salutis secutus, imò si in cælo jam beatus, exitum fuisse cum beatitudinis incertitudine, iterumque illud, quò obedientia illum destinasset. Hinc se promptissimam exhibebat in relinquendis pietatis officiis, & in operibus caritatis, quæ alioqui interpolare, aut interrompere vitæ peccatum posset. Ita Neapoli ex obedientia deseruit munus excipiendi confessiones, & litandi in privato sacello, quod propter privatam consolationem magis ei arridebat, quam publicum templum; sed & Constantinopoli in Italiam profectus est longissimo, difficili, & periculorum pleno itinere, tamen illic res magnas pro gloria DEI efficeret, ac crederet operam suam summè necessariam esse. Vita l. 2. c. 4.

P. Balthasar Alvarez etiam difficillima, & vires suos propè superantia opera, in quibus obedientia cum collocabat, promptissimè acceperat, dicere solitus, ex quo DEUS posuit Religiosum in aliquo statu vel munere, etiam cum profectu eundem deducturum; quòd si illum plus oneret, quam ferre possit, seipsum onerare, quia in se suscepit, quòd velit supplere. Vita c. 5.

P. Bernardus Colnagus pari promptitudine excurrere quæquaversum, sive Romam, Venetias, Mediolanum, mittebatur, sive ad quemvis ignobilem pagum vocatus esset. Neque plus temporis morabatur post imperia Majorum, quam quo schediasmata colligeret. Panormo Sortinum missus, intra mediæ horæ spatium itinere se accinxit. Unum verbum, natus unus addebat currenti alas, quod semper DEUM in Moderatoribus agnosceret. In medio rerum cursu, fortunatisque successibus ad unicum Superiores signum vela aliò spectabat, è scholis ad conciones; ab his ad scholas; modò ad abjecta ministeria; modò ad sublimiores functiones promptus & alacer, maximo Superiorum solatio, quia in

Instr. l. X.

K

qua-

quacunq[ue] necessitate ad omnia munia pro dignitate sua
da ex æquo idoneus & paratus. Vita l. 2. c. 6. §. 2.

IV. Tertius actus est, ut cœcam obedientiam exerceat
studeat, & non solum idem velit, sed etiam idem sentiat
quod Superior, ejusque judicio subiciat suum, quoad
voluntas intelligentiam inflectere; etenim cum obedi-
entia, ut rectè discurret S. Ignatius in aurea sua Epistola
obed. n. 9. sit quoddam holocaustum, quo totus homo
ulla prorsus imminutione Conditori suo ac Domino per-
itus Ministrorum in caritatis igne immolatur, cumque
eadem renuntiatio quædam integra, per quam omni se
sponte decedit Religiosus, ut divinæ Providentiæ Superi-
oris ductu gubernandum ac possidendum ultro se addi-
mancipet, negari non potest, quin obedientia compo-
dat non solum executionem, ut imperata quis faciat, sed
voluntatem, ut libenter faciat; sed etiam judicium, ut
cunq[ue] Superior mandat, ac sentit, eadem inferiori
& vera esse videantur, quatenus vi sua potest voluntatem
intelligentiam flectere, uti fieri posse ex sequentibus
Sacerdotum exemplis patet.

SS. Petrus & Andreas vocati à Christo, non hæsitantes
solliciti, unde viverent, non considerantes, quomodo
homines Prædicatores fieri possent, sine mora secuti sunt
Christum. Marci c. 1.

S. Ignatius Lojola quanti faceret cœcam hanc obedi-
entiam, ex eo facilè intelligi potest, quod dicere solent
eum, qui in obediendo voluntatem tantum, & non iudicium
pariter cum Superioris judicio conformaret, altero die
pede in Religione existere, & plerumque in magna
moda incidere, & gravissimis perturbatæ conscientiæ
lis ac molestiis implicari, cum, ut Cassianus in colloquio
c. 11. rectè advertit, Nullo alio vitio tam præcipitem
lulus Subditum pertrahat, ac perducatur ad mortem, quam
neglectis consiliis Seniorum, suo judicio persuaserit, obedi-
entique confidere. Unde ipse S. Ignatius non raro ostendit
solebat, si Pontifex imperaret, ut in Ostiensis portu non obedi-
cul Romæ sito in proximam, quam inveniret, navem
remis, & gubernaculo, veloque, imò & omnibus rebus
vitam conservandam necessariis se conferret, man-

committeret, se id non solum prompto, sed etiam hilari animo facturum; cumque primarius Dominus, qui id asserentem audierat, admirans diceret, quæ hæc prudentia foret? respondit ipse, prudentiam non in Subdito, qui imperium requirit, quam in Superiore, qui imperium dare debet, requirit. Vita l. 5. c. 4.

S. Lambertus Trajectensis Episcopus cum invidorum iniquitate Episcopatu motus ad Monasterium Scabolanense transfugisset, Monachalem servans vitæ modum, & nocte quamdam ad orandum è lecto defiliens, strepitum percusso pedibus pavimento fecisset, & Abbas indignè id ferens iussisset, quisquis hujus culpæ reus esset, continuo ad Crucem ex Monasterij septa sub dño stantem exiret, nec ante diei crepusculum reverteretur, mox nudis, ut erat, pedibus, & ciliis tantum indutus abiit, &, licet ob brumæ tempus ferè ignis extinctus, ibidem mansit, donec à Monachis semivivus repertus, & in Monasterium reductus est. Beyrlinck Obedientia, fol. 5.

Atanus de Solmini hac Episcopus quidquid à summo Pontifice proveniret, cæcâ quâdam obedientiâ excipiebat: Si Papa, agebat, aliquid loquitur, haud opus est alio, quam submissione & obedientia, excluso omni penitus examine, & rationum investigatione. Vita l. 3. c. 17.

P. Petrus Canisius hortabatur, ut omnes quantumcunque docti, & in rebus agendis exercitati pro exemplo sibi proponant Puerum JESUM, & obedientiam promptissimam, & simplicissimam simplicitatem, quam in tenera illa ætate ille præstitit, imitari omni ope studeant. In quo cum jam inde primo Matris conceptu thesauri fuissent omnes scientiæ, & sapientiæ DEI, tamen ad decorum se ætatis accommodans, nec emanare sinens immensam illam lucem, subditus, & obsequentissimus Josepho & MARIE erat; & quamvis haud minus meliores ipse rerum efficiendarum vias, quam quo in ætate modo imperabantur, nôset, nihilo tamen minùs astricta placita obedienter, ac simpliciter sequebatur. Quam obedientiæ formam, inquit Author vitæ l. 3. fol. 341. Canisius haud magnificentius verbo proponebat, quam ipse agebat.

K 2

P. Igna-

P. Ignatius Martinus à Societate JESU dicebat, id latij ac spei ad immortalitatem consequendam præfuisse, quòd nunquam meminisset, egisse se, ut ad suam raterem flecteret iudicium Superioris. Unde obtemperatilis summa semper fide, & nunquam de statione decedens, qua eum obedientia collocavit. Annua lit. Soc. f. 158.

V. Meritò ergo omnes Sacerdotes præclaram sibi ad Hebræos c. 13. sententiam applicant: *Obedite Præpositis vestris, & subiacete eis; ipsi enim pervigilant quasi neminem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio faciant, & non gementes.* Nam cum Providentia omnia suaviter disponat, infima per media, media per prima, suos ad fines cuncta perducens, uti tum ex Angelicæ Hierarchiarum subordinata serie; tum ex cælestium graduum, quorum morus ab uno movente supremo gradatæ, que ad infimos ritè proveniunt, connexionem ordinatum in Ecclesiastica Hierarchia, cujus omnia membrorum actiones ab uno generali Christi Domini nostri Vicariis, pater, rectè colligitur, eò rectiorem & meliorem Ecclesiæ gubernationem, quò accuratius hæc administratio per obedientiam custoditur.

§. V.

De Exemplis Fortitudinis à Sacerdotibus relictis.

Fortitudo juxta Theologos est virtus, quæ labores, cuncta, etiam mortis constanter perferuntur, & cum opus est, etiam ultro suscipiuntur. Unde sicut varij labores cuncta existunt, ita variæ quoque species Fortitudinis agnoscuntur, inter quas tamen duæ sunt potiores, quæ à Sacerdotibus exerceri præcipuè debent, Patientia scilicet & Constantia, quibus proin per diversos titulos agitur.

De Exemplis Patientia.

I. Patientia, quæ est virtus, quæ mala hujus sæculi animo sustinemus, ita ut propter illa nec interius inderatè turbemur aut tristemur: nec exterius aliquando

bonum aut indecorum admittamus, tribus modis exerceri
 potest, teste S. Gregorio hom. 5. super Evang. *Alia* namque
 est, qua à DEO: *alia*, qua ab antiquo Adversario: *alia*,
 qua Proximo sustinemus. A Proximo namque damna, per-
 secutiones, & contumelias sustinemus, ab antiquo Adver-
 sario tentamenta; à DEO flagella toleramus. Sed in his
 omnibus vigilantis oculo semetipsam debet mens circumspi-
 cere, ne contra mala Proximi pertrahatur ad retributio-
 nem mali; ne contra tentamenta Adversarii seducatur ad
 rebellionem: ne contra flagella Opificis proruat ad excus-
 sionem murmurantis. Porro circa hanc Patientiam triplicem
 assignat gradum S. Bernardus l. 1. de S. Andrea, incipientium
 scilicet, proficientium, & perfectorum. Qui initiatur à ti-
 more, Crucem Christi sustinet patienter: qui proficit in spe,
 vivit libenter: qui vero consummatur in caritate, am-
 bitur jam ardentius; solus enim iste est, qui dicere possit:
dominus tuus semper fui, & desideravi amplecti te; felix,
qui ad hunc pervenerit gradum. Quantopere autem hæc
 virtus necessaria sit Sacerdotibus, vel ex eo satis patet, quòd,
 cum vocati sint cum S. Paulo, ut tanquam vasa electionis
 portarent nomen DEI coram Gentibus, & Regibus, & Filiis
 Israël, hoc ipso etiam de illis verificandum sit, quod DEUS
 Act. c. 9. dixit de illo: *Ego ostendam illi, quanta oporteat*
eam pro nomine meo pati. Si enim juxta eundem Aposto-
 lum 2. ad Tim. 3. omnes, qui pie volunt vivere in Christo,
 persecutionem patientur, quantò magis illi, qui etiam alios
 ad pie vivendum inducere volunt, similes persecutiones su-
 minere debebunt. Unde meritò Christus Apostolis suis Joan.
 15. dixit: *Si de Mundo fuissetis, Mundus, quod suum erat,*
persecuteretur: quia vero de Mundo non estis, sed ego elegi vos de
Mundo, propterea odit vos Mundus. Mementote sermonis
 mei, quem ego dixi vobis: *Non est Servus major Domino*
suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Ut autem
 clarius appareat, quam perfectè Sacerdotes hanc Patientiam
 exercuerint, è re erit varias, in quibus ea exerceri debet, oc-
 casiones distinguere.

II. Prima ergo occasio est in damno & jactura rerum tem-
 poralium ad vitæ sustentationem pertinentium, seu bonis
 fortunæ, ut aliqui vocant, quale damnum, cum jam olim
 primi

primi Christiani, teste S. Paulo ad Hebr. 10. cum gaudio
 stinuerint, cognoscentes se habere meliorem & maiorem
 substantiam; facile pater, multo magis similem patrem
 à Sacerdotibus requiri posse, atque adeo illos merito
 claram S. Chrysostomi s. 10. adhortationem ob oculos
 habere debere sic loquentis: *Faciamus de necessitate
 rem seu voluntatem: exempli gratia proprium quod
 Filium, substantiam alius omnem & Fortuna bona
 veris, quod pactum est, nec deleri amplius, nec solui
 licebit insanabili calamitate utilitatis aliquid capi
 re, si magno ac virili animo adversos tolerari fortis
 sus, proque maledictis Domino laudem referas; hoc
 qua prater spem evenerint mala, in voluntate
 commutabis, id quod sequentes Sacerdotes studiose
 vârun.*

S. Joannes Eleemosynarius, cum tredecim paves
 trecentas auri libras continentes naufragio perissem
 aliud dixit, nisi illud Jobi: *Domine dedit, Domine
 tulit: sit nomen Domini benedictum.* causamque
 nij suis peccatis adscripsit. Surius in vita 28. Jan.

S. Stephanus Abbas, cum quidam ex odio omnem
 in area pro sese & Fratribus collectam igne subiec
 zisset, nuntianti sibi tam tristem casum placide resp
 sibi nihil mali accidisse, sed ei, qui id fecisset, se co
 re, veniamque & gratiam à DEO ex animo precari.
 gorius l. 4. Dial. c. 19.

S. Remigius, cum secururam annonæ caritatem
 dens, ingentem frumenti copiam in pauperum sub
 collegisset, eamque malevoli aliquot igne absump
 audito nuntio equum conscendit, & ut Inimicorum
 niam compesceret, accurrit. Sed cum omnia jam arde
 deret, de equo descendit, & quia tum ob ætatem, &
 frigus vespertinum frigeat nonnihil, ad ignem
 faciens tranquillo corde & ore dixit: *Semper bonus
 eius.* Sur. 10. 1.

S. Bernardus Claravallensis Abbas cum ducenta
 pondo sibi ad Monasterium construendum missa à Gra
 ribus intercepta fuissent, gratias DEO egit, quod
 onere liberârit. Marulus l. 5.

S. Ignatius Lojola, cum impensas in domo ædificanda factas solvere non posset, ideoque Magistratus Satellites, qui domum invaderent, omnemque suppellectilem in pignus arripuerent, misisset, cum aliquot fortè nobilibus extra domum colloquens, ubi à Nuntio à Domesticis missio, quid ageretur, intellexit, nihil commorus colloquium continuavit, & cum demum discursu, quem inceperat, finito ad colloquendum dixit: Scire vultis, quem Nuntium prius acceperim? cumque illi annuerent, totam facti seriem non aliter, ac si ad se non pertineret, enarravit, non sine eorum, qui audiverant, admiratione. l. 5. c. 9.

III. Secunda occasio est in infirmitatibus corporalibus, plagisque ac vulneribus sustinendis; in qua patientia tantò magis exercitatum esse Sacerdotem oportet, quantò crebrior ei se offert necessitas, etiam alios suos Parochianos ad similem Patientiam excitandi, unde semper in memoria habere debet præclaram S. Augustini l. 3. de visit. infirm. c. 3. sententiam: *Tussi laboras, pulmone deficiis, cibum stomachus respuit, phthisi decoqueris, vinum fastidis, dysenteria saturaris, multimodo morborum genere afficeris? sed ES hæc, si oculum habes, si cordatus es, DEI dona sunt, disciplinam ne abjicias, Fili.* Quod consilium non pauci Sacerdotes egregie sunt secuti.

S. Paulus de seipso 2. ad Cor. 12. scribit: *Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.* Et iterum: *Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis; cum enim infirmior, tunc potens sum.*

S. Dominicus, cum graviter ægrotans à Socio moneretur, ut solatium à DEO posceret, primò ipsum increpuit, dicens: Nihil de tua simplicitate mihi constaret, te protinus hinc expellerem, quòd hæc dicere non sis veritus: dein in humum se abjiciens, gratias, inquit, tibi ago, mi amantissime DEUS, pro his, quæ mihi dedisti perferenda. Auge dolores, multiplica cruciatus, da centum morbos, dabis etiam, sat scio, simul patientiam. Chron. S. Dominici c. 2. §. 45.

S. Franciscus Borgias dolores morborum non tantum constantiter ferebat, sed etiam augere studeret, quò menti uberiores seges colligeretur. Hinc ægrotans pharmaca, quamvis amara, sorbendo hauriebat, ut amaritie diutius cruciaretur. Cap-

raporia quoque eadem de causâ mandere solitus, ut, qui inde
nistri voluptatis olim fuerant, iidem pœnâ torquerentur.

Abbas Benjamin, etsi solo tactu alios curabat, se tamen
nunquam à gravissimo morbo hydropis curare voluit, & tunc
num accedentibus dicere solitus: Orate DEUM pro
mea, de corpore nihil solliciti, quando illud & sano
in re nulla commodavit. Rodriq. p. 1. tr. 8. c. 18.

Alanus de Solminiha, Episcopus, licet præter ali
vissimas infirmitates, tam gravem febrim patere
cessiones triginta horis durârent, nec spatium illi salu
nis Angelicæ recitandæ concesserint, plus nihilominus
dij præferebat, quàm si mediis in deliciis thoro strom
strato incumberet, quod videntes duo Medici dixerunt
lem se huic patientiam nunquam vidisse, quin imò
auditus est, se suam infirmitatem ne quidem cum
regno commutaturum. Vita l. 3. c. 6. & 7.

Jacobus Merlohorstius, Parochus, morbos dentium
ez, calculi gravissimos quasi donum & amoris pignu
tre amantissimo missum cum grati animi significatio
cipiebat, & velut particulam Crucis Dominicæ oblatu
osculabatur, id unum dicere solitus: *Auge, Domine,*
auge patientiam. Vita c. 27.

P. Ludovicus de Ponte, cum die Veneris sancto vebu
rius exarsisset in cupiditate experiendi dolores Christi
culari morbo, qui per totam vitam eum non amplius
seruit, correptus est, quo ita obsessus est, ut ipsemet
præter caput, nullum membrum expers esse mali prop
quæ tamen omnia tanta cum patientia toleravit, ut
etiam fecerit, nemini dolores suos manifestandi, nisi
celare fas non esset; neque unquam aliquid amitt
dolores & molestias levaret, ne Domesticorum quidem
quia, aut ab Amicis submissa subsidia; imò nec oblatu
lampade S. Ignatii oblatum aliter accepit, nisi cum
protestatione, quod nolit sanari, nisi majoris id gloria
rit Domino nostro. Vita l. 2. c. 4.

P. Leonardus Lessius totos quadraginta quinque
nunquam sine dolore fuit, & ita quidem, ut semper post
priori fuerit deterior. Ex luc, quam ex diversorio co
xerat, maculosa scabies usque adeò affecit certas partes

inde molestissima impetigo utramque tibiam assiduo pruritu
 ceudaci morfu corroserit. Unde etiam natus stomachi lan-
 guis, frigus, pituita, intestinorum tormina, ventorum ex ore
 sanus, prædura alvus, colicæ aculeus, hepatis, vicinarumque
 parium affectio; adhæc hernia utrinque, hinc pugni, inde
 piz magnitudine extuberans. Proximo ante mortem qua-
 triennio duo calculi ovo gallinaceo pates, nullo indicio
 ante cogniti, quasi cælo lapsi, vesicam cruentarunt, & exul-
 cerarunt usque aded, ut mala omnia præterita huic com-
 posita lusus viderentur. Et tamen eadem mala simul cum
 hoc plerumque sæviebant, ita ut bonus Pater subinde qui-
 tans exclamaret: Omnia excelsa tua, & fluctus tui super
 me transierunt, Domine. Solemne illi erat sexagies quoti-
 die à binis illis lapidibus, interdum etiam centies cruciari.
 Quibus tamen in cruciatibus omnibus laudabat DEUM, gra-
 tias agebat, amplius petebat. Vita c. 18.

IV. Tertia occasio est in contemptibus & persecutionibus
 ferendis; contra quos jam pridem Christus suos Apostolos,
 & cum his etiam Sacerdotes secuturos armavit, dicens
 Math. 5. Beati estis, cum maledixerint vobis homines, &
 persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum
 vos mentientes propter me: gaudete, & exultate, quoniam
 merces vestra copiosa est in calis. Sic enim persecuti sunt
 Prophetas, qui fuerunt ante vos. Unde meritò S. Chryso-
 stomus hom. 8. in epist. Ephes. sic loquitur: Nihil est æquè
 præclarum, atque vincula (ac contemptus) propter DEUM
 pati. Vinculum esse propter Christum præclarus est, quàm
 esse Apostolum, quàm esse Doctorem, quàm esse Evangeli-
 sam. Si quis amat Christum, novit, quod dicitur. Si quis
 enardescit in DEUM, & ejus amore uritur, novit vim vin-
 culorum. Malueris esse vincitum propter Christum, quàm
 calis habitare. Unde meritò Joannes Crucius, primus Car-
 thausios labores à DEO interrogari se persentisceret, quod
 premium pro his peteret? respondit: Domine, pati & con-
 temni propter te. Lyræus in apophth. 3. l. 1. id, quod bene
 plurimi etiam alij Sacerdotes agnoverunt.

S. Cyrillus Alexandrinus à Synodo quadraginta trium
 Episcoporum, publico decreto tanquam insignis iniquitatis
 K 5 Author,

Author, & Ecclesiasticarum Sanctionum contemptor, heticumque se plenissime professus, & ideo Episcopatus eius, æquissimo animo sententiam accepit. Lanciz. op. n. 97.

S. Athanasius usque adeò contumeliis & persecutio-
fuit obnoxius, ut de eo scribat Ruffinus, in ejus perlec-
nes universum propè orbem conspirasse, & commoto-
cipes terræ, Gentes, Regna, Exercitus adversus ip-
ivisse. Sed & Metaphrastes ait, omnem ei locum fugi-
ctum esse, quia usque adeò quærebatur, ut præmia
nerentur iis, qui ubicunque terrarum inventum pro-
sent; accusabatur autem de hæresi, Magia, seditio-
citata, adulterio, ob quæ tandem omnino damnatus,
exilium pulsus est. Ibid.

S. Basilii, ubi Episcopus factus est, à multis tan-
Hæreticus, & Hæreticorum consortio pollutus vitæ
ideoque coactus fuit, nemini propemodum se credere
néque pariter vereri. Imò & apud Damasum Papam
ejusmodi accusationes parum graciosus effectus est, ut
respondere quidem ad ejusmodi Epistolam dignaretur.

S. Hieronymus de seipso testatur, & scribit: Me
stum putant, & omnibus flagitijs obrutum. Ego po-
sus & versipellis, & lubricus. Alius incestum meum
lumniabatur & risum. Imò, teste Baronio ad annum
adeò frequens fuit turba in Hieronymum calumnians,
& obtreptantium, ut vix ediderit scriptum aliquod,
non opus fuerit prætexere Apologiam. Ibid.

S. Ignatius Loiola tanti æstimabat persecutiones &
eula, quibus pro Christo fuit vexatus, atque contritiones
que numero ponebat, ut apertè diceret, si quæ à DEO
ta sunt, omnia in altera parte statær collocarentur,
tera carcer, catenæ, probra, vix illa omnia præ illius
mentum ullum habitura apud se; neque verò creaturæ
lam naturam posse talem in animo lætitiæ creare,
æquate possit gaudium illud Spiritûs & purissimam læ-
tatem, quam eorum mentibus infundit Dominus, qui
ta pro illius amore, magnâque pertulerunt.

Alanus de Solmini hac Episcopus dicere solebat: Cui
sunt hominis inæstimabiles thesauri, divitiæque, quæ

pretium mundo prorsus est incognitum. Longo jam tempo-
 re praestantiam earundem per DEI gratiam agnovi, sed &
 tam stupenda inesse experior, ut verba desint, quibus
 eadem explicem. Miror summopere, quod calumniae per-
 fecti nequeant: me quod attinet, etiam gravissima mihi
 summe amabiles & desiderabiles videntur, & existimo ma-
 ximos Calumpiatores, qui famam nostram proscindunt,
 amicos esse omnium, quos habemus, maximos. Et alia
 vidam scripsit: Audeo ceu verissimum affirmare, quod,
 quidquid isti de me dicunt, deque mea agendi ratione, &
 nemum de omni eo, quod meam Personam, meumque ho-
 norem spectat, id ceu gratiam prorsus singularem a DEO
 recipiam, & idcirco grates illi ex toto corde referam, nec
 aliud magis rogabo, quam ut illis condonet. Alio quo-
 que tempore rationem afferens suae hujus aestimationis sic
 loquebatur: Licet SS. Sacrificium sit tantae efficacitatis, ut
 ex opere operato imperet, at plurius aestimo criminationes
 a N. N. contra me vulgatas, quam si augustissimum hoc sa-
 crificium pro me offerret. O quam excellentes sunt ca-
 lumniae! si rationem hujus desideratis, ea alia non est,
 quam quod admodum tergeamur vanitate, superbiâ, & a-
 more proprio, nec unquam hisce plenè nos evacuabimus
 sine calumnijs & persecutionibus, quibus summopere pu-
 rificamur; ea sunt ignis quidam expiatorius, hæc autem
 expiatio quoddam est præambulum ad unionem cum DEO
 sive in hac, sive in altera vita consequendam. vita l. 3. c. 7.
 P. Balthasar Alvarez cum in Hispania & Romæ graviter
 fuisset accusatus, & quidam hoc ei retulisset, subrisit edi-
 tis singularis lætitiæ signis, cujus rei causam rogatus re-
 spondit: Quia nunc video DEUM mihi bene velle, quo-
 niam per Amicorum suorum viam me deducit, nam diu sol-
 licitus fui, quod videretur mei Dominus oblitus. Vit. c.
 40. §. 1.
 V. Quarta occasio est in desolationibus & ariditatibus
 animæ perferendis; in quibus vel maximè elucet perfectio
 Virtutis Patientiæ; nam, ut rectè advertit pius Author l.
 2. de imit. c. 9. *Non est grave, humanum contemnere so-
 latium, quando adest divinum. Magnum est, & Galde
 magnum, tam humano, quam divino posse carere solatio,
 & pro*

Et pro honore DEI libenter exilium cordis velle sustinere, Et in nullo seipsum quærere, nec ad proprium meritum respicere. Unde meritò S. Laurentius Justin. de connub. c. 15. ait: *Hac vicissitudo amantibus est dem laboriosa, sed exercitatis perutilis; parit enim militatem, custodit innocentiam, offensam mundat, accendit Spiritum, dolorem inducit, prudentiam perficit, commendat perseverantiam, custodia adhibet diligentiam, torporem excutit, concupiscentiarum flammam extinguit, ad inquisitionem provocat, qualiterque reperiri non sufficiens edocet.* Ob quam causam multi Sacerdotes in exilium cum magna alacritate tolerarunt.

Christus, ut omnibus Sacerdotibus exemplum præberet, quâ ratione etiam internas animi derelictiones supportare deberent, etiam ipse eas prius in cruce sustinere voluit, quæ ideo ad eas indicandas clamavit: DEUS MEUS, ut quid dereliquisti me? Marc. 15.

Quidam non minùs egregius DEI amator dicebat de ipso: Quadraginta jam annis servio DEO in multitudine, sine ullo gustu & consolatione, eo tamen die, eam facio, suave mihi experior, & expeditum virtutis exercitium; at quando mihi in hoc desum, sentio me sum totum flaccidum ac penè exarescentem. Rodol. 1. tr. 8. c. 29.

Exempla Constantia.

I. Constantia est Virtus, quâ quæcunque impeditur bonarum actionum, vel ex ipsa humani cordis instabilitate, vel ex alijs causis extrinsecis provenientia superatur, & in ijsdem actionibus stabiliter perseveramus. Quædam virtus Sacerdotibus tantò magis necessaria est, quòd nobiles sunt labores, quos pro DEI Gloria, suorum proximi salute suscipere solent; incassum enim vincitur, si ante terminum deferatur; quia frustra currit, qui prius, quàm ad metam venerit, desinit, ut sapienter S. Gregorius l. 1. moral. advertit; alioquin illam S. Pauli ad Galat. 5. reprehensionem audiet Sacerdos: *Currebatis bene, quis vos impedivit non obedistis?*

uitati? persuasio hac non est ex eo, qui vocat vos. Mem-
 ore ergo quivis salubrem S. Joannis 2. ep. adhortationem
 audire debet: *Videte vosmetipsos, ne perdatis, qua operati
 estis, sed ut mercedem plenam accipiatis, quemadmodum*
 multi Sacerdotes per suam constantiam obtinuerunt, in dua-
 bus præcipue occasionibus.

II. Prima est in propositis & bene cœptis fortiter & con-
 stanter exequendis; non enim est magnum, teste S. Augusti-
 no, inchoare, quod bonum est; sed consummare hoc solum
 perfectum est. Vigor namque virium virtutum, ut S. Ber-
 nardus in epist. 129. sapienter advertit, consummatio est.
 Tolle perseverantiam, nec obsequium mercedem habet, nec
 beneficium gratiam, nec fortitudo laudem. Denique non
 qui inceperit, sed qui perseveraverit usque in finem, hic
 salvus erit. Unde non quaruntur juxta S. Hieronymum l.
 1. contra Jovin. in Christianis (quantò magis Sacerdotibus)
 initia, sed finis. Paulus male cœpit, sed bene finivit. In-
 dia laudantur exordia, sed finis prodicione damnatur.
 Quam generosè verò hanc constantiam tenuerint multi Sa-
 cerdotes, ex sequentibus exemplis constabit.

Christus de seipso dixit ad Patrem: *Opus consummavi,*
quod dedisti mihi, ut faciam. Jo. 17. Et in cruce: *Con-*
summatus est. Jo. 19. Unde S. Bernardus in die Parasce-
 ves, super verba illà: *Descendat, si Rex Israël est.* Imò ve-
 re, ait, quia Rex Israël est, titulum Regni deferere non de-
 bet, cum enim salvus esse non possit, nisi qui persevera-
 verit usque in finem, quantò minùs poterit esse Salvator?
 S. Paulus de sua constantia ipse etiam testimonium sa-
 clarum protulit, dum ad Timotheum 2. E. 4. dixit: *Bonum*
certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi:
in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet
mihi Dominus iustus Iudex.

S. Thomas Cantuariensis Archiepiscopus, cum Henricus
 Rex Angliæ, coacta Synodo Provincialium Episcoporum, le-
 ges tulisset utilitati ac dignitati Ecclesiasticæ repugnantes,
 adeò constanter obsticit regiæ cupiditati, ut neque pollici-
 tationibus, neque terroribus à sententia decedens in exilium
 pulsus sit, ejectis cum illo omnibus propinquis & amicis, ac
 iuramento adstrictis, quòd Thomam adire velint, ut saltem
 misera.

miserabili suorum casu moveretur, qui à sancto proprio
privatis incommodis deterreri non potuit. Sed non re-
xit ille carnem vel sanguinem, neque ullus in eo humi-
tatis sensus Pastoralis officij constantiam labefactavit.
ta 29. Dec. apud Surium & alios.

S. Ignatius Loiola in rebus arduis urgendis constan-
mus erat. Causæ hujus constantiæ erant, quòd ante
quidquam aggredere, omnia benè circumspiciebat
examinabat. Deinde quia multum orabat, cum la-
gratiam à DEO petens, unde sæpe voluntatem divini
vinitus intelligebat, non sinens se ab ea avelli. Deinde
quia viros peritissimos, quorum curæ res commissa fuit
consulebat. Hinc Julius III. festivè Principes mor-
ne cum Ignatio contenderent, nō victi vellent discedere
delicet ob ejus in rebus agendis constantiam & fortitu-
nem. Maff. l. 3. c. 9. & Ribad. l. 5. c. 9.

S. Franciscus Xaverius, licet Meliaporæ in templo
Dæmniis cæsus sit, ut triduo illi decumbendum
perstitebat tamen in oratione invocans B. Virginem
tim, ubi convaluit, in templum rediit, quā constantiam
Ati Dæmones nihil ausi fuerunt, nisi quòd Monachos
more in choro quasi matutinum recitarent. Vit. l. 2. c. 1.
Ejusdem miram in itinere ad Mauricenses & in Japonia
suscipiendo constantiam, quisquis apud Tursellinum
ta l. 3. c. 2. & 17. legerit, admirabitur profectò, potius
periri hominem, qui contra tot difficultates, ex omni
occurrentes, totque virorum sapientissimorum dehorta-
nes in eo consilio immotus persistere, & tam feliciter
exitum perducere potuerit.

Alanus de Solminihac Episcopus euidam Episcopo
bens, duos se pedes habere indicavit, bonitatem, & con-
firmitatem, & cum his se semper anibulare. Difficultates
occurrentes tam parum horruit, ut potius animosior
sit factus; hinc aliquando loquens de contradictionibus
quas ab Ecclesiasticis suis patiebatur, ipsemet, agebat
ne nescio, quid hoc sibi velit, quanto plus exagitor, &
animosior, fortiorque evado. Leges à se semel in Dis-
si latas inviolabiliter observari fecerat, nec unquam
remisit, utcunque Regni Magnates apud eum suis pre-
sentibus.

instituerint, & se ob repulsam eorum odium incursum
 praeviderit; quam constantiam in oratione præcipue DEUS
 contulit, è qua sæpe tam heroico digressus est animo,
 ut impetritus Regibus etiam in faciem restitisset, quin
 ipsam necem pro JESU Christi gloria lubens sustinuisset.
 Vita 1. 3. c. 6.

III. Altera occasio est in morte pro DEI gloria & ovium
 salute subeunda; quæ quàm propria sit sacerdotibus curam
 animarum gerentibus, ex ipso Christi summi Pastoris testi-
 monio liquet. Jo. 10. *Bonus Pastor animam suam dat
 pro ovibus suis. Mercenarius autem, & qui non est Pa-
 stor, cujus non sunt oves propria, videt lupum venientem,
 & fugit; cujus Constantiæ exempla præclara sequentes Sa-
 cerdotes reliquerunt.*

S. Thomas Cantuariensis Episcopus, cum nefarii Satellites
 Regis clam Cantuariam convenientes, Episcopum in tem-
 ple Vespertinis horis operam dantem aggressi fuissent Cle-
 ricis templi aditus præcludere conantibus accurrens, o-
 stium aperuit, illis usus verbis ad suos: Non est DEI
 Ecclesia custodienda more castrorum, & ego pro Ecclesia
 DEI libenter mortem subibo. Tum ad Milites conversus,
 vos, ait, DEI jussu cavete, ne cuiusdam meorum noceatis.
 Dein flexis genibus, DEO, B. MARIÆ, & S. Dionysio, re-
 liquisque Sanctis ejus Ecclesiæ Patronis, Ecclesiam & seip-
 sum commendans, sacrum caput eadem constantiâ, quâ ini-
 quissimi Regis legibus restiterat, impio ferro præcidendum
 contulit. Vita. 29. Dec.

S. Emmeramus Episcopus Ratishonensis, ut Theodonis
 Ducis Filiam à crimine cum Sigibaldo commissio liberaret,
 in se culpam suscepit; unde in itinere à Lamberto Theodo-
 nis Genero deprehensus, inprimis spoliatus chlamyde & sto-
 la, dein funibus ad scalam alligatus, digitos articulatim
 præcisos, oculos, nares & aures amputatas, cum utroque
 pede & palmis linguâ, ipsisque verendis impudenter abs-
 tractis amisit, & tamen in his omnibus cruciatibus ne gemi-
 nas egit; unde meritò in animæ exitu lux immensa ex ore
 illius procedere, & cælos instar fulminis penetrare visa est.
 Vita 22. Sept. apud Surium & alios

P. Antonius Pintus Japon è Societate JESU, rare virtutis humilitatis, ac caritatis, quadraginta tribus annis, quatuordecim in Societate vixit, multa millia Gentium convertit. Tum captus Nangasachij, post triennem carcerem archiepiscopo per triginta dies bullientes aquas sulphureas sustinuit, vixque assatus est. 3. Sept. 1632. Vita Mastrill. c. 18.

P. Marcellus Mastrillus à S. Francisco Xaverio mirabiliter curatus, & in Japoniam missus, ibidem primò diducit, deinde per contortum funem suspensus, capite in aqua immerso, retexente se fune violenter rotatus est. Deinde supina facie alligatus, infusa in faciem magna vi aqua suffocatus est. Tum candente ferro virilia ustulatus est. Verecundam barbariem detestatus esset, aquæ cruciatibus rursus admotus est. Demum prælatâ mortis censi, metum fidem exteram venisset prædicatum, jumento eductus, tenatus, os dentato constrictus lupato, capitis pariter rasus, in læva verò minio probros infectus, capite humum genuum tenus immerso pedibus suspensus, quatuordecim usque diem, post illam depositus, tertio acinacis truncatus est, rursusque terra validè contremuit.

§. VI.

De Exemplis Temperantiæ relictis à Sacerdotibus.

Temperantia est virtus, quâ coercemus appetitum in rebus, quæ inordinate vel turpiter appetuntur. Quæ ergo inordinatè variaz sunt ejusmodi res, erga quas inordinatus appetitus vel usus cohiberi debet, videlicet divitiæ, venerea, cibus & potus, honor, membrarum libertas, occupationes, hinc variaz quoque Temperantiæ species prægnantur à Theologis, de quibus proin seorsum nunciatum erit.

Exempla Paupertatis Spiritualis.

I. Latius hîc sumitur Paupertas Spiritualis, proinde videlicet contemptu opum, quo non excludimus

dominidum & possessionem divitiarum, sed ita iisdem ui-
vis, ut Davidicum illud consilium ps. 61. observetur:
ne Thauris & affluant, nolite cor apponere, ut adeo Paupertas
Christi Spiritualis hoc loco idem sit ac legitimus titulus & usus di-
uitiarum. Quæ quidem Paupertas quantopere conveniat
Sacerdotibus, ex ipso Clerici nomine patet, cum enim Cle-
ricus idem significet ac Sors, atque adeo Clericus ideo appel-
latur, quia vel est Sors Domini, id est, ministerio divino
consecratus, vel quia ipse Dominus est Sors & hereditas il-
lius. Eius patet, ipsum non in incerto divitiarum, sed in
vivo sperare, atque adeo veras virtutum ac meritum
divitiarum sectari debere, cum ipso Christo teste
nemo possit DEO & Mammonæ servire. Unde
S. Paulus Timotheum ep. 1. c. 6. & in eo alios quo-
dammodo Sacerdotes tam sollicitè ad avaritiam vitandam horta-
tur, dicens: *Est autem quasi magnus peras cum suffi-*
cientia; nihil enim intulimus in hunc mundum, baud
quidquam, quod nec auferre quid possumus. Habentes au-
tem alimenta, & quibus regamur, his contenti sumus;
nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem &
in laqueum Diaboli, & desideria multa inutilia & noci-
ua, qua mergunt homines in interitum, & perditionem;
radix enim omnium malorum est cupiditas. Porro in
Sacerdotibus potissimum occasionibus coercere debet Sacerdos in-
ordinatum amorem & appetitum divitiarum.

II. Prima occasio est in acquisitione divitiarum: ubi se-
culo cavendum est, ne vel Beneficiorum pluralitate, vel
negotiatione illicita, vel simoniaco contractu divitias ac-
quisitas cumulare studeat Sacerdos, sed ordinario Beneficij sui pro-
prietate contentus, spem suam in divina providentia consti-
tuit, memor semper promissi Matt. 6. à Christo facti: *Qua-*
eritis primum regnum DEI, & iustitiam ejus, & hac om-
nia adiunguntur vobis. Quis autem magis regnum DEI
puzit, quam Sacerdos, cujus omnis cura eò potissimum
tendit, ut DEUS in ipso, & alijs hominibus per gratiæ infu-
sionem regnet; unde merito sperare potest, se idem ex-
petitum, quod Apostoli olim sunt experti, qui Christo Luc.
11. querenti: *Quando misit vos sine sacculo, & pera, &*
sacculamentis, numquid aliquid defuit vobis? responde-
runt:

runt : *nihil*. Rectè ergo pronuntiavit S. Leo l. 4. de conc.
drag. *Semper dives est Christiana paupertas* ; nec paupertas
in isto mundo indigentia laborare , cui donatum est .
omnium rerum Domino omnia possidere. Quam doctrinam
& veritatem quàm plurimi Sacerdotes egregiè oblectantur .

S. Arsenius cùm mortui Fratris testamentum , quod
declaturatur , ei oblatum fuisset , lacerato illo dixit :
prius , quàm Frater meus mortuus fui : nihil ergo de
his ab ipso bonis ad me pertinet. Petrus Sanch. in
DEI p. 5. c. 9. fol. 540.

S. Basilii in exilium pulsus nihil aliud habebat
libellos pauculos , & pannosam vestem , quàm indutus
hæcerat tota ejus suppellex , quam cùm Præfetto
toris Valentis exilij sententiam pronuntianti obtulisset
xit : Exilium nihil ad me spectat , cùm domus , quam
habito , aliena sit. Nihil possidens ab exilij metu
sum : unam cognosco omnium patriam Paradisum ,
commune exilium est , incola ego sum in terra , sicut
Patres mei. Surius in vit.

S. Gregorius Thaumaturgus moriens obtestatus
ne peculiarem & proprium sibi locum sepulture com-
rent , rationem hanc addens : Si vivus non sustinui
xi alicujus loci Dominus , sed inquilinus vixi in alicujus
que post mortem pudebit esse inquilinum , sed hoc me
posteris , quòd Gregorius neque vivus loci alicujus
est nominatus , & post mortem fuit inquilinus alicujus
pulchrorum , seipsum sejungens ab omni in terra
ne , adeò ut ne in proprio quidem loco voluerit
Solam enim possessionem illam judicavit pretiosam
in se avaritiæ vestigium non admittit. Nislenus in

Cùm S. Amato Abbati Episcopus quidam liberali-
mosynam dedisset , respondit ille : cur das , quo
geo ? da potiùs pauperibus , nam ego quidem nudus
sus sum de utero Matris meæ , & nudus in terram re-
Cùm verò Episcopus coëgisset illam accipere , abiecit
& dixit : DEUS pars mea est , vobis autem non
Surius in vita.

S. Carolus Borromæus cùm Ecclesiasticis proveni-
Avunculo copiosè fuisset ditatus , omnes dimisit par-

4. de eos, quibus ad proprios usus & egenorum necessitates uteretur. Breviarium. 4. Nov.

Robertus Bellarminus Cardinalis à pluribus Beneficiorum malis severissimè abstinuit. Quare duas Abbantias, S. Benedicti nimirum in ipsa civitate Capuæ, & S. MARIE ad Procidam resignavit, nec primæ propinquitate ac præsentia, cum ejusdem civitatis esset Archiepiscopus, se tueri voluit. Imò non solum beneficia à se abdicare contentus, sed ipsarum pensionum redditibus se spoliavit, & ex decem ac quatuor millibus annui proventus, quæ Pontificis liberalitate ei collata fuerant, quatuor circiter millibus tantum si reservatis, demum penè ad indigentiam se redegerat.

Jacobus Merlohorstius Parochus, ut viam sibi ad plura beneficia non comparibilia præcluderet, sequens votum fecit: Ego Jacobus Merlohorstius B. V. MARIE in Pascuæ Pastor, bene deliberata mente promitto, & voveo DEO Omnipotenti, coram beatissima DEI Matre, Patrona mea, & Angelo Custode, cæterisque Patronis meis & Cælitibus omnibus velut testibus, quòd non velim, aut cupiam unquam ad statum, gradum, dignitatem ullam altiore, pinguiorem aspirare, neque verbo ullo, scripto aut obsequio, per me vel per alios, cujusquam gratiam, favorem, aut opem capere, quòd altiùs promoveri queam, sed velim & optem multò magis sorte mea, (cui utinam dignè respondeam,) contentus vivere, donec DEUS & Superiores, quibus obedientiam debeo, aliud de me statuant. Ita factum Coloniae 1631. ipso die S. Francisci, cujus exemplum inam mihi deus terrena despicere, & amare ac quærere cælestia. Amen. Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco Pascuæ ibi me collocabit. Sed ut opum contemptâ affluentia spem in DEI Providentia fixam teneret, nihil DEO strenuè militanterum necessarium defuturum, ob oculos quotidie ponebat haec Breviario insertas sententias: *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet, & non dabit in ænium fluctuationem justo, Pl. 94. Expecta Dominum, custodi Siam ejus, & exaltabit te, ut hereditate capias eam, Pl. 26. Melius est modicum justo super divitiarum peccatorum multas. Spera in Domino & fac bonitatem,*
L. 2. & in.

Et inhabita terram, Et pascere in divitiis ejus.
His se precibus & expensis animo sententijs ad contemptum divitiarum excitabat in dies ferè, dum Breviarij librum veret. Vita c. 10.

III. Secunda occasio est in usu quotidiano divitiarum, nam ut bene noravit S. Bernardus l. 4. *Aurum & cetera hujusmodi, quantum ad animi bonum stat, nec bona sunt, nec mala, usus tamen horum abusus mala, sollicitudo peior, quasi turpior.* Ita ait S. Basilio apud March. in Virg. Aaron. tr. 2. lect. *Subsidium Vita, non ad malorum incitamentum sunt, pecunia anima redemptio est, non exitus occasio de meritò Sacerdotes salutis & perfectionis suae magis dioli singularem semper in divitijs ritè usurpandis tiam & moderationem adhibuerunt.*

S. Augustinus, cum probè nosset, sordes apud vulgum temptum parere, splendorem verò non carere virtutis status est in victu & vestitu, uti & alijs omnibus, mediocritatem, non nimis nitida vel abjecta confici. Vestem sericam aut byssinam, aut vulgò pretiosam re prorsus erubuit, & si quæ similis offerchatur, debeat. Eandem virtutem observavit in adibus suppellectilibus, & Episcopalibus ornamentis, ut docuit Pedum Pile, quod non fuit ex auro vel argento, sed his longe pretiosa materia. Vita l. 3. c. 46.

S. Franciscus Xaverius Româ in Indiam proficiscens nihil secum præter communes vestes & Breviarium ex Lusitania nihil nisi vulgare lacernâ & paucos libellos trudente D. Castancio servum, mihi, inquit Xaverius, rum manuum usus dum erit, alio ministro opus non erit. Vita l. 1. c. 9.

S. Thomas de Villanova unicum birretum proprio domi asservabat, sola veste & pallio laceris contentis suis manibus ex veteri Scapulari in frusta discisso rebar; ac ita non semel, sed perpetuò, dum vixit, laboribus spretis, post hæc labore manuum, unde eleemosinam facilius dare posset, & pauperibus, quorum se Parentem Tutorem agebat, largiùs subveniret, operabatur. prium cubiculum storeis tantum obductum, & perco-

hens, ibi super vili lectulo, aut sarmentis stratis quiesce-
bat, & frequenter pauperes Sodales adhibens ex eadem ol-
ia cibum sumere consueverat, adeò tamen parcè, ut senio
confectus, nunquam annuisset integrum pullum, sed quar-
tam pulli partem, vel medietatem perdici tantum pro sua
cola parari. Triumphus honoris. fol. 40. & 41.

S. Franciscus Borgias simul ac se Societati JESU addixit,
nullam unquam pecuniam contrectavit. Itinera ingres-
sus adduci non potuit, ut vel syndonem mundam valetudi-
nis causà, circumferre Comitem pateretur; sago aut chla-
mide non alià usus, quam pallio quotidiano, quod inver-
tere, duplicareque solebat, ne luto inquinatum deterius
foret. Petasum unum agebat satis esse arcendis cæli inju-
ris ocreas pedibus ut induceret, impetrari ab eo non pote-
bat. Vita l. 4. c. 2.

Alanus de Solminihac Episcopus, quamdiu Cancellaræ
Abbas fuit, de bonis Abbatiz non plùs, quam Religioso-
rum omnium minimus frui voluit. Ad mensam acce-
dens, quidquid apponebatur, ceu eleemosynam accipiebat,
etque idcirco conquestus nunquam fuit, appositum nimis
calidum vel frigidum esse, aut malè conditum, eò quòd
eleemosyna Pauperi non sit debita, isque contentus esse de-
beat omnino, quod ipsi porrigitur. Idem quoad vesti-
menta reducebat in praxim, sique ei lacerata vel usu detri-
ta ministraretur, summopere gaudebat. Pecuniam non
dignoscebat, nec unquam illam attrectabat, nisi pro secre-
ta aliqua eleemosyna facienda. In suis infirmitatibus per-
iculis Medicos advocabat, dicens, Pauperibus ejusmodi com-
moditates non convenire, & plerumque necesse fuit, ut Of-
ficiales sub aliquo prætextu illos vocarent. Frequenter
in ore habebat, pauperem se moriturum, & nonneminem
rogaturum, ut pro sepeliendo corpore suo sibi linteum ex
eleemosyna, largiretur, quod etiam re ipsa contigit, siqui-
dem nihil in Mundo possidens superiorem puellarum Or-
phanarum linteamen pro sepultura ex caritate sibi largien-
da supplex rogavit. Vita l. 3. c. 4.

Petrus Forerius ex tribus Beneficijs sibi oblati pauperri-
mum arripiebat. Pileo utebatur, quamdiu aliquid primæ
tunicæ supererat, neque habitum, nisi ultimo etiam filo

disrupto deponebat. Quidquid ejus usui destinebatur, per vilius seligebat, eum, cui nihil deficit, revera pauperem non esse judicans. Ipsius conclave non alieno, sed Varis Eliæ vel Bethlemitico, splendebat ornatu, non parietes, mensa nullo instrata tapete, non aderat coenacula, sed sella, imò ne quidem imago pretiosior, quam populi Vita l. 2. c. 8.

P. Petrus Faber cum ei aliquando repentina quædam animo cogitatio futuræ suis in ædibus egestatis occurrere statim decrevit, quot annis se omnibus rebus, quæ ad vitam sentem ad victum & cultum pertinerent, penitus carere, nihil ut se spoliatus esset, nihilque egentius. Hist. p. 1. l. 3. n. 34.

Jacobus Merlohorstius in vestibis & supellectilibus pauperiem quidem diligenter observabat, nihil tamen carum, nihil exquisitum eidem immisceri patiebatur: præterea domum distributæ nullo oleagino colore pictæ, sed tota rudi opere elaboratæ, quæ pietatem proiecissent oculos pascere, passim in domo occurrerent, & meditationes ingerebant. Beneficium habuit pertinet, tamen contentissimus vixit. Cibus ejus parcissimus, & parabilis. Vita c. 25.

IV. Tertia occasio est in dispensatione suorum bonorum vel divitiarum, circa quam bene observandum est. Concilium Tridentinum sess. 25. c. 1. de reform. legibus verbis notat: *Interdicit S. Synodus Episcopis, ut redditibus Ecclesie Consanguineos, Familiareque genere studeant, cum & Apostolorum Canones prohibeant res Ecclesiasticas, quæ DEI sunt, Consanguineis, sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribuant, vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in cunctis Ecclesiasticis beneficiis tam secularia, quam laria, obtinentibus pro gradu suæ conditionis observari, sed etiam ad S. Romanæ Ecclesie Cardinales pertinere cernit. Nec immerito, quia, sicut Urbanus Papa decrevit. loquitur, ipsa res Fidelium oblationes appellatur, quia Domino offeruntur, non ergo debeat in alium quam Ecclesiasticis, & Christianorum Fratrum intuitum converti, quia vota sunt Fidelium, & præterea*

Patrimonia Pauperum, atque ad pradiatum o-
plendum à Domino tradita: si quis autem, quod
secus egerit, videat, ne damnationem Anania &
Saphira percipiat, & rem Sacrilegij efficiatur, sicut qui
pradiorum fraudaverunt. Hinc tam solliciti fue-
runt varij Episcopi & Sacerdotes, ne quidquam huic de-
recto contrarium agerent.

S. Basilius in Epist. ad Julianum Apostatam deposcentem
se aliquot auri talenta sic scripsit: Redditus mei Epi-
scopus sunt unus ager, decem oleæ, decem aluci, una mo-
la, domus una, oves quadraginta, octo palmæ, tres fici,
parvus hortus, quorum ego me Dominum non censeo, sed
dispensatorem, cum mihi eorum incumbat cura, ut inde
pauperes alantur.

S. Joannes Eleemosynarius, quamprimum factus erat
Episcopus, mox advocans Dispensatores & Secretarios suos,
sic eos alloquebatur: Non est justum, ô Fratres, & in mi-
nisterio socij, ullius alterius curam gerere prius, quam
Christi. Euntes itaque per totam civitatem singulatim de-
scribite meos Dominos; cumque illi quærerent, qui es-
sent Domini isti, respondit: Quos vos pauperes & men-
dicos appellatis, ego Dominos meos & adjuutores nomino,
illi soli mihi opem ferre possunt, ut à Christi regno non
excidam. Unde denique tale testamentum fecit: Joannes
humilis quidem servus servorum DEI, propter autem im-
positam mihi Pontificatus dignitatem gratiâ Christi liber:
Ago tibi gratias, Domine DEUS meus, quod me dignum
censueris, qui tua tibi offerrem, & quod ex Mundi bonis
nihil mihi sit reliquum, nisi tertia pars nummi, quam ip-
sam etiam jubeo dari pauperibus, qui sunt Fratres mei in
Christo. Quando enim DEI permissione creatus fui Epi-
scopus Alexandria, inveni in meo Episcopatu circiter octo
millia librarum auri, ex oblatione autem piorum collegi
decis millibus plures his pecuniis; quas cum cognoscerem
esse Christi, Christo etiam dare volui, cui nunc quoque tra-
do animam. Quod testamentum cum fecisset, Spiritum
quoque suum in manu viventis deposuit. Metaphrastes in
vita.

Joannes Fischerus Episcopus Roffensis ita redditus fu-
piscopatus dispensavit, ut impij Satellites arculas illum quibilibi
qurentes, nullum nummum, sed cilicium duntaxat autum fu-
gelum invenerint. Marchant, in virga Aaronis ut a. color

10.

Gregorius XIII. Viginti Collegia excitavit, & deinde
& totidem millia pauperum intra & extra urbem alia
ut Baronius testetur ei à Romanis statum in Capite
rectam esse, in qua testentur, & prædicent, vices circa in
na aut eorum millia ab eo in pauperes distributa fuisse.

Alexander V. Pontifex adeò liberalis & profusus fuit in
pauperes, ut ipsemet fassus sit, se divitem Episcopum, libera-
perem Cardinalem, mendicum Pontificem fuisse. Ibid. foren

Clemens IV. Cum prius conjugatus duas Filias genuisset,
set, nunquam adduci potuit, ut post Pontificatum suum capere
majorem ipsis, quam prius privatus constituerat, & de
offerret, dicere solitus: Ego DEO, non autem carname
sanguini acquiescam. DEUS ita vult, ut sua in pio
sas erogentur. Dignus Petri successor non est, qui fami-
cognitioni, quam pietati & Christo defert. Ibid. fol. 10. anis

S. Adalbertus redditus suos in quatuor partes divi-
quarum primam Clero, alteram pauperibus, tertiam
fia pro captivorum redemptione obtulit, quarum
fuisque ad usus necessarios servavit. Vit. 23. April.

S. Udalricus extremum diem imminere sibi adven-
totam suam supellectilem, præter paratam unius
& mensarum, quæ ad servitium Successoris reliquit,
se importari præcepit, quibus visis cum gemitu dixit:
quid mihi hæc omnia? fuerunt autem pauca camilla
septem vel octo mensalia, duo sarcilia, & de argen-
cem solidi, quos statim per manus Præpositi voluit
Pauperes dividi, reliqua verò Clericis erogari. Vita
Jul.

S. Ambrosius à tempore, quo Episcopus ordinatus
omne aurum & argentum Ecclesiæ vel Pauperibus
buit; prædia etiam, quæ habebat, reservato usufructu
manæ suæ, Ecclesiæ donavit, nihil sibi, quod hic sum-
ceret, derelinquens. Vita 7. Dec.

Jacobus Merlohorstius quâ ratione bona sua & divitias
tribuere solitus sit, ipse in computo à se facto testatur,
at huc sic scripsit; Anno 1631. exeunte ego Jacobus Mer-
lohorstius pro more meo jam ab annis aliquot observato,
computavi, persolvi, & liquidavi omnia debita mea cum
debitoribus & singulis, ita ut jam nulli debitor sim, nisi Deo
Benefactoribus. Et quamvis annis præterlapsis multa
impenderim in ornatum & reparationem Ecclesiæ, non pau-
ca in pauperes, peregrinos, studiosos, aliòsque afflictos &
opes pro modulo facultatum mearum erogaverim, inve-
ni tamen superesse mihi in parato (quæ benignissima DEI
liberalitas & beneficentia est,) quingentos triginta quatuor
denarios. Hoc igitur quantumcunque est, ad DEI hono-
rem & Proximi subsidium, & salutem animæ impendere
cupiens, decrevi tres ex residua ista pecunia facere portio-
nes; & unam quidem Ecclesiæ pro necessarijs usibus, & or-
namentis; alteram pauperibus Studiosis, Religiosis, Men-
dicantibus, Peregrinis; tertiam verò meis seu domûs, seu
Familie necessitatibus attribuere, idque singulis deinceps
annis, quos mihi DEUS pro sua elementissima providentia
concedaturus est, certa & stabili lege observabo. Ita statuo
& decerno ego Jacobus Merlohorstius anno 1632. initio
Januar. Vita c. 25.

V. Merito ergo Sacerdotes ejusdem Merlohorstij salu-
brem adhortationem audiant, & observent, dum post repre-
hensam divitum avaritiam sic loquitur: Verum magis
prodigiosum est, si opes avidè congerant, qui electi in for-
tem Domini statum profitentur, cujus decor & integritas
opum contemptu & cælestium præcipuè bonorum desiderio
constat. Ut quid ergo pauperes Christi patrimonium tam
violenter invaditis? tam infideliter tractatis, tam indignè
consumitis? ignominia Ordinis vestri est, propriis studere
divitijs, nec bene conveniunt militare DEO, & dignis sæcu-
lo curis implicari? quando peius habuit Ecclesia, quàm
cum illius Ministri cœperunt contemptis aut malè contor-
tis tot Canonum & conciliorum decretis, Beneficia Benefi-
cijs, curas curis superaddere, & multorum alimenta ad
luxus & vanitatis suæ fomenta convertere, DEO ingrati,
Ecclesiæ injurij, Proximis inutiles, pauperibus & miseris

immites, sibi metipsis perniciosi. Si ullos Hominum, certe hæc verba spectant: *Habentes victum, & quæ libigamur, his contenti sumus.* Superest aliquid? en vos velut Patres & Oeconomus inclamant. Quid ergo ne met aut noxias, aut alienas condere divitias? quorundam de ta possidere Beneficia, quæ viam sternunt ad multa cia? Vereor, hoc multos tunc primum sapere, cum est pœnitere. Ita ille ut vitæ c. 10. refertur.

Exempla Abſtinentiæ.

I. Abſtinentia virtus eſt, quâ voluptatem in uſu cōſtitutam refrænamus, & debitam rationem in eorum ſumptibus tum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem, moderari tempus ſervamus; & hæc virtus Sacerdotibus ob tres ſpecialiter cauſas ſummopere neceſſaria eſt. 1. Quia cum pe unicus integram Parochiam aut Urbem curæ ſuz præſtari li commiſſam habeat, valde expedit, ut ſano ſit corpore viribus robuſtis, ut ſemper ad obſequia caritatis paratus promptus ſit; ad hunc autem finem vel maxime abſtinentia eſt neceſſaria, utpote quæ, teſte S. Hieronymo in ep. ad Mater ſanitatiſ, ſicut voluptas Mater eſt ægrotudiniſ, Hiero meritò jam olim Siracides c. 37. hortatuſ eſt: *Noli eſſe in omni epulatione, & non te effundas ſuper eſcam: in multis enim eſcis erit infirmitas, & appropinquabit uſque ad cholera; qui autem abſtinet adjiciet vitam.* 2. Quia ſine ea difficulter ſuſtinet ſuis ſpiritualibus fructuoſè invigilare poterit; cum ipſe præ aliis contra vitia pugnare, aliòſque ad pugnam modi excitare, cumque in finem ſolidis virtutibus cogitationibus, & ſalubribus conſiliis abundare debeat. ritò abſtinentiæ ſpecialiter ſtudere oportet, utpote de teſte S. Leone in ſ. de jejun. dec. meſſ. *prodeunt caſtitationes, rationabiles virtutes, & ſalubria conſilia;* ſicut juxta commune proverbium plenus venter non & laborat libenter, ita nihil ſalutem, nihil ſic ſenſum men operatur, ut moderata reſectio, uti rectè S. Chryſoſtomus ſ. 29. ſuper Ep. ad Hebr. advertit. 3. Quia magis ſcandalizat ſubjectos Populoſ, quàm intemperantia Paſtorum; cum fixum ſciunt S. Hieronymi eſſatum: *ſe*

Saturitati iuncta eſt laſcivia. Unde idem Sanctus c. 2. in
Mich. rectè ſic loquitur : *Eccleſia Principes, qui deliciis*
perſuſum, & inter epulas atque laſcivias pudicitiam ſerva-
re ſe credunt, propheticus ſermo deſcribit, quòd ejiciendi
ſunt de domibus ſpatioſis, lautisq; convivis & multo la-
ure epulis conquiſitis, & ejiciendi propter malas cogita-
ones & opera ſua. Et ſi vis ſcire, quòd ejiciendi ſint, Evan-
gelium lege : In tenebras ſcilicet exteriores, ubi erit fletus
& ſtridor dentium. An non confuſio & ignominia eſt, I E-
ſus Crucifixus, Magiſtrum Pauperum atque eſurientem
in domis prædicare corporibus, jejuniorumq; doctrinam ru-
entes buccas, tumentiaq; ora proferre ? Porro in tribus
capitulis præcipuè capitibus hæc abſtinentia demonſtranda eſt à Sa-
cerdotibus.

II. Primum eſt in qualitate ciborum, ut ſcilicet non nimis
 pretioſos aut exquiſitos modo paratos cibos habere deſideret ;
 nam Concilium Carthaginenſe quartum monuit, dicens :
Vilem ſupelleſtilem, & victum pauperem habeat Sacerdos,
dignitatisq; largitore meritis vita fideliter quærat ; ne
deum delicias ſectamur, à regno cælorum retrahamur, ut S.
Hieronymus epiſt. 2. loquitur. Hinc & S. Bernardus ad FF.
de monte DEI ait : De condimentis ſufficiat obſecro, ut
remediabiles ſiant cibi noſtri, non etiam concupiſcibiles, vel
delectabiles. Quam doctrinam multi Sacerdotes egregiè ob-
ſervarunt.

S. Auguſtinus etiam ut Episcopus menſa uſus eſt tenui ac
 frugali ; ea non opiparis ferculis vel argentea ſupelleſtile
 renidebat ; ſed vaſis ligneis præter cochlearia erat inſtructa.
 Veſcebat autem, ut ſemper, oleribus aut leguminibus, in-
 terdum autem hoſpitibus adventantibus, pauxillum carnis
 adhibebat. Nihil in cibo & potu præter neceſſitatem exqui-
 rens, voluptati nihil indulgendum ratus. Vita l. 3. c. 47.

S. Laurentius Juſtinianus inenſam habuit non ſordidam,
 ſed communem, cibo ſemper uſus vulgari ; nihil appetere,
 aut damnare ſolitus ex iis, quæ apponebantur. Vita 8. Jan.

S. Carolus Borromæus viliffimis plerumque cibis uteba-
 tur, ita ut extremis temporibus carnes omnino negligeret.
 Vita Compend. c. 25.

S. Ignatius

S. Ignatius Lojola nullum edulij vel condimenti cuiquam indixit; nihil inter edendum questus, licet male paratus foret. Placuit tamen illi ad alliciendos pauperes homines non incommoda frugalitas. Maff. l. 3. c. 10. Gloria S. Ign. c. 10.

S. Franciscus Xaverius, dum in Commorino versabatur, licet summè laboraret, & perpetuo sudore disfluere, tamen exigua duntaxat, & à se coctâ vivebat; raro pane lacte licet acido adhibito. Vita l. 2. c. 6.

Jacobus Merlohorstius uno ferè cibo ordinariè contentus erat, ciborum varietatem ut valetudini noxiam deesse, neque enim ciborum indulgebat suavitati, sed naturæ vivebat necessitati. Vita c. 23.

Petrus Forerius dulces cibos, quorum gustum non propter acerbiore liquore corrumpere, penitus vitabat; hinc quam butyrum recens, ova rarissimè, pisces semper in pomâ coctâ solùm valetudine sinistra coactus comedit. Quadraginta propemodum annis semel tantùm de legumminibus & radicibus, adjunctis frequenter piscis in modico sale asperso coctis vescabatur. Vita c. 14.

III. Secundum caput, in quo abstinentiam exercet Sacerdos, est quantitas cibi; pro qua servanda hanc legem præscribit Cassianus collat. 23. ut secundùm capacitatem virium, vel corporis, vel ætatis, tantùm sibi meriti cibum quisque concedat, quantum sustentatio carnis, non tantum desiderium saturitatis exposcit; nam ut rectè ait S. Hieronymus l. 2. in Jov. nihil ita obruit animum, ut ter plenus & exastuans. Hinc studiosè illam semper Sacerdotes vitârunt.

S. Vincentius Ferrerius etsi concionibus, aliisque occupationibus ad salutem Proximi tendentibus gravissimè occuparetur, per quadraginta tamen annos quotidie, exceptis Dominicis, jejunabat. Vita 5. April.

S. Ursinarius Episcopus tam tenui ac modico utebatur, ut per eum nemo, nisi per miraculum sustentari posset, & talis erat, quem absque officio dentium sumere possent, unde ab ipso etiam pane novendecim annis abstinebat.

S. Nicolaus Episcopus semel duntaxat edebat quorundam vespèri quidem, ut publicis negotiis, quæ magna erant, 47

que, diem licentiùs commodaret. Nec plùs uno ferculo
ceperat unquam, nisi Hospitum gratia, quorum dignitas
affluentior escam expeteret. Vita 7. Dec.

P. Franciscus Suarez, diebus illis, quibus non jejunabat,
sempro ad meridiem cibo aut nullo, aut modico prandium
in noctem differebat, quod ipsum tamen libræ pondus non
excessit. Vita.

P. Confalvus Silveria, cùm esset Gonimbricæ, domum se
palpito recipiens, cibarij panis frustum à Promorondo pe-
cebat, còque se ad locum solitarium culinæ proximum con-
ferens, majori voluptate illum comedebat, quàm alij ex-
quisitissimos cibos, reliquo tamen die prandij loco nihil at-
tingebat. Vita c. 6.

IV. Tertium caput abstinentiæ Sacerdotalis est modus su-
mendi cibum; ut scilicet hîc sibi maximè dictum existimet
Sacerdos illud Gen. 4. *Sub te erit appetitus tuus, & tu do-*
minaberis illi; nam, ut sapienter S. Gregorius l. 10. moral.
adverit, non tam cibus, quàm appetitus in vitio est, & ple-
rumque culpa committitur, etiam cùm abjecta & vilia su-
muntur. Certè quàm difficilis sit hæc appetitus frenatio, te-
statur est S. Augustinus, qui in lib. Conf. de seipso sic loquu-
tus est: *In his tentationibus (gulæ) positus certo quotidie*
adversus concupiscentiam manducandi & bibendi; non
enim est, quod semel pracidere, & ulterius non attingere
decernam, sicut de concubitu potui. Itaque freni gutturis
temperata relaxatione & constrictione temperandi sunt.
Et qui est, Domine, qui non rapiatur aliquando extra me-
ta necessitatis? quisquis est, magnus est, magnificet nomen
tuum; ego autem non sum, quia homo peccator sum. Unde
merito multi Sacerdotes in hoc appetitu expugnando omnem
diligentiam adhibuerunt.

S. Augustinus de seipso fatetur, quòd non aliter ad cibos
sumptos, quàm ad pharmaca haurienda accesserit, quæ ple-
rumque cum magno horrore appetitus sumuntur. Hinc l. 10.
Conf. c. 31. dicit: *Docuisti me, ut, quemadmodum medica-*
menta, sic alimenta accedam sumpturus. Hinc ut faciliùs
appetitus à cibis averteret, mensam pio colloquio, sacrâ le-
ctione, vel disputatione de rebus sacris condiebat. Vita l. 3.
c. 47.

P. Ber-

P. Bernardus Colnagus è Societate JESU, ad mensam S. A. rus altè suspirabat, non secus ac si in malam crucem inueneretur; ut verò appetitum magis domaret, amarorem suum cu ante absynthio, aceto, sale nimio, pulvere, vel acerbissimis i stibus conciliabat: vel præcalidis cibis palatum aduocauit. S. H. Vita l. 2. c. 13.

P. Thomas Sanchez, quando advertit, in mensa aliquid ferculum sibi arridere, statim id deposuit; nullum verò condimentum, sale, aut aliud condimentum adhibebat. Vita l. 2. c. 13. Gran. 1610.

P. Julius Mancinellus è Societate JESU, perpetuo ab omni ferculis, quæ ipsi magis arridebant, abstinuit; è conuiuio verò, ut magis appetitum domaret, ad illos se cibos conuolauit, quos fecit, à quibus à puero abhorrebat, & nauseabat inuicem. S. G. neni, &, quorum odorem, ubi percepit, in deliquium conuertit. Vita l. 2. c. 5.

P. Sebastianus Barradius itidem è Societate JESU, in conuiuio ma rancidum & palato ingratißima edebat. Sæpe mortificator sui gratiâ calidissimos sumebat cibos, sæpe frigidissimos, ut si sapor periret. Vita l. 2. c. 5.

Exempla Sobrietatis.

I. Sobrietas est virtus, quâ inordinatum potus appetitum frenamus; quæ, quantopere necessaria sit Sacerdotibus, vel ex ipso eorum, officio satis patet; cum enim ipsi, ut verè quasi Navarchi & Speculatores, ac Vigiles, rectè intelligitur, tantò magis ab iis, quàm Navarchis & Vigilibus corporibus sobrietatem requiri, quantò maiora animæ damna ebrietate ruin ebrietate timeri non immerito queunt. Hinc reprobè Paulus 2. Tim. 4. sic alloquitur: *Tu verò vigila, in sobrietate labora, opus fac Evangelista, ministerium tuum sobrius esto.* Adde, quòd ipse, quem toties bibunt, calicem ritualis sacratissimi Sanguinis Christi meritò eos incitaret ad calicem Dæmoniorum seu ebrietatem singularem vitandam; non enim potestis calicem Dæmoniorum bibere, inquit S. Paulus 1. ad Cor. 10. tam studiosè semper sobrietatem coluerunt plurimi Sacerdotes, eumque in finem Convivia, in quibus maxima ebrietatis casus sobrietatis violandæ, tanta contentione devitarent. S. Aug.

S. Augustinus tria semper sollicitè cavebat. 1. Ut nunquam cuiquam uxorem suaderet. 2. Ne militare volentem cuiquam ad hunc finem commendaret. 3. Ut ad convivium invitatus, persuaderi se non sineret. Vita I 3. c. 47.

S. Hieronymus non modò ipse convivia studiosè devitabat, sed etiam alios Sacerdotes ad idem faciendum stimulat; hinc ad Nepotianum sic scripsit: *Convivia vitanda sunt secularium, maxime eorum, qui honoribus tument.* Consolatore nos potius in muroribus suis, quam Convivas in prosperis noverint. Facile contemnitur Clericus, qui saepe invitatus ad prandium ire non recusat. Nescio enim, quomodo etiam ipse, qui deprecatur, ut tribuat, cum acceperit, liberaliorem te iudicat, Et mirum in modum, si eum rogantem contempseris, plùs te postea veneratur.

S. Gregorius Nazianzenus, cum semel, iterumque à Theodosio Imperatore ad convivium invitatus recusare non potuisset, quanto cum dolore interfuerit, ipse de vit. differt. testatur, dicens: *Non jam Imperatori ut prius contubernalis eris Gregorium, atque inter medios epulones non erit, tristis Et tacitus accumbens, agrè anhelitum ducens, Et servilem in modum edens.*

Jacobus Merlohorstius convivia, cum honestè poterat, declinabat, imitatus S. Chrysostomum, qui, cum abstinentiæ et sobrietatis leges difficulter se in conviviis servare posse adveniret, omnino ab iis abstinebat. At si subterfugere non videret, tantùm ad vespertinum tempus (quod clepsydrâ secum portatâ explorabat) accumbebat, facetus, jucundus, simulque pius inter epulas, utilitatis semper spiritualis capiendæ memor; tum missionem postulabat, nam intempestiva convivia in multas horas vel noctem prorsus abhorrebat; temporis enim illius inestimabilem jacturam rebatur.

11. Ne tamen omnino convivia, quæ ipse etiam Christus, et sancti interdum Viri frequentarunt, interdicta sibi existiment Sacerdotes, salubrem S. Gregorij regulam Natali Episcopo l. 2. epist. ep. 37. datam ob oculos habere debent: *Convivia, quæ ex intentione impendenda caritatis fiunt, rectè nostra Fraternitas in suis Epistolis laudat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex caritate veraciter procedunt, cum in nulla absentiam vixta mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur.*

prehenditur, nec in eis inanes *secularium negotiorum* *libi fa*
bula, sed verba sacra *lectionis audiuntur*: cum non altera
 quam necesse est, *servitur corpori*, sed sola ejus *informata, qu*
reficitur, ut ad usum exercenda virtutis habeatur, *propria*
 itaque si vos in conviviis vestris agatis, *abstinentia*
teor, Magistri estis.

Exempla Castitatis.

I. Quantopere hæc Castitas, quæ est virtus ab illicitis
 venereæ voluptatis coercens, Sacerdotibus necessaria sit, ex
 hoc patet, quod jam olim DEUS in veteri Testamento, ver
 Sacerdotes in tabernaculo ministraturos à mulieribus abstinere
 tinere debuerint, unde ut rectè argumentatur Innocentius
 dist. 31. c. 4. multo magis Sacerdotes vel Levitæ post ordina
 ex die ordinationis suæ servare debent, quibus vel Sacerdotis
 tium, vel Ministerium sine successione est, nec præter
 quâ vel à Sacrificiis divinis, vel à Baptismatis officio vacare
 Et si Apostolus 1. Cor. 7. suavit abstinendam ad tempus
 eis, ut vacent orationi; multo magis Sacerdotes, qui
 orandi & sacrificandi jure Sacrificium est, debent
 ab hujusmodi consortio abstinere, uti idem Innocentius
 dist. c. c. 5. discurret. Unde & ipse Christus, ut ostendat
 quantopere cupiat hæc virtute instructos esse Sacerdotes,
 misit quidem Apostolos suos in varia peccata cadere, ut
 tamen illos unquam luxuriæ norâ vel suspitione maculâ
 voluit. Duobus autem præcipuè actibus castitatem suam
 monstrare debet Sacerdos.

II. Primus est, ut nihil unquam castitati contrarium
 gitatione, verbo, aut opere committat, sed illud præcipue
 Apostoli monitum ad Eph. 5. *Fornicatio autem, & omnis*
immunditia, aut avaritia, ne nominetur in vobis, sicut
deceat Sanctos: altè pectori insculptum habeat, studio
 meque observet, sicut plurimi Sacerdotes exemplo
 fuerunt.

S. Gregorius Nazianzenus, cum quondam lectioni vacans
 duas mulieres decoras juxta se sedentes vidisset, & torrens
 eas vultu aspiciens, quænam essent, & quid sibi vellent
 interrogasset, illæ familiariter eum complectentes, nec
 leste feras, inquit, præsentiam nostram, ambæ nuptias

ubi familiares sumus : altera quippe ex nobis Sapientia, altera Castitas vocatur, & iussæ sumus à DEO tecum habitare, quia mundum & jucundum in corde tuo habitaculum præparasti. Rufinus in prolog. libr. S. Gregor.

Cum Nobilis quædam Matrona, eaque pulcherrima S. Wolstanum Wigorniensem in Anglia Episcopum ad turpitudinem provocaret, ipse auditâ funestâ fœminæ voce, factâ crucis in fronte signaculo dixit : Fuge fomes lasciviæ, & tuas filia, vas Satanæ : & simul alapam mulierculæ tanto impetu impegit, ut crepitus illius palmarum in tota domo audiretur, verbisque severissimis, & Episcopo dignis eam abegit. S. Hieron. 19. Jan.

S. Ignatius Lojola, ex quo die in B. Virginis Patrocinium se dedit, tantam consecutus est castitatem, ut nullam deinceps carnis tyrannidem, quamvis præfervidus naturâ, sentiret. Maffæus l. 3. vit. c. 8.

S. Franciscus Xaverius tantopere castitatem coluit, ut etiam ipsum libidinis nomen summo opere horreret ; unde cum turpe ipsi dormienti somnium quondam evenisset, adeo illi resistit, ut copiosus per nares sanguis efflueret. Vita.

De S. Epiphanijs Episcopi Ticinensis castitate sic scripsit Erodus ejus Successor : Constituebat in eo domum suam castitatis, & continentia radices fixerat in profundis. Virum esse, nisi per patientiam laboris ignorabat ; carnem se habere, nisi cum morituum se meminerat, nesciebat.

P. Angelus Moritola tam insigni castitate à DEO donatus fuit, ut in missionibus solus inter homines Ethnicos & natos non aliter ac beata mens à cælo delapsa viveret, aspectuque eorum non aliter, quàm ligneum quoddam aut saxum simulacrum moveretur. Syllabus Prov. Pervan. 7. Oct. 1626.

Petrus Forerius etiam minimam inquinacionem castitati contrariam sic avertebatur, ut famem potius ad mortem toleraturus fuisset, quàm panem à suspecta manu subactum comederet : ad hæc neque digitum hominis pro re quacunque totius Mundi attrectasset ; unde si Epistola, liber, clavus, vel res alia ipsi tradi debebat, jubere consueverat, ut mensa vel fenestræ imponeretur, ne dantis manum attrectaret. L. 2. vit. c. 9.

Infruct. IX.

M

III. Alter

III. Alter actus est, ut omnes occasiones lædendæ carnis, præcipuè Mulierum aspectus & consortium, fugi studio devitentur, ne, qui amat periculum, pereat in illud. Hinc meritò S. Hieronymus Nepotianum hortatur: *Et conspectum tuum aut raro, aut nunquam Mulierum prætereat; quòd si verò propter officium Clericatus aut visitetur, aut Virgo, nunquam domum solus intras, sed cum sola secretò, & absque arbitro vel teste, non sicut enim non potest homo, teste Salomone prov. 4. 11. dare ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non accendantur, aut ambulare super prunas, ut non comburantur pedes eius; sic qui ingreditur ad Mulierem proximi sui (sine debita causa & cautela) non erit Mundus, cum reprobam; quam doctrinam accuratissimè tanè quamplurimè sacerdotes observârunt.*

S. Augustinus Episcopus nullam Mulierem intra domum suam conversari est passus, ne quidem germanam sororem, quæ Vidua DEO serviens multo tempore usque ad diem mortis sui Præposita Ancillarum DEI vixit. Nunquam ad scæminas rogatus sine testibus Clericis intrabat. Solum cum solis est collocutus, asserens, nunquam fornicari, cum Servis DEI etiam castissimis, quamquam prætextu carnis spiritualis, conversari debere; nam amor spiritualis generat affectuosum, affectuosus obsequiosum, obsequiosus familiarem, familiaris sæpe generat carnalem, & in carnalem quod S. Paulus ad Gal. 3. prædixit, ut, qui spiritu cooperatur, ne consummet.

S. Ursinus Presbyter adeò Mulierum consuetudinem vitæ testatus est, ut etiam in agone appropinquanti sceminarum exierit: Recede à me Mulier, adhuc igniculus vivit, ne accendas. tolle. Daurolt. in flor. ex. c. 3. tit. 49. ex. 2. ex S. Gregorio Dial. l. 4. c. 11.

S. Carolus Borromæus nunquam induci potuit, ut scæminis, consanguineis licet, nisi coram Personis valèntibus loqueretur; in loquendo autem nemo illo circumveniretur, nullum verbum edere auditus est, quod vitæ vitæ noceretur. Vit. compend. c. 26.

S. Petrus de Alcantara non solum conversationem Mulieribus, sed etiam aspectum earundem studiosissimè

habat; unde per 40. annos nullam Mulierem, quantumcumque propinqua fuerit, aspexit. Comp. vit. c. 3.

Alanus de Solmini hac Lutetiæ propter Episcopatus sui negotia versatus, noluit in ulla domo divertere, nisi cum hac conditione, ne ulla fœmina sub suum & suorum aspectum veniret, alioqui se recessurum è diversorio, quod & quindecim postea diebus fecit, cum Puella necessitate compulsâ culinam intrasset. Iter agens nunquam permittit, ut fœmina ulla sub quocunque prætextu cubiculum intraret, sibi ipsi potius servire malens, quàm ab illa accipere obsequium. Studiosissimus semper fuit, ne lumina in illarum vultum desigeret, nequa remaneret in se imago, quæ puritatis suæ candorem posset offuscare. Si porro cum iis loqueretur, faciebat id vera fronte, nec aliter se habebat, quàm si in confessionalis esset, ne videlicet ullo modo earum faciem intueretur. Vita l. 3. c. 3.

Petrus Forerius Canonicus Curionem agens noluit in ædem suam recipere ullam Consanguineam, ac ne ipsam quidem Matrem, non nescius, si nonnulla Concilia Parochis id concedant, hoc nonnisi per conniventiam fieri. Moniales, quarum curam susceperat, nunquam nisi duobus passibus distantes, & aliâ præsentem, alloquebatur. Nec tantum ipse eas non aspicebat, sed etiam illis præceperat, ut ab ejus aspectu studiosè abstinere. Vita l. 2. c. 9.

P. Balthasar Alvarez ne in publico Inquisitionis actu Mulieres aspicere cogeretur, septem integris horis oculos in B. Virginis iconem defixos habebat. Vit. c. 5. §. 1.

Jacobus Merlohorstius Parochus multis annis coctos cibos è vicina domo accepit, ne Mulierem admittere cogeretur. Ac licet postremis annis sororem in domum receperat, nunquam tamen ipsam, vel aliam Mulierem intra limen cubiculi pedem inferre passus est. Et licet importunæ quarundam Matronarum id ipsum flagitarent, constanter id negavit, & illico ostio hanc Epigraphen appendi jussit: Mulierum pedes foras sunt. Vit. c. 13.

IV. Merito ergo quivis Sacerdos salubrem S. Leandri Episcopi ad Virgines adhortationem c. 2. sibi applicat: *Quisquis vir, si sanctus est, nullam tecum quarat familiaritatem, ne videndi jugitate aut infametur utriusque sancti-*

tas, aut pereat. Decidet enim à caritate DEI, quæ pelli-
trandi operis mali occasionem prabuerit. Decidet à caritate
zate proximi, quæ, etsi malè non agit, opinione tantum
simam famam nutrit; dispar enim sexus in unum locum
coititillatur instinctu, quo nascitur; & naturalis
flamma, si incompressa attigerit. Quis colligabit ignem
sinu, & non comburetur? ignis & stipula utraque
traria in unum redacta flammæ nutriunt: Viri seu
fæmina diversus si conjungitur, quo lex natura pro
commovetur. Quæ sanè doctrina à Sacerdotibus tantum
gentius observari debet, quanto vehementius ipsi, &
aliis insidiatur malignus hostis, ut enim rectè S. Hiero-
mus ep. 22. advertit, Non quarit Diabolus homines sed
& eos, qui foris sunt, & quorum carnes Rex Assyrius
succendit; de Ecclesia Christi rapere festinat, esse
cundum Abacuc selecta sunt, Iob subvertere cupit, &
rato Iuda ad cribrandos Apostolos expetit potestatem,
verò, ut rectè monet Cassianus l. 6. Instit. impossibile
minem suis, ut ita dicam, pennis ad præcellæ huius
tis præmium evolare, nisi eum gratia Domini de terra
evexerit, ideo cum Salomone & S. Paulo adeundus est Do-
nus, & ex totis præcordiis deprecandus, ut stimulum
auferat, ita tamen ut propria cooperatio non neg-
sine qua DEUS hanc gratiam non dabit. Certè ex hoc
operationis defectu plurimos castitatem non obtine-
pienter advertit S. Augustinus l. 2. de merit. c. 77. dicit
Casti non sumus; non, quia non possumus, sed quia non
lumus; nam qui te hortatur, ut voveas, ipse adjuvat
ut reddas; alioqui culpa illius esset, si, quod impossibile
efficere requires. Neque igitur culpandus est DEUS, si
præcepit, vel qui non adjuvat, quia non præcepisset, vel
juvare vellet. Culpa igitur tota in te est, qui dicis
le, neque tamen te promotes; dicis te non posse; neque
men, ut possis, conaris.

Exempla Humilitatis.

I. Humilitas est virtus, quæ inordinatus excellentis
petitus reprimatur; quæ, quantopere necessaria sit Sac-
tibus, sat clarè Christus ostendit, dum Apostolis suis

illis virtutibus hanc commendavit, dicens Matth. 11. *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde*; & meritò, duæ namque sunt causæ, ob quas Sacerdotibus præcipuè est necessaria. Prima est, quòd ad maiorem perfectionem & sanctitatem ipsi sint obligati; unde profundius etiam Humilitatis fundamentum jacere debent, ut sapienter S. Augustinus 1. de Verb. Dom. advertit, dicens: *Qui cogitat magnam fabricam construere celsitudinis, prius de fundamento coëquet humilitatis*; & quantumvisque vult imponere moeniam adificij, quanto erit majus adificium, tanto altius fodit fundamentum. Altera est, quòd hoc ipso, quòd copiosior habeat occasionem, præclara opera patrandi, & multiplices meritorum thesauros congregandi, humilitati etiam, quæ, teste S. Hieronymo in epist. ad Celantiam, & præcipua conservatrix, custòsque virtutum aliarum, studere debeat; nam, ut rectè S. Gregorius 1. 8. moral. pronuntiavit, *perit omne, quòd agitur, si non in humilitate custoditur*. In tribus autem præcipuè actibus hujus virtutis exercere se debet Sacerdos.

1. Primus est, ut seipsum ex corde despiciat, vilissimùmque reputet, nihilque sibi gloriæ aut honoris de ullo opere ascribat; sic enim Servator ipse monuit Luc. 17. dicqas: *Ecce ego & vos, cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quòd debuimus facere, fecimus*. Et verò quis præclarum, laudèque dignum opus se fecisse arbitretur, si centum milliones talentorum debeat alteri, & semel unicum de tam grandi debito obolum solverit? ac qui tam grandi ære ob accepta beneficia DEO obligati sumus, ut, licet omnes virtutum actus possibiles soli exercuissemus, & infinitos homines ad meliorem frugem convertissemus, necdum obolum solvisse censeremur; quantò minùs ergo, si unum duntaxat aut alterum virtuosum opus patravimus, aut homines paucos converterimus, causam superbiendi habebimus? Unde meritò Sanctissimi quique Sacerdotes vilissimam de se ipsis opinionem conceperunt.

S. Paulus, quàm vilem se æstimavit, ipsemet 1. ad Cor. 4. significavit, dicens: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus*.

S. Ignatius Lojola adeò omnem excellentiæ appendicem suppresserat, ut ipsemet fassus sit, se per viginti annos tantam vel minimam superbiæ tentationem fuisse pulsatum, imò miraretur, quomodo homo seipsum cognoscere possit. Vita l. 4. c. 1.

S. Franciscus Seraphicus non modò vilem & abjectam reputavit, sed etiam peccatorum maximum aestimavit, aperte confessus est; ob quam causam Frater quidam præstantissimam illi in cælo sedem paratam esse. Vita l. 4. c. 1.

S. Franciscus Xaverius se nequissimum omnium præfatum pronuntiabat; laudem & honorem non minus, alij vituperationem & dedecus horrebat. Dicebat, se sibi esse, DEUM Sociorum precibus, & meritis dare tantam gratiam. Ne ob miracula à se patrata magni fieret, partim ex iis locis aufugit; partim, ut miraculum retineret, rogavit; partim ipsorum ægrorum, puerorumque mittebat, fidei adscribebat. Vita.

Alanus de Solmini hac mox in principio suæ conversationis hoc propositum concepit: *Humilitas & mansuetudo mihi virtutes erunt; quare ut eas mihi comparem, habeo curam omnis generis medicis hunc in finem accipere datis utendi*; hinc dicere solebat, pro hac virtute quenda incomparabiliter majore animo opus esse, aliarum virtutum consecutione; eò quòd aliarum pulchritudo ex seipsa quoddam quasi illicium esset, ræque pergrata, humilitatis verò pulchritudo omni cognita & occulta sit, & ut deformis valdè oculis reteretur. Ipse certè in oculis suis semper minimus sibi nec aliud se, quàm vilem terræ vermiculum esse dicebat, que dignitas Episcopalis oculis illius caliginem obducere potius majus studium hujus virtutis ingeneravit, ut puta qua putabat Episcopum cum veritate nominari non cum Eccl. 3. dictum sit: *Quanto major es, humilior omnibus*. Sed & si quid in laudem ipsius diceretur, ter, quàm si tormentum subiret, acceperit.

P. Petrus Faber ob humilitatem suam, summis, infimis amabilis, admirabilisque extitit. Rogabat assiduò, ne ob suas imperfectiones DEI gloria vel

appellatus impediretur. Cum Pueris & hominibus tenuibus li-
nens humillimè agebat, quia intellexit, DEO gratissimos esse la-
psum pro his susceptos. Vita l. 2. c. 12.

P. Franciscus Suarez cum ad summum literarum, famæque
velligium pervenisset, candidè fatebatur, nulla se animi cla-
re moveri, quòd sciret, quàm plurimos alios etiam Rusti-
cos, si iisdem, quibus ipse, à DEO juvarentur auxiliis, do-
ctiores, sanctioresque evadere potuisse. Indignum se alo-
qui, qui infimi coqui munus obiret. Vita 10. de Ang.
m. p. 178.

P. Paschasius Broæus unus è primis S. Ignatij sociis di-
cere solebat, se quindecim annis humilitatem à DEO pe-
tisse, & tamen parùm adhuc habere, sæpèque Dæmonem
sibi ante faciem stercorea projicere. Unde Dæmon ipsum
propter humilitatem adeò fugit, ut, cum Laureti à nemine
offici posset, Paschasio templum egresso clamaret; hunc ti-
meo: & mox egressus sit. Vita MS.

III. Secundus actus est, ut etiam ab aliis quis despici de-
deret, idèque vilissima munera & opera ambiat, ac quæ-
rat; Verus namque humilis vilis vult reputari, non humi-
lis predicari, & gaudet de contemptu sui, ut rectè S. Ber-
nardus l. 26. in Cant. notavit. Unde sapienter etiam S. Hie-
ronymus dixit: *Multi humilitatis umbram, veritatem
pauci sectantur; auferantur omnia fimenta verborum,
essent simulati gestus, verum humilem patientia ostendet;*
quo indicio multi Sacerdotes suam humilitatem probârunt.

S. Paulus adeò contemptum sui amabat, ut cum veritate
1. Cor. 12. dicere potuerit: *Placeo mihi in infirmitatibus
meis, in contumeliis, in persecutionibus, in angustiis pro
Christo.*

S. Franciscus Borgia cum in culinam descendisset, & par-
vorum à se coctum Aarozio misisset, interrogatus postea,
quantum DEI munus esset, ejusmodi vilia officia obire, tan-
tum, respondit, ut equidem me illo indignum putem. Hist.
Soc. p. 1. l. 9. n. 78.

S. Petrus Martyr Ordinis Prædicatorum adeò se humilem
in Fratrum Congregatione exhibuit, ut ad illorum obse-
quia, quibus Juvénis solebat occupari, plerumque etiam
se ultro offerret. Itaque crebrò pia sollicitudine
M 4 servie-

serviebat Infirmis, sæpe hospites hilari excipiebat. S. C.
quo, interdum etiam Janitoris officio fungebatur. Solum
29. April.

P. Martinus Delrio post adeptam in jure Doctoratū re-
ream, post scriptos legum Commentarios, post tot doct.
mos in Societate libros editos, post supremum Brabantia
Senatum Philippo II. Hispaniæ Rege jubente gestum, in
jus Palatinis, Militibusque diu dictum, post Cancellariū
Regiūque Fiscī Præfecturam, Societatem ingressus, ab S. C.
Novitiatu, 32. annum agens, cum Juvenibus Dial.
cœpit insudare, nec prius desistere, quàm triennalem
sum absolvisset. Sed & lacerâ non rarò veste indutus. Q.
nomum per urbem comitabatur, & quæ ille emerit. Epi-
mediam urbem stupente Civitate ad Collegium defert. Feb.
Vita.

Joannes Nunnus Patriarcha Æthiopiæ in nulla provinci-
mius esse volebat, sed ministrabat mensæ, lavabat. S. C.
cubiculum suum purgabat, vestes laceras reficiebat, non p-
trem quandam ad ægrum vocandum, per modum Societatis
mitabatur.

Constantinus Presbyter in contemptoris sui amplecti
volavit, cūque amanter exosculatus dixit, neminem
renus, veriora de se locutum fuisse. Pennequin. in M.
dissert. 1. §. 1.

IV. Tertius actus est, ut honores & dignitates oblat-
caciter repellantur, vel certè non nisi à concto recipiantur.
non enim magnum est esse humilem in abiectione. Bernardus
Bernardo s. sup. missus est, *magna prorsus, & rara*
est humilitas honorata; cujus quamplurima exempla
riis Sacerdotibus habemus.

S. Thomas Aquinas ab Urbano quarto Romam vocatus
nunquam adduci potuit, ut honores acciperet, & Archiep-
scopatum Neapolitanum, etiam deferente Clemente
recusavit. Vita 7. Mart.

S. Gregorius Magnus ad Pontificatum electus in cavea
silvestrem se abdidit; nec prius paruit, quàm indicio
luminæ fulgidæ super se à cælo dependentis proditus,
tractus est. Vita 12. Mart.

S. Cudbertus Lindesfarniensis Episcopus, licet multi ad
ipsum à Rege & Synodo congregata Legati & Literæ de Epi-
scopatu recipiendo mitterentur, constanter tamen dignita-
tem se rejecit, donec à potentibus Viris & Religiosis sui Mona-
sterij genua flectentibus, lacrymantibus, & per DEUM ob-
secrantibus persuasus, eo præcipuè titulo suscepit, quòd ei à
sancto quodam Viro prædictum sit, ipsum Antistitem futu-
rum. Vita 20. Mart.

S. Guarinus Prænestinus Episcopus communi omnium vo-
to in Episcopum electus, custodibus, qui constituti erant, ne
eugeret, elusus, tamdiu latuit, donec alius Episcopus electus
esset. Quamvis postea à Lucio secundo Romam venire iussus,
& Episcopatum Prænestinum acceptare coactus sit. Vita
6. Febr.

Andreas Oviedo, cum ei Episcopatus Hierosolymitanus
proponeretur, ita consternatus est, ut statim S. Ignatio
scripserit, se in omnibus quidem obediturum, hæc una in re
non posse, se proin Pontifici scripturum, cujus tamen jussu
suscepit munus. Vita MS.

Joannes Nunnus dicebat, se malle totam vitam in catena
transigere, quàm Patriarcham Æthiopiæ fieri; quamvis hoc
munus ex obedientia suscipere coactus sit. Hist. Soc. p. 1.
14. n. 15.

Jacobus Laynes secundus Societatis JESU Generalis non
modò Episcopatum, & duplicem Archiepiscopatum, sed
etiam Cardinalatum, & Pontificatum, pro quo duodecim
vota habebat, generosa constantia & humilitate à se re-
pulsit. Hist. Soc. p. 2. l. 8. n. 216.

V. Quare omnes Sacerdotes meritò saluberrimam S. Au-
gustini to. 2. epist. 56. adhortationem sibi applicare debent:
*Obsecro, & plurimum rogo, non patiamini sine causa tam
pretiosum exemplar (Christi scilicet humilitatem) vobis
exhibere, sed conformamini illi, & renovamini spi-
ritu mentis vestrae. Imò non parùm etiam proderit, imagi-
nari ipsum Christum ad Sacerdotes illa olim Luc. 22. ad Apo-
stolos dicta verba repetere: Reges gentium dominantur eo-
rum, & qui potestatem habent super eos, benefici vocan-
tur: vos autem non sic, sed quicumque voluerit Major esse
inter vos, sit vester Minister: & qui praeessor est, velut
Mini-*

M 5

Ministrator, & ecce ego in medio vestri sum, sicut quicquid ministrat.

Exempla Mansuetudinis.

I. Mansuetudo est virtus, quâ iram adversus eos, qui se injuriâ comprimimus, sed & aliâs omnem ex animo iram patientiam excludimus; cujus necessitatem respectu Sacerdotum ipse iterum Christus Matt. 11. latè inlinuavit, deinde Apostolos dixit: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenientis requiem animabus vestris*; ut Sacerdos ut rectè S. Chrysostomus ho. 58. in gen. dixit, nihil per conciliandos, promerendosque inimicos insensissimam mansuetudine efficacius; Hinc Moyses pro ductore Populi Israël electus, totius plebis (hac virtute) sibi consiliarius devinxerat, ut plûs eum pro mansuetudine diligenter pro factis admirarentur, uti S. Ambrosius l. 2. officii notavit. Quæ causa fuit, ut semper illi Sacerdotes discreti Zelo salutem Proximi procurare conabantur, mansuetudine velut præcipuo instrumento uterentur, non uti videlicet sententiæ à Siracide c. 3. prolata: *Mansuetudine opera tua perfice, & super hominum iram diligèris*. Quod si verò ut diligatur Sacerdos, ciat mansuetudo, hoc ipso etiam, ut fructuosâ existat, lius labores, procurabit, nam ut præclare dixit S. Augustinus tr. 7. in epist. 1. Jo. c. 3. *semel tibi breve præcipitur: Dilige, & fac, quod vis. Sive taceas, dilectione taceas: sive clames, dilectione clames: sive emendes, dilectione emendes: sive parcas, dilectione parcas. Radix sit intus dilectionis, non potest de ista radice bonum procedere*. Dux autem præcipuè sunt occasiones in quibus hanc mansuetudinem ostendere debet Sacerdos.

II. Prima est, cum instruere & corrigere oportet; in tali casu enim ob oculos haberi debet Apostoli illud ad Galatas c. 6. monitum: *Fratres, etsi præceptum fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis; nihil enim* S. Chrysostomo ho. de mansuet. sic conciliat Dominum miliares, ut quod illum videant tranquillum se offerre & mansuetudine jucundum; nam & talem majorem

ut paucior, habentque pro Patre, & non Domino. Gratus & amabilis est videntibus, gratus item & his, quibus nominatum notus est. Neque facile ullum invenies, qui aliens laudari hominem mansuetum, illum videre, & quod familiari non desideret, & non habeat in aliquanta luce sua parte, ejus amicitia diu posse frui. Unde & ipse Deus ceteris Moyfi Israëlitas ex Aegypto educturo præcepit: Porta eos in finem tuo, sicut portare solet nutrix infantulum, & de-
scende in terram. Quam autem studiosè hoc præceptum mul-
ti Sacerdotes observant, patet ex sequentibus exemplis.

Christus adeò mitis ac mansuetus erat, ut ipsi Judæi il-
lum suavitatem vocarent, atque adeò si tristitia preme-
re videretur, ad se mutò dicebant: Eamus ad suavitatem, ut
iustitiam habeamus, uti Barrus in solit. fol. 306. testatur. Hinc
& S. Bernardus de eo dixit: *Dulcis est IESVS in voce,*
dulcis in facie, dulcis in nomine dulcis in opere.

S. Paulus de seipso 1. Theff. 2. dixit: *Fatti sumus in*
medio vestrum, tanquam si nutrix foveat Filios suos.

S. Anselmus Episc. cunctis se jucundum & amabilem ex-
hibere, morèque singulorum, in quantum sine peccato
poterat, suscipere studebat; unde corda omnium miro mo-
do in ejus amorem vertebantur, & ad eum audiendum fa-
melica aviditate rapiebantur. Eolmerus in vita l. 1.

De S. Athanasio testatur S. Gregorius Nazianz. quòd eà
facili comitate præditus, ut ad eum aditus omnibus pate-
ret, clemens, ab ira alienus, miseratione præditus, sermo-
ne jucundus, moribus jucundior, in objurgatione placi-
dus.

S. Martinum Episcopum, teste Sulpitio in vita, nemo vi-
dit iratum, nemo moerentem, sed unus, idemque semper,
caelestem quodammodo lætitiā præferens vultu, extra
naturam hominis ferebatur.

S. Florentius Carducensis Episcopus adeò mansuetus erat,
ut ob hanc potissimum virtutem eum ad Episcopatum af-
sumptum fuisse S. Paulinus ep. 23. fateatur his verbis: *Pro-*
cul dubio per mansuetudinem ovium, & agni innocentiam
Pastor esse meruisti.

S. Odilo Abbas in promulgandis judicijs, & modis pe-
nitentiæ præfigendis tam pius erat, & tanta moerentibus
huma-

humanitate compariens, ut non tam districtum patiens peritium, quàm maternum exhiberet affectum, unde apprehendentibus huiusmodi verbis solebat eleganter respondere: Etiam si damnandus sum, malo tamen de misericordia quam duritia vel crudelitate damnari.

De S. Ignatii Loiolæ mansuetudine testimonium ipsemet DEUS, quando S. Mariæ Magdalenz de Patre significavit, se valde in Spiritu S. Joannis Evangelizantis S. Ignatii sibi complacere, eò quòd uterque conatus est viam amoris homines ad ultimum finem perducere, dicitque, hanc complacentiam toties sibi renovari, quòd S. Ignatii Filij eundem modum in convertendis peccatoribus tenent. Lanciz. opusc. 1. fol. 81.

III. Altera occasio est, quando aliquis se opprobriis, aut injuriam, damnumve infert alteri. De enim vel maximè pulcherrimum campum habet Mansuetudo, iram in talibus casibus facilè exoriri solitam reprimendi, uti S. Chrysostomus in Pl. 119. notavit dicens: *Interferim hac virtus mansuetudinis exercenda, & in peccatoribus reducenda erit, quando res nobis fuerit cum hominibus commotis, aut natura rudibus, & aggressibus: quandoque, qui sunt ab ipsa virtute mansuetudinis alieni, tunc enim lenitatis perfectio maximè ostenditur, uberrimus fructus, quos quidem non pauci Sacerdotes diligenter collegerunt.*

De Christi exemplo sic scribit S. Cyprianus in l. de Dom. *Quanta illius divini Servatoris fuit in Iudeis Iudæis aquanimitas, quanta patientia: inter eos suadendo ad finem flectere, obsequio ingratos fovere, tradicentibus respondere leniter, superbos sustinere, humiliter persequentibus cedere.*

S. Paulus, quomodo & ipse, & alij Apostoli in similibus se gesserint, 1. ad Cor. c. 4. testatur dicens: *dicimur, & benedicimus persecutionem patimur, & finemur: blasphemamur, & obsecramus.*

S. Augustinus, licet alij furoris cestro percellerentur, hil de sua ingenita mansuetudine, & Angelica lenitate Author vitæ l. 3. c. 52. vocat, remisit, quâ quidem

agendiratione feroces multorum animos salubriter mi-
gavit, atque ad veritatis semitam incundam persuasit.

S. Thomas à Villanova, cùm Sacerdotem quempiam cre-
bra admonitione, & etiam diuturno carcere nequicquam à
prava consuetudine abducere potuisset tandem hisce eum
blandis verbis allocutus est: Amice & Frater, unde hoc
mihi, ut ipse audeam judicare te Fratrem meum, Confacor-
dorem, emprum eodem pretio, quo empta est anima mea,
non quidem ex corruptibilibus argento & auro, sed pretio-
so sanguine sacri agni immaculati JESU Christi. Fortasse
tu melior me es, & ego judicabo, qui meipsum ignoro:
tunc judica, & cognosce dignitatem tuam, quibus verbis
permotus Sacerdos Religiosissimus evasit. In triumpho ho-
noris Monach. excuto. f. 37.

De S. Carolo Borromæo testatur Author compendij vitæ.
L. 27, quòd inter mille iracundiæ incentiva nunquam ani-
mo turbari, aut vultum solito tristiore præferre, aut
minimo exandescere sit visus.

Alanus de Solminihac, cùm Sacerdos quispiam ipsi sub-
reptus scelus non leve commississet, tantopere se excandui-
se monstrabat, ut leoni non absumilis ignem, flammâsque
spiraret; licet ipsemet postea fassus sit, se in animo tam pa-
rum emotum fuisse, quàm rupem aliquam, suumque cor
tunc frui quiete, cùm ex facie signa quædam irati animi
notarentur. Vita. l. 3. c. 16.

P. Joannes Ogilbeus è Societate JESU in Anglia pro fide
occisus, cùm Mulier quæpiam maledictis illum incesset, &
in specie oculorum obliquitatem exprobraret, blando &
amæno vultu ad eam conversus: DEUS, inquiebat, tibi
elegantem tuam formam diu servet in columem; quæ vox
adeo emollivit ferocientem mulieris animum, ut publicè
falsa sit, se pœnitentiâ duci, quòd injuriam ei fecerit.
Vita.

IV Itaque meritò omnes Sacerdotes audire, sibi que ap-
plicare illa S. Pauli ad Eph. 4. verba debent: *Obsecro vos
ego vincus in Domino, ut dignè ambuletis in Vocazione, quâ
vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine.* Ut
autem nôrit, quantum in hac virtute profecerit, ob-
oculos semper habere debet gradus à S. Climaco grad. 8. as-
signatos

signatos his verbis : *Mansuetudo est animi immobilitas inter vituperationem & laudes eodem modo pertrans. Initium quidem ira vacuitatis est labierum cum perturbatione cordis. Medium est silentium quoque cogitationum cum animi tenuissimo moris. Vero est inter immundorum spirituum status fixa tranquillitas.* Ad quem gradum ut perveniret præclaram S. Gregorij Nazianz. orat. 17. sententiam frequenter volvat : *Nihil homo tam divinum habet, beneficentiam & benignitatem, licet tibi nullo labore fieri, noli divinitatis consequenda occasionem alij opes suas effundunt, alij exhaustam carnem emancipant, & propter Christum emoriuntur; alij campignora DEO consecrant, ne tibi sacrificium ablatum est. Horum nihil a te postulamus, pro omnibus unum offer, nempe benignitatem, quâ DEVS magnis cunctis rebus in unum collatis delectatur.*

Exempla Modestia.

I. Modestia est virtus, quæ omnem indecentiam in verbis & gestibus vitare docet; quam proinde merito Christus in prima sua doctrina Apostolis data Matt. 5. commendat dicens : *Vos estis lux mundi; sic ergo luceat lux vestra hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est.* Cum enim exempla ad ædificationem Proximi conducant, quàm verba, hoc instrumento potius, quàm prolixis sermonibus utitur Sacerdos ad animos DEO lucrandos; certe de S. Frac. Seraphico legitur, solâ cum vultus sui modestiâ magis cientes ad pœnitentiam commovisse, quàm alij longioribus orationibus fecerint. Sed & de S. Luciano insigni ejus modestiâ & vultus hilaritate Ethnicos converti & ad veram fidem perductos esse.

II. Qualis porro esse debeat hæc modestia, pulcherrime sanctus in Canticis Canticorum indicavit, dum ejus qualitates describit, & 1. quidem in genere cum dicit dicens : *Dilectus meus candidus & rubicundus;* intelligit, eum candidum esse per innocentiam, rubicundum

autem per morum verecundiam, quâ omnem indecentiam in moribus arcebat. Postea verò in specie ad singulas partes descendens de capite ait: *Caput ejus aurum optimum*: ut ostendat caput ejus grave & difficulter mobile fuisse, nec, ubi opus non erat, ad alterutram partem, aut deorsum, sursumve fuisse morum. 3. Verò de oculis ait: *Oculi ejus sicut columba super rivulos aquarum, quæ lacte sunt lota, & resident juxta fluentia purissima*: ut indicent, eum oculis ab omni curioso aut sensuali aspectu severè cohibuisse, nec nisi ad objecta purissima, id est, ad gloriam DEI tendentia convertisse. 4. Genas illius sicut areolas aromatum ob hilaritatem & lætitiā etiam exterius manifestatam omnes aspectu suo recreasse, & ad amorem excitasse affirmat. 5. Labia illius lilis distillantibus myrrham probatissimam similia esse ait, ob modestiam & edificationem, quam in verbis suis præferebat. 6. *Manus illius*, inquit, *tornatis aureæ, plene hyacinthis*, id est, semper in actionibus ac officiis ad cælestem gloriam acquirendam occupatæ. 7. *Crura illius columna marmorea, quæ fundata sunt super bases aureas*; eò quòd singularem in incessu gravitatem ac mediocritatem semper ostenderit. 8. *Species ejus*, inquit, *sicut Libani, electus ut Cedri* propter altitudinem & rectitudinem, quàm tota ejus modestia præferebat; ut adeò nihil superfit, nisi ut hæc Modestia ob oculos ponatur Sacerdotibus, dicaturque: *aspice, & fac secundum exemplar*, uti sequentes & alij multi Sacerdotes fecerunt.

S. Augustinus adeò huic virtuti studuit, ut, quemadmodum Auctor vitæ l. 3. c. 54. ait, non hominem, sed Angelum, veræque perfectionis absolutum exemplar te videre putares; unde mirè Civium suorum animos sibi demeruit.

S. Bernardus cum suis Monachis Innocentio II. Pontifici & Cardinalibus Monasterium Clarevallense visitantibus tantā cum modestiā obviavit, ut Pontifex & Cardinales à lacrymis præ gaudio temperare sibi non possent. Vita l. 2. c. 1.

S. Ignatius adeò compositis erat moribus, ut nec manum, nec oculum sine ratione moveret; ideòque per hanc suam modestiam non paucos ad Societatem pellexerit. Matt. l. 3. c. 5. & Hist. Soc. p. 1. l. 16. Hinc cum vidisset quosdam à nostris Juvenibus solutiori gestu in publico deambulantes, palàm

palam castigari eos curavit, graviq[ue] oratione admonuit, ut insitam animis verecundiam etiam exterius præferebant, & quoniam, Apostolo teste, spectaculum facti essent omnibus, summopere caverent, ne supervacanea locutione, rioso oculorum obtutu, alióve in condito gestu; in corpore quemquam offenderent.

P. Balthasar Alvarez tantam in vultu & membris modestiam præferebat, ut quidam, qui Missam cum tanta modestia legentem viderat, ad Societatis Institutum pleetendum sit permotus. Vita c. 7. §. 1.

Ferdinandus Austrius Oenipontanus Archidux, cum Processione Eucharistica P. Alexandrum Heller in meliora vidisset, adeò motus est viri modestia, & vultu quam sanctitatem spirante, ut statim eum acciverit, & ta se incedere jussit, stupente urbe insolitum Principem. Annua Germ. sup. 1611. Coll. Constant.

Inter Perusinos Vir quidam nobilis, cum Religiosorum nostrorum inter sacrificandum pietatem; nec non filium in templo, ac religiosam gravitatem conspexisset, & redit testamentum jam confectum rescidit, & sua Collegia assignavit. Annua 1650. prov. Rom. fol. 12.

Gerondæ cum femina impudica duos Religiosos, eum modestia & gravitate per urbem incedentes conspexisset, ita permota fuit, ut mores suos levissimos detestata confessionem multis cum lacrymis fecerit. Annua Arag.

Petrus Forerius S. Augustini imitator tantam in modestiam præferebat, ut, cum Matrona quædam conspexisset, dicere ausa sit, se, si Patrem Forerium sanctum fama non descripsisset, vel solâ oculorum modestiâ, splendoreque faciei persuadendam fuisse, valem judicaret. Adeò autem ipse eam Sacerdotibus Religiosis necessariam existimabat, ut itinerarium duobus Religiosis Romam ituris compositurus, in quavis ter verbum *Modestia* una serie scripserit, ut vel hæc stenderet, eam præceptorum omnium Breviarium esset. l. 2. c. 16.

III. Quare omnes Sacerdotes non modò pectori adsculpere, sed studiosius insuper adimplere debent salutariam S. Augustini regulam, dum ait: *In incessu, statu,*

in omnibus moribus vestris nihil fiat, quod cuiusque
 selem assequatur aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem;
 ut omnia ut impleatur Apostolicum ad Philipp. 9. monitum: Gau-
 de in Domino semper, iterum dico gaudete: modestia ve-
 stra nota sit omnibus hominibus; Dominus enim propa est.
 Iergo S. Bernardini adhuc Juvenis presentia tantum po-
 nit, ut ad unius illius presentiam aequales suae immode-
 stie puderet, & his verbis: Bernardinus adest: ad gravi-
 tatem se componerent; quanto magis presentia DEI
 similem in Sacerdotibus modestiam & gravitatem evincere
 debet.

Exempla Sedulitatis.

I. Sedulitas est virtus, quâ ad immoderatum studiorum
 appetitum vitandum, & ad labores utiles suscipiendos inci-
 tamur; unde facile patet, quantopere ea Sacerdotibus con-
 veniat, utpote Evangelicis operarijs in vineam Domini mis-
 sis, quibus æquæ ac Apostolis à Christo dicitur: *Ego posui*
vos, ut eratis, & fructum afferatis, & fructus vester ma-
nent. Jo. 15. Unde tantò major est negligentia in virtu-
 tis hujus exercitio admissa, quantò præstantiores sunt labo-
 res, ad quos Sacerdotes sunt vocati. Porro duplex est otio-
 sitatis genus, ad quod vitandum hæc virtus inclinatur.

II. Primum est, cum quis nihil agit, atque adeò similis
 est operarijs, quos Paterfamilias Evangelicus stantes in foro
 otiosos invenit; quibus proin merito dicitur: quid hæc sta-
 tis otiosi? Ite & vos in vineam meam, & cum alijs operarijs
 æquè laborate, ut parem cum illis mercedem accipiat.
 Quo in genere multi Sacerdotes præclara Exempla relique-
 runt.

S. Augustinus, ut nulla, quemadmodum ipse loqui sole-
 bat, stilla temporis, quæ carò illi valebat, perderetur, de
 die laborabat in juvandis hominibus, noctis verò non mo-
 diicam partem in libris scribendis infumebat. Vita l. 3. c. 22.
 S. Bernardus, quantopere otium fugerit, vel ex ea, quam
 de jactura temporis protulit, sententia colligere licet, sic e-
 um loquitur: in serm. ad schol. *Nihil pretiosius tempore,*
et bene nihil hodie vilius reputatur. Transennt dies salu-
tionis.

S. Ignatius noluit se in causa matrimoniali Neptis Fratr^{is} interponere dicens, Religiosos ista Urbanitatis officia gerere debere, ut ea, quæ DEI sunt, impensius curare possent. Hinc ijs, qui per ipsum in aulas Principum admitti volebant, dicere solebāt, se quidem præstantiorem Doctorum nescire, quàm quem ipse sibi delegisset; in hujus familiaritatem, si vellent, se omni ope adniscurum, ut recipiantur. Hist. Soc. p. 1. l. 7. n. 16. vit. l. 5. c. 5.

Joannes Polancus è Societate JESU, Domino cuidam multo de bello nuntianti per literas respondit: De dissidijs inter Christianos Principes Societati nostræ nec dare literas, nec accipere gratum est. Sapienti pauca. Vale. Hist. Soc. p. 1. l. 1. n. 39.

Limz cum Pater quidam Societatis JESU alicui ex primoribus operam suam in sæculari negotio negasset, ille alienato à Societate animo statuit alijs confiteri, ad quos dum properat, clarè & distinctè vocem audiit dicentis: *Ne illos distiras; nec enim illos volo, quibus tu quarebas, & volens, negotiis occupari.* Annuz Soc. 1603. in Coll. Limensi. IV. Audiant ergo Sacerdotes S. Paulum 1. Thess. 4. hortantem: *Rogamus vos Fratres, ut abundetis magis, & operam detis, ut quieti sitis, & ut vestrum negotium agatis, & operemini manibus vestris, sicut præcepimus vobis.* Et iterum 1. ad Cor. c. 15. *Fratres mei dilecti, stabiles esto- & immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes, quod labor vester non est inanis in Domino.* Sic sanè de illis aliquando cum veritate illud Sap. 10. dicitur: *In- & sum deduxit Dominus per vias rectas, honestavit illum in laboribus, & complevit labores illius.*

Exempla Taciturnitatis.

I. Taciturnitas est virtus, quâ inordinatus loquendi appetitus cohibetur; quæ proin tres ob causas Sacerdotibus summe necessaria est. 1. Quia cum DEO specialiter consecrati sint, atque ad ipsum laudandum, & si non quotidie, frequentius tamen, quàm Laici soleant, sumendum sint vocati, meritò linguam tanquam primarium harum actionum instrumentum, purum, & ab omni peccato liberum custodire debent, cum, ut rectè advertit S. Jacobus c. 1. *Si quis*

putat se Religiosum esse, non refrenans linguam suam, tum p
vana sit religio. 2. Quia, cum ipse ratione Muncit
tum publicè per conciones, tum privatim per colloq
adhortationes loqui debeat, hoc ipso prius artem filio
quàm loquendi addiscere debet, uti rectè S. Hieronim
advertit in c. 3. Eccl. dicens: *Discamus & nos prius, ac*
loqui, ut postea ad loquendum omnia referemus.
mus certo tempore, ad praeceptorum eloquia pendeam
hil nobis videatur rectum esse, nisi quod discimus,
multum silentium de Discipulis efficiamur Magister.
Quia, cum ipse magis necesse habeat, virtute ex
Spiritus Sancti inhabitationem instrui, per Taciturnitatem
illi dignam habitationem & templum præparare debeat.
enim S. Petrus Damian. ep. 130. monet, dum ait: *Dan*
pitus humani cessant alloqui, construitur in te per
tium templum Spiritus Sancti. Hinc est, quod de
tici templi constructione sacra testatur historia, quia
leus, & securis, & omne ferramentum non sunt ante
domo Domini, cum adificaretur; templum quippe
silentium crescit, quia cum mens humana per exte
verba se non diffundit, in sublime fastigium Spiritus
dificij structura consurgit, tantòque succrescens an
sustollitur, quantò exterius per custodiam silentij
sefe fundere prohibetur, custos enim Iustitia
Duo autem sunt officia hujus Taciturnitatis.

II. Primum est, ut, cum omnino tacendum est, silen
accuratè custodiatur, puta quando secretum custodi
defectus proximi suppressendi, sermones sacri audire
aut alia officia Ecclesiastica obeunda, lex silentij servand
nam ut smaragdus in reg. S. Benedicti advertit, qui
turnitatis virtutem veraciter amas, necesse est, ut
tempus etiam à bonis locutionibus taceat, ut virtut
teras ad tempus tacendo nutriat, quas nutritus
tempore congruo sapienter proferat. Id quod multi
dotes diligenter observârunt.

S. Thomas Aquinas tam tenaciter silentium custodire
à Condiscipulis bos mutus fuerit vocatus, quem tamen
Albertus Magnus illius Magister suo tempore sic mag

um prædixit, ut totus Orbis cum admiratione illum au-
divus sit. Vita. 7. Mart.

B. Godefridus Ambiani Præsul, quotiescunque iter facie-
bat, comites præcedere jussit, causamque hujus moris in-
rogatus respondit, se id facere, ut silentium magis serva-
ret, et ab otiosis sermonibus cavere possit. Drex. in Phaë-
d. cont. c. 41. §. 4.

Abbas Agatho toto triennio lapidem in ore gestavit, ut
silentium observare cogeretur. Vit. Patrum.

De Hor Abbate nonagenario tria speciali laude & admi-
ratione digna commemorat Heraclides. 1. Quod nun-
quam mentitus sit. 2. Quod nulli unquam maledixerit.
Quod nunquam citra necessitatem locutus sit.

S. Arsenio querenti, quâ ratione proficeret ad salutem &
ex celo delapsa respondit: Fuge, tace, quiesce, hæc sunt
principia salutis. S. Ephrem to. 12. in apophtegma.

S. Bernardus in Monasterio Clarevallensi tantum cum suis
monachis silentium observabat, ut hujus silentij fama apud
seculares homines supervenientes non modò singularem er-
ror illos reverentiam excitaret, sed etiam à verbis superfluis,
et dicam pravis & noxiis cavendis incitaret. Vita l. 1. c. 7.

III. Alterum officium Taciturnitatis est, ut, cum loquen-
dam est, omnes circumstantiæ, puta materia, sonus, locus,
gestus, ita observentur, ut dici suo modo de loquente Sa-
cerdote possit, quod de Job olim dictum esse, S. Scriptura
testatur: *In his omnibus non peccavit Job labijs facis.*

Quod quidem quàm difficile sit, ex eo facild colligitur,
quod S. Jacobus c. 3. dixerit: *Si quis in verbo non ostendit,
perfectus est vir.* Unde tantò magis honorandi sunt
aliqui Sacerdotes, quantò perfectius hoc officium observâ-
verunt.

S. Ignatius Loiola sic loquebatur, ut sermo ejus semper ef-
fectus silentij gravis, simplex, parvus, consideratus, & nar-
ratio potius, quàm amplificatio, aut confirmatio, aut con-
tentio.

In rebus alicujus ponderis diu hærebat, levibus
pretermissis. Viros graves nunquam Authores proferebat,
nisi in rebus gravibus & certis. In laudando parvus, par-
vus erat in vituperando, unde superlativis vix utebatur.
Audiciens aliquid, quod ad iram vel turbidiorem motum in-

citare potuisset statim se colligebat, jungebatque cum illis
& quid responderet, accuratè meditabatur. *Vital. 1. 1. 3. n. 48.*

Idem P. Salmirone & P. Paschasio Broëtho in Hybernica
ituris hæc loquendi documenta dedit. 1. Ut in loquen-
essent moderati & parci, in audiendo faciles, & patientes
ramdiu audirent, donec alter sua omnia explicasset, unde
demum breve, facileque responsum subijcerent, unde
nis instandi præcideretur occasio. 2. Ad omnium
se accommodarent, quantum fas siberet, omnibus
facti; unde cum acri & incitato & ipsi lenitudinem
gendo morosam exuerent: contra cum circumspiciendo
do in loquendo, & ipsi tarditatem, gravitatemque
rent: cautè autem cum iracundis agendum, nec irasci
sed patienter; & qui seipsum iracundum nôrit, præmo-
niendum antè animum. 3. Cogitandum, fore, ut
sua dicta publica, privata in vulgus emanarent. *Hic. Capri-
v. 1. 1. 3. n. 48.*

Abbas Pambo, cum illum psalmi 38. Versum
custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea
divisset, satis est, inquiebat, reliqua audiam, cum
pere implevero. Multò deinde post tempore reverte-
interrogaretur, cur ad Magistrum suum redire tam
stulisset: nondum se illud, quod didicerat, perfec-
xit, scriptum autem esse ab Apostolo: *Estote factores*
verbi, & non auditores tantum. *Vit. Patrum.*

Alanus de Solmini hac has sibi leges ad loquendum
scripserat: Curabo, ut erga quosvis sim affabilis,
durioribus abstinerebo, non loquar de aliorum imperfec-
tibus, modestiæ & religiosæ gravitati ubivis studebo,
gressu, si non muneris mei ratio vel lex caritatis ali-
deat, auscultare magis, quàm verba fecere satagam,
quia mea, quantum fieri potest, de rebus Spiritualibus
lios amore DEI inflammandos instituentur. Quas
leges summa cum accuratone ipsum observasse, aut
tæ l. 3. c. 18. testatur.

IV. Merito ergo quivis Sacerdos præclaram S. Am-
l. 1. de offic. sententiam altè menti inculpere, & obli-
debet: *Alliga sermonem tuum, ne luxuries, ne loquaris
& multis loquendo peccata sibi colligat. Sit restrictus,*

*ut coarceatur; atq; lorum colligit amaris & undas. In-
tam sit verbis suis & statera, atque mensura, ut sit gra-
tus in sensu, in sermone pondus, atque in verbo modus.*

CAPVT II.

**DE EXEMPLIS SACERDO-
TUM AD PROXIMI SALU-
TEM PERTINENTIBUS.**

UT & in his Exemplis referendis ordinatè procedam, in
duos Titulos totum hoc caput dividam, in quorum
primo Exempla in agendo cum varijs Personis, puta Infide-
libus, Hereticis, Peccatoribus, Christianis bonis, Infirmis,
Captivis, Pestiferis, Pauperibus, Consanguineis, Benefacto-
ribus, Domesticis, Adolescentibus, & Defunctis, relictis;
in secundo verò Exempla in functionibus Sacerdotalibus,
nempe Concionibus, Confessionibus, Carechizationibus, &
privatis conversationibus exhibita referentur.

TITULUS I.

**DE EXEMPLIS IN AGENDO CUM
VARIIS PERSONIS.**

§. I.

De Exemplis Caritatis erga Infideles.

I. Per Infideles hoc loco intelliguntur omnes extra Eccle-
siam constituti, nimirum Ethnici, Turcæ, Judæi & similes;
quorum conversionem meritò Sacerdos quivis, quæ
DEVM se diligere profiretur, sedulo cooperari debet; quo-
modo enim, ait S. Bonaventura p. 2. Pharett. diu. amor. c. 1.
quis potest dicere; se diligere DEVM, & ejus amorem ap-
petere, qui ejus imaginem videt in sterquilinio jacentem,
& non curat? aut si cogitat, quòd Filius DEI pro anima-
bus redimendis mortuus est, & ipse pro animabus mori non
cupit?

cupit? Quomodo credis, te amicitiam Sponsi habere, cum re
ejus Sponsam ab adulterio non custodis? aut com
nanter ad Sponsum non reducis? Hinc merito zelus
cerdotes omnem operam ac conatum adhibuerunt in
libus ad ovile Ecclesiæ Catholicæ reducendis.

S. Paulus de seipso ad Philipenses c. 1. scribit: *Totum
mihi DEVS, quomodo vos omnes cupiant in visceribus
su Christi. & ad Rom. 9. Tristitia mihi magna est
tinuus dolor cordi meo; optabam enim ego ipse an
esse a Christo pro Fratribus meis, qui sunt cognati
cundum carnem.*

S. Basilus jam in agone constitutus petijt vitam
prorogari uno die, ut Judæum, qui promiserat, se fide
tholicam suscepturum, si Episcopus in sequentem die
veret, ovili Christi aggregaret, quem proin ipse
tota domo in Ecclesiam descendens baptizavit, & pro
rediens in lectum mortuus est. Spec. Ex. dist. 8. c. 11.

S. Franciscus Xaverius adeò ferventem habebat
alienæ salutis promovendæ, ut ei innatus videretur.
ille toto impetu ferri, in hoc totus esse, hoc omnib
tere votis, in hoc maximè acquiescere, ut Christo
ret quàm plurimos. Hinc non contentus ad Indos
nesnam caritatem extendisse, ipsa etiam Sinarum
severissimis licet legibus & custodijs firmata penetra
aperto capitis periculo tentabat Missiones suas sem
dibus, quoad licuit, & sæpe nudis, per calentes arena
ca spinosa instituit. Multos Reges Idololatrias Christi
junxit, & multa centena hominum millia suâ manu
vit. Vita l. 6. c. 10.

S. Franciscus Borgia, cum Jacobus Laynes Gener
mina eorum, qui ad Indos mitti cuperent, ad se persua
fisset, etsi legibus istis ipse solutus tunc esset, suâ tamen
nu scripsit, optare se pro Christi nomine apud Indos
guinem fundere, caputque periculis amore Proxim
re. Orare itaque, bonâ illius veniâ liceret in eam
tionem proficisci, precibusque ad DEUM fuis hanc
luntatem promoveret. Vita l. 4. c. 7.

S. Vincentius Ferrerius ex Judæis supra viginti
millia, ex Saracenis octo millia convertit, per singulos

nam regiones suâ valentina ac maternâ linguâ loquens, quam
tamen omnes perinde percipiebant, ac si propriâ fuisset lo-
quendi lingua. Vita 5. April.

Vincentius Rodericius è Societate JESU cùm in Brasilia
catechumenum brevi à Barbaris devorandum baptizare
non posset, eique aqua negaretur, à femina casu transeunte,
in cucurbita aquam ferente haustum aquæ petijt, & inte-
rostrum tropholum aquâ intinxit, eoque supermaetandum ex-
traxit, prolataque formâ hominem baptizavit. Hist. Soc. p.
13. n. 20.

Joannes de Montoia ex eadem Societate Septuaginta an-
norum Senex tam indefessi erat zeli, ut duo indica idiomata
addidiceret, & longissima itinera arumnis plenissima suscipe-
ret, quo factum est, ut plantæ ei putrescerent, & crura scedè
macerarentur; per rupes enim & montes nunquam antea vi-
sas, nec humano pede calcatas peregrinabatur, & flumina
transiebat rapacissima, magnâ cibi & potus inopiâ vexa-
tus, & ob itinerum asperitatem vehementer afflictus. Om-
nis ejus consuetudo cum plebeis hominibus fuit, & tales Pro-
ceres suos, Comites ac Marchiones appellabat Syllab. Prov.
Pervanæ 30. Nov. 1590.

Alphonus Barzena Societatis JESU Sacerdos missus in
Pervanam, inde in Tucumaniam, & Paraquariam undecim
milliarum Gentium linguas perdidicit, & per summa corporis
incommoda annis triginta duobus Evangelium illis prædi-
cavit, crebrò quinos, senosve dies sine cibo extraxit, solâ
pastus Eucharistiâ, unde vulgò Peruvij Apostolus est appel-
latus. Bibl. script. Soc. fol. 951.

Josephus Anchieta ex eadem Societate in Brasilia per qua-
draginta annos assidue Christum prædicavit, longa itinera
conficiendo, sæpè nudis pedibus per saxa, per cœnum, cum
fame & siti, & multis incommodis, sed fructu maximo, ita
ut vulgò Apostolus & Thaumaturgus Brasiliæ sit appellatus.
Bibl. Script. Soc. f. 955.

Antonius Criminalis Soc. JESU totam Comorinensium o-
ram, ducenta amplius passuum millia, pede nudo, singulis
mentibus visitabat, omnibus omnia factus. Hist. Soc. p. 1. l.
9. n. 123.

II. Audiant ergo Sacerdotes & illa sibi S. Gregorij in V. in Matth. verba approprient : *In quantum vos presbiteri ovem pensatis, etiam vobiscum alios trahite : in via Domini eos habere desiderate : si ad DEVM tenditis, curate, ne eum soli veniatis.* Considerent praterea, ut S. Carolus rom. in act. Mediol. l. 3. c. 2. f. 838. loquitur, terribilem maram stragem, quam generis humani sempiterna Sathana facit, quantam in illis perdendis sollicitudinem adhibeat, quibus utatur Ministri, quam alacritate, laboribus ac vigiliis scelesti Ministri opus urgeant, & assidui, iidemque perpetui & obfirmati. Quare tam maram rem facturos se existimare debent IESU Christi Ministri, si ita Magistri sui voluntatem, dignitatem, atque sempiterna premia perdant, ut a Sathana Ministri superari se sinant, patianturque, ut illi majori studio aliosque perdendos, quam ipsi ad suam, & aliorum salutandam incumbant.

§. II.

De Exemplis Caritatis erga Hæreticos.

I. Etiam hæc Caritas non negligenda est Pastoribus marum, cum enim Pastoris boni præcipuum officium oves errantes quærere, & ad ovile reducere, inter ejus oviculas autem vel maximè Hæretici numerari possint, qui per baptismum quidem in Ecclesie ovile sunt recepti, per varios autem Hæresum suarum errores seducti ab ovile recesserunt, merito Sacerdotes velut Pastores à Christo constituti, omnem conatum & industriam adhibere debent, eosdem ad dictum ovile per errorum suorum abjuratorem reducant, id quod multi zelosi Sacerdotes egregie præterunt.

S. Augustinus non solum scriptis quàmplurimis adversus Pelagianos, Donatistas, & alios libris eosdem reducere natus est, ita ut perpetuus Hæreticorum malleus appellatus sit, sed etiam cominus, & in publicis congressibus, Orthodoxam Ecclesiam spectante, veritatis delectores impugnavit.

Volusianus Romanus Nobilis per ejus Epistolam ad Christum civile pertractus dicere ausus sit, DEI legi deesse, quid Augustinum contigerit ignorare. Vita l. 3. c. 13. & 19.
S. Franciscus Salesius à Granerio Episcopo vindicandis ab Hæresi Calviniana Chaballicensis, aliisque Genevæ finitimi Populis divini Verbi Præco constitutus, eam expeditionem non solum alacri animo suscepit, sed etiam asperissima quæque perpeßus, sæpe ab Hæreticis ad necem conquisitus, variisque calumniis & insidiis vexatus, inter tot discrimina & agones insuperabilis exitit, DEIq; ope protectus septuaginta duo millia Hæreticorum ad Catholicam fidem reduxit, inter quos multi nobilitate & doctrinâ insignes numerantur. Brev. Roman.

S. Carolus Borromæus circa postremos vitæ annos vigore Commissionis Pontificiæ in varia loca hæretica ablegatus, incredibili caritate & fortitudine hoc officium sustinuit, plurimosque ad Religionem Catholicam revocavit; Apostatas verò Religiosos ad habitationem commodiorem transiit; nec remorari ejus fervorem valuerunt improvisæ adversitates, atroces injuriæ, incursus armatorum hostium, insidie, & id genus alia sexcenta mala, quæ multariam se offerebant. Vit. compend. c. 20.

S. Amphilochius Iconij Episcopus, cum Imperator Theodosius Arrianos divinitatem Filij negantes, ut ipse petierat, ex urbe ejicere noller, accedens ad aulam cum aliis Episcopis, his Arcadio Filio recenter Imperatori designato honorem gratulantibus, solus gratulari noluit; cumque id Pater Theodosius ægrè ferret, & expelli eum juberet, dixit: Sicine tu Imperator graviter fers contemptum Filij tui? Revoca ergo in mentem, odisse & DEUM eos, qui per blasphemiam honoris aliquid adimunt unigenito Filio suo. Quo audito, Imperator Senis prudentiam miratus, mox omnes Arrianos urbe expelli jussit. Theod. l. 5. c. 16.

Eduardus Augerius è Societate JESU Concionator per Galliam sui temporis celeberrimus, per multos annos & multis in urbibus eo munere functus est tanto zelo atque fructu, ut unus ipse ad 40. millia hominum ab Hæresi ad Catholicam fidem feratur revocasse. Bibl. Script. f. 953.

Rober-

Robertus Bellarminus Cardinalis è Societate JESU Catholicus, ut Hæreticis suos errores ostenderet, sicque ad Catholicam fidem reduceret, *Controversiarum Christianarum* tres tomos scripsit, qui in solo Septentrione vigesimo ne sunt publicari; de quibus Card. Baronius dixit, *Turrim & propugnaculum David*, ex quo mille clypeis dent, & omnis armatura fortium, ut Jerusalem nostras suas oppugnationes hostium secunda sit. *Bibl. Script. f. 690.*

Alanus de Solminihac, postquam advertit in sole auguratione sui ad Episcopatum se jurasse, omni cura Hæreticos persecuturos, huic obligationi satisfactorum ipsum toto Episcopatus sui tempore indefinenter per non ut eos perderet, sed Christo JESU lucrificeret, suis erroribus Nuntium remitterent; finem vero delictum assecuturus, tribus diversis modis usus est, suavis hortationibus, doctrina efficaci hæresim opposita, & ac mortificationibus. Si in primis Visitationibus ad quempiam venisset, cujus inquilini Hæretici erant, ejus oppugnatione suavitate & caritate redundabat, illos mirâ dexteritate ad suas conciones attrahere, in cor suum ipsis manifestabat, amorem versus ipsos inter gravissimum testatus, vester, inquit, sum Episcopus, verus & timus omnium Pastor, sum paratus meam pro vobis ipsi etiam morti exponere, id quod vestri Ministri facturi sunt. Hæc, hisque similia verba cum vehementer dam fervore pronuntiata ceu fascinum quoddam errorum animos oblectabant, hinc undique non pauci, quod vim sustinere nequirent, inter ejus se brachia coniecimus suosque errores abjurârunt. *Vita l. 2. c. 17.*

Petrus Pazmanus Cardinalis itidem è Societate JESU sumptus, Hæreses & perfidiam in Hungaria, tum publico in templis, tum privatis congressibus, tum prius lucubrationibus tam potenter profligavit, ut Pannoniæ Nobilitatem tempestitiva comitate & suavia ac morum suavitate ad Orthodoxam fidem reducit. *Bibl. Script. f. 690.*

Ertmannus Toglstorff in Livonia per missiones decem obitas inter Hæreticos, plurimos ab Hæresi ad Catholicam

Catholicam reduxit, ut vulgò Livonia Pater fuerit nomina-
Bibl. Script. f. 196.

II. Itaque Sacerdotes S. Chrysostomum orat. 5. adversus
peccatores sic adhortantem audiant: *Cogita, quamobrem Pro-
pheta, quamobrem Apostolus, quamobrem Iusti, quamobrem
Angeli frequenter missi sunt, quamobrem ipse Primogeni-
tus Filius ac Verbum DEI advenit, an non ut homines ser-
varet? an non ut eos errantes reduceret? hoc idem fac,
ut tu quoque pro viribus tuis, omnèque studium ac sollici-
tudinem impendas ad reducendum eos, qui aberrarunt.*

§. III.

De Exemplis Caritatis erga Pec-
catores.

I. Cùm ad Pastorem bonum pertineat, non errantes so-
lum oves quærere, & reducere, sed etiam infirmas, & variis
morbis, seu vulnibus subjectas curare, facillè apparet,
quantopere Sacerdotes velut Pastores spirituales Animarum
solicentur ad singularem Caritatem erga Peccatores utpote
periculosissimis & periculosis morbis, vulneribusque oppres-
sis demonstrandam; ut cum veritate usurpare illa S. Pro-
phetæ verba possint Ps. 68. *Zelus domus tua comedit me,
& opprobria exprobandium tibi ceciderunt supra me.* Ma-
ximè cùm hæc ipsa Caritas non parùm conducatur ad pecca-
torum propriorum deletionem, & salutem suam assecuran-
dam, uti S. Jacobus c. 5. testatur, dicens: *Qui converti fo-
verit Peccatorem ab errore viae suae, salvabit animam ejus
a morte, & operiet multitudinem peccatorum.* Porro tri-
bus potissimum officiis hanc ipsam suam Caritatem erga Pec-
catores ostendere debet.

II. Primum est *Oratio fervens* frequenter pro ipsis obla-
ta: nam, ut S. Augustinus l. 4. de doctr. Christ. c. 15. rectè
dixit, *Munus suum ut praestet (Sacerdos) magis pietate
quam Oratoris facultate, ut orando pro
se & aliis, quos est allocuturus, sit Orator antè, quam
Orator.* Quod confirmans S. Bernardus Epist. 101. *Nunc
ait, manent tria hæc, Verbum, Exemplum, Oratio;
Cuius major autem horum Oratio, ea namque operi & voci gra-
tiam*

tiam & efficaciam promeretur. Unde hoc medio-
teris usi sunt non pauci Sacerdotes.

S. Paulus de seipso c. I. ad Rom. fatetur: *Testis
DEVS, cui servo in spiritu meo in Evangelio Filij
sine intermissione memoria vestri facio semper in
nibus meis.* Et iterum ad Philipenses c. I. *Gratias
DEO meo in omni memoria vestri, semper in condi-
tionibus meis pro omnibus vobis cum gaudio deprecans
faciens.*

S. Chrysostomus, quanti hoc medium æstimat,
ad eò haud dubiè etiam usurpavit, ipsemet sequentibus
bis l. 27. de profectu manifestavit: *Poterimus aliter
gerere, si ad preces semper confugiamus, & oremus
ut det sermonem sapientia & intellectum auditibus,
que & inde probabilem huius depositi custodiam, capere
contingit, ut, qua studio nostro corrigere non possumus
per preces efficere valeamus, per preces, inquam,
petuas.*

S. Ignatius Lojola, cum Lutetiæ quendam vesano
amore implicitum, nulla ratione è cœno extrahere
die quodam extra urbem in lacum frigidissimum
Amasius transiturus erat ad turpes delicias, adjacens
lo tenus se immergit, & adventantem his verbis allo-
quitur: *Perge miser ad tuas foetidissimas voluptates:
dentem capiti tuo ruinam non vides? instantem pellem
perhorrescis? hinc ego pro te me tamdiu macerabo, donec
orabo, donec justissimam illius iram, & vindictam
ratam avertam.*

S. Cudbertus Episcopus commissam sibi plebem
orationibus protegebat assiduus, & admonitionibus salu-
mis ad cælestia vocabat. Et, quod maximè Doctores
re solet, ea, quæ agenda docebat, ipse prius agendo
strabat. Erat quippe ante omnia divinæ caritatis igne
dus, patientiæ virtute ornatus, orationum devotioni
tillimè intentus, affabilis omnibus, qui ad se consola-
gratiâ veniebant, hoc ipsum orationis loco ducens,
firmis Fratribus operam suæ exhortationis tribueret.
10. Mart.

III. Secundum officium est *sedula cura* per instructiones & adhortationes tam publicas, quàm privatas, Sacramentumque administrationem impensa; de qua S. Paulus 1. ad Cor. 4. locutus est, dicens: *Sic nos existimet homo, ut Ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum DEI. Hic* quaritur inter *Dispensatores*, ut *fidelis quis inveniamur*, id est, Sedulus in tali Mysteriorum & Verbi divini administratione, nemini dans offensionem, ut non vituperetur ministerium suum, sed in omnibus exhibens se ut DEI Ministrum, ut idem Apostolus 2. ad Cor. 6. hortatur. Quales eundem Ministros non paucos hactenus numeravit Ecclesia.

S. Paulus de seipso 1. ad Cor. 15. scribit: *Gratiâ DEI sumus, quod sum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundans illis omnibus laboravi.*

S. Joannes Evangelista, ut Adolescentem quempiam Prædonum Ducem factum reduceret, inter arma Sicariorum, per montes & silvas eundem, velut ovem perditam requirit.

S. Carolus Borromæus circuibat omnia castella ac villas amplissimæ suæ Dioceseos, per asperos montes, horridasque vales, prædicando sine intermissione Verbum DEI, extirpando abusus, alliciendo ad penitentiam Peccatores, restaurando Ecclesias, & vultus agnoscendo singulorum orationum, quas incomparabili caritate pascibat, & inveteratarum vulneribus medebatur. Nullum hyeme frigus, nullus æstare calor usque adeò urens extitit, nullus tam difficilis & austerus labor, quin à Carolo perlubenter latus fuerit, qui fatigas & subinde inaccessibiles vias penetravit pedes, utique sustentatus potenti zelo salutis animarum, qui spoliatus omni voluntaria & propemodum etiam necessaria quiete, gravissimis occupationibus circumveniebat. Vita compend. c. 20.

S. Franciscus Xaverius confessionibus audiendis, reconciliandis dissidentibus, ægris sublevandis, aliisque pietatis officiis tam sedulo se impendebat, ut sæpe cibi & potus oblitus, biduum, triduumve traduceret jejunos. Sensisses eum talibus ministeriis, divinòque obsequio pasci. Vita l. 6. c. 19.

Petrus

Petrus Faber à Societate JESU nullas prætermittit occasiones ferendæ pietatis, indagabat vias omnes consulendi, & quocunque ingrediebatur, omnem occasionem intenta mente captabat. Bellissimum autem esse, & nostri Ordinis proprium, relinquere in omnibus mibus & hospitibus vestigium aliquod sanctitatis, ubique diligendum, cum debitorum sumus omnibus, & ubique ceter DEUS, cujus Famulos & Administros nos esse Histor. Soc. l. 3. n. 29.

Petrus Forerius non ipse duntaxat indefesso studio bore salutis alienæ procurandæ invigilabat, sed alios ad eandem curam stimulabat, inter alias rationes solitus, quod DEO sanguinem ac vitam debeant, quod re proles in monte Calvarie posuit; ille vero hoc Peccatoribus transcribat, atque addo quisque ex illis ligeretur, ut nec sanguini, nec sudori, nec vigilijs, nec conversionem Peccatorum serio procurandam parcat, jungebat porro, non esse, ut infernum quis mereatur, tus, se vel unam animam suâ industriâ servasse; enim ejusmodi potentem advocatam commissuram, liberator captivus detineatur, quin potius omnem poterit, fidem apud DEUM, Deiparam, Angelos, & Cælites interposituram, ut eum, à quo servata fuerat, lutem asserat, & cujus ope subtracta erat tormentum ferat in gloriam. Vita l. 2. c. 6.

P. Ludovicus de Ponte tam ardenti erga Peccatores flagrabat, ut paratum fore se dixerit, ad ipsas etiam flammæ, si necessarium foret, absque peccato tolerare. Alias verò Filiæ cuidam spiritali dixit, se tantam habere promovendi omnes, qui secum agunt, ut nihil Mundo, quod etiam pro quolibet eorum profectu facere sit paratus.

IV. Tertium officium est, ut *panis voluntarii* amore susceptis divina illis misericordia concilietur, namque *dominus DEI comeditur*, inquit S. Augustinus Joan. qui omnia perversa, qua videt, cupit emendare, si emendare non potest, tolerat, ac gemit, & pro his sua forent, satisfacere studet; quod medium ad hunc adhibere S. Christina Mirabilis à DEO edocta adhibuit.

ut quæ, licet acerbissimas pro Peccatoribus pœnas
 es suscepit, & sæpe se in arduos clibanos conjecerit, per
 acutissimas volutavit, in nivem & glaciem abdiderit,
 molinarias contorquendam se projecit, semper
 nullâ parte corporis læsa, in majores pœnas est re-
 rata, uti Surius 23. Jun. testatur. Sed & non pauci etiam
 id ipsum medium sedulò usurpabant.

S. Dominicus ter singulis noctibus catenâ ferreâ se flagel-
 lavit, primò pro seipso, tum propter Peccatores in Mundo
 regentes, tertio pro animabus in Purgatorio luentibus.
 4. Aug.

S. Franciscus Xaverius, cum hominem quempiam flagi-
 tum ad frugem reducere non posset, è navi ad silvam se-
 nit, & nudato tergo ad sanguinem usque flagello in se de-
 rens, postquam ab illo ipso Peccatore in hoc actu depre-
 catus est, ad genua procidentem, & peccata sua graviter de-
 tantem absolvit, & ad meliorem vitam reduxit. Vita.

Vincencius Caraffa Societatis JESU Generalis pro curandis
 peccatoribus asperas pœnas subibat, de iis solitus pronun-
 zare, quod Servator super alio argumento: *Hoc genus da-*
monum non ejicitur, nisi oratione & jejuniis. Addebat
 apostoli Gentium exemplo parturiendas esse Christo ani-
 mas, id est, iis parturiendis puerperij cruciatus esse perpe-
 endos, at non inferendos iis, quæ pariuntur. Vita
 c. 7.

Ludovicus de Ponte peccatis aliorum sic urebatur, sic ea
 plorabat, sic castigabat in suo corpore, ac si ipse patrâs-
 set. l. 2. c. 5.

Itaque Sacerdotes proponant sibi ob oculos Christi
 pro Peccatoribus agentis & patientis exemplum, si-
 quæ sequentia S. Chrysostomi hom. 3. in Genes. verba
 applicant: *Ipse DEVS cum sit, propter nihil aliud no-*
stram carnem induit, & crucem quoque suscepit, nisi ut
peccato obnoxios à maledicto liberaret. Si igitur ipse,
DEVS est ineffabilis essentia ob misericordiam ineffabi-
lem hac omnia propter nos & nostram salutem sustinuit,
non & nos erga Fratres nostros justi simus, agnoscen-
tesque eos ut membra nostra, & eripientes ex Diaboli fau-
lce in viam virtutis inducamus. Imò & ipsum Chri-
stum
 Instr. IX.

○

stum his ejusdem Authoris verbis alloquentem ait:
*Feci ego calum & terram: eadem facultate te donavi,
 ut etiam tuam facias calum. Accendi ego luminaria, accende
 alia clariora; nam potes his, qui in errore sunt, lumen
 tatis accendere. Hominem facere non vales, at iustum
 tuncque DEO potes. Vide, quàm te diligam, qui in malis
 faciendo tribuo potestatem. Dicant ergo assidue
 Propheta Ps. 118. *Vidi pravaricantes, & tabesce-
 rent eloquia tua non custodierunt.**

§. IV.

De Exemplis Caritatis erga Ini-
micos.

I. Quàm propria sit etiam hæc Sacerdotibus Caritas
 ex eo patet, quòd cum ipsis præcipuè incumbat, Ecce
 protegere & conservare, hoc ipso etiam ad eos pertinet
 efficere, ut membra illius per concordiam & caritatem
 miter sint unita, atque adeò omnis animorum discordia
 discordia studiosè vitetur, id quod duplici actu pro-
 debent.

II. Primus ergo actus est, ut ipsimet suos Inimicos
 cetera dilectione prosequantur, & omnem offensam
 illatam ex corde ignoscant, juxta monitum Christi
 dicentis: *Audistis, quia dictum est antiquis: Dilige
 proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego
 dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite
 his qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calum-
 niantibus vos, ut sitis Filij Patris vestri, qui in calis est, ut
 lem suum oriri facit super bonos & malos, & persequi
 justos & injustos. Et sanè cum ad hanc dilectionem
 adios ex munere suo alios efficaciter hortari & persuade-
 re, facile colligitur, rationi vel maximè consonum
 ut prior ipse hanc dilectionem ferventer exerceat, &
 quod verbis docet, opere confirmet, uti non pauci Sa-
 cerdotes, aut Diaconi, aliive Clerici fecerunt.*

Christus tot injuriis à Judæis & aliis gravissimè læsi-
 oniam tamen iisdem à Patre petiit, & dixit: *Pater
 illis, quia nesciunt, quod faciunt. Luc. 23.* Unde

hoc exemplum considerans S. Anselmus in hæc erupit ver-
ba: O verbum magna patientia, magna dulcedinis, magni
amoris, indicibilis caritatis. Ecce enim non suam sentit
injuriam, non penam attendit, sed ipsis potius, à quibus
vultur, compatitur: à quibus vulneratur, medetur: vi-
am procurat, à quibus occiditur. Pro eo ut me diligere-
nt, orabant mihi, ego autem orabam. S. Bernardus verò
in 18. de pass. c. 8. ulterius hortatur ad imitationem, di-
cens: Reconde in thesauro cordis tui hoc verbum, ut, quo-
cumque faciunt inimici, memoriam abundantia suavi-
tatis IESU valeas eructare, hunc clypeum contra inimico-
rum insulsum opponens.

S. Stephanus quantopere suos inimicos dilexerit, quàm-
efficaciter pro iisdem oraverit, testatur S. Augustinus
in 18. de SS. dum ejus orationi conversionem Sauli adscribit,
dicens: Saule, Saule, quid me persequeris? alim quidem
vitam te perdere, sed Stephanus meus oravit pro te. Tu in-
venisti contra nomen meum, ego te faciam servum meum. O
Saul, lupo rapax, comedisti, expecta paululum, & digeres.
Iustus est filius perditionis, & erectus est vas electionis.
Iustus est Saulus, erectus est Paulus. Nam si Martyr Ste-
phanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet. Sed ideo
terra erectus est Paulus, quia in terra inclinatus ex-
stiterat Stephanus.

S. Sabinus Amissi Episcopus cum à Venustiano Tusciæ Præ-
sule Christianam fidem ab initio comprehensus, postea
in manus utraque illi abscissa fuisset, non modò ex corde
illi injuriam remisit, sed etiam, cum Venustianus mox
oculorum dolore vexatus remedium posceret, libenter
cessit, ferventer pro eo oravit, & efficaciter sanavit, tan-
tæque beneficio effecit, ut & ipse ex inimico amicus, ex in-
imicus Christianus fieret. Surius 3. Mart.

S. Alexander Patriarcha Hierosolymitanus, cum unus ex
suis suis aurum furatus esset, & propterea in Thebaidem
Egypti fugiens in Latrones incidisset, hoc comperto, octo-
na Numismatis eum redemit, eoque reverso tam benigne
amicè est usus, ut quidam ex incolis urbis dixerit, nihil
humilius, quàm in Alexandrum peccare. Sophron. in
Spiritu, c. 34.

S. Ignatius cum Contubernalis quidam invidia
te graviter in ipsum exarsisset, ideoque ei renunti-
set, se omnes Societatis JESU homines à Perpiniano
usque igni traditurum, non modò tali Nuntio offe-
non ostendit, sed potiùs in hæc verba respondit:
*dem, quotquot nostri in Hispania sunt, cremandi
raturum dicis, ego verò id dico, & opto, ut & tu
flagres, & amici tui ac necessarij non solum, qui in
nia sunt, sed in universo orbe terrarum existunt,
sancti igne inflammentur, & ardeant, ut perfectum
men adepti divinam gloriam augeant magis &*
Vita l. 5. c. 1.

Alanus de Solmini hac Episcopus Cadurcensis de
micis dicebat: Hi sunt illi, qui potiorem precum
partem sibi adfiscunt; nunquam in conspectu DEI
quàm illorum reminiscar, quia propter miserum in-
santur, statum eorum misereor. Orationi conjon-
cusationem, dicens, tales neutiquam imaginari
iniquè facerent. Ne verbum quide quod ipsis de-
esse posset, quòve testaretur offensu. se, protulit
sed illud potiùs effatum plerumque protulit, Cui
Christi Servatoris injurias potiùs, quàm proprias
das esse. Hinc cum Sacerdos quidam ob atroces
in ipsum effusas ab officiali in carcerem conjectus
eum reprehendit Alanus: Quid? ausùsne fuisti in
dare Presbyterum, quòd me convitiis laceraverit
quando audivisti, DEI Filium propter atroces in-
illatas aliquem in vincula coniecisse? abi, & quam-
illum libera, utque DEI conserves honorem, studi-
rémque nominis mei depone, & cura, ne in terris
à quoquam offendatur; nec enim cogitandum est,
vindicemus, at bene, quí DEUS noster vindicetur,
quam non à nobis mortalibus offenditur. Vita l. 3. c. 1.

P. Edmundus Campianus è Societate JESU, iussu
Elisabethæ in Patibulo suspensus, & in partes se-
ante mortem coram innumera Populi multitudine
ba protulit: Spectaculum facti sumus & Angelis, &
nibus. Ego hîc spectator suspendendus, & in quatuor
secandus quasi Proditor & Hostis Patriæ, sed tu, Doe-

innocentiam meam, scis me non aliud respirasse, quam
 gliz salutem. Si aliud spectassem, amplos honores &
 oblatas ab iis, qui me morti addicunt, acceptassem.
 Si veniet Elisabethe dies, qui revelabit occulta cordium,
 ostendet, an ego & Socij te sincere amaverimus, qui pro
 te tua tot periculis, labori, & morti nos exposuimus?
 tui Ministri, qui à te nihil aliud quærunt, quam opes,
 dignitates, & tibi adulantes in hæresin & cædem Sancto-
 rum inducunt. DEUM oravi, & oro, ut hæc mors mea, quam
 patior, sit piaculum peccatorum tuorum: tibi ve-
 ram, fidem, & felicitatem æternam impetret; & utinam
 de morte mea à te illata felicitatem tibi emam. Vita.

III. Alter actus est, ut Inimicos sive proprios, sive alie-
 nos ad concordiam reducere studeat; si enim Filij hujus sæ-
 culi etiam, dum canes in domo sua rixantes vident, mox
 compescere eos, & à rixa abducere student, quanto magis
 sacerdotes in Ecclesia Christi rixantes inter se Filios mitiga-
 re, & ad concordiam reducere debet; id quod sat multi Sa-
 cerdotes egregie præstiterunt.

S. Franciscus Xaverius non modò ipse, ubicunque poterat,
 inter se diffidentes conciliabat, sed etiam Sociis suis id sum-
 mè commendavit, monens, ut impensè inculcarent, in
 controversiis, litibusque plerumque plus impensæ fieri,
 quam quanti id sit, de quo litigatur. Vita l. 6. c. 12.

Franciscus Strada è Societate JESU Salmanticæ, cum duo
 Christiani inter se odium foverent, ad quod tollendum
 eorum absuit, ut quis suffecerit, ut alter etiam crescente
 odio scdum in ore vulnus acceperit, vocatus ad eos cum
 multa necquicquam dixisset, tandem in genua provolutus ad
 pedes illorum dixit: En ego sum ille, qui te læsi: ego, qui
 injuriam feci, sed delicti veniam peto, sed pacem postulo
 per Christi crucem. Non tulit has voces alter, sed confestim
 ambo inter se conjuncti omne odium deposuerunt. Hist. Soc.
 1. 1. c. 6.

Silvester Landinus itidem è Societate JESU, cum Cives
 Urbis cujusdam gravissimis inter se odiis dissiderent, in Ca-
 thedra quondam existens Christum in cruce pendentem &
 velo obductum alloquens, postea sermonem ad Auditores
 convertens, non prius se eis Christum, velo remoto, osten-
 diturum

furum dixit, quàm odia mutua deponerent. Quà
persuasi Auditores, in mutuos amplexus ruerunt, omnia
in amorem verterunt. Hist. Soc. p. 1.

Mindelhemij in Suevia, cùm anno 1599. duo ob
inimicitias totis quinque annis à communione ab
sent, & ante ipsum etiam Societatis JESU Sacerdotum
ad eos conciliandos vocatus fuerat, gravissimis inter
giis certassent, memoratus Sacerdos, cùm dehortatio
nil proficere sentiret, in genua tandem procidens, ante
Christi mortem & vulnera oravit, ut iras ponerent
eum inirent; quo spectaculo obstupefacti illi mor
runt. Annua Gerin. Sup. anno 1599.

I V. Audiant ergo Sacerdotes Salomonis saluberrimum
monitum c. 25. Prov. *Si exsurrexerit Inimicus tuus, ca
lum, & si sitierit, potum da illi; prunas enim con
super caput illius, & Dominus reddet tibi.* Dicitur
si alios ad lites & inimicitias pronos videt, dicat
cum S. Paulo 1. Cor. 11. *Si quis videtur contentus
nos talem consuetudinem non habemus, neque
sua DEI.*

§. V.

De Exemplis Caritatis erga In
firmos.

I. Si ulla alia, hæc quoque Caritas vel maxime
nit Sacerdotibus; cùm enim ex una parte grave animi
ac molestum accadat infirmis quodcunque genus morbi
altera verò parte hoc ipso, quòd difficile sit, patienter
modi miseras sufferre, valde etiam meritorium sit
bita cum resignatione & dispositione supportentur.
egregiam Sacerdos occasionem habet, magnum illi
tium afferendi, & eosdem ad ingentia merita augenda
vandi, uti multi insignes operarii fecerunt.

S. Paulus suam erga infirmos caritatem ipse manifestavit
quando 2. ad Cor. 11. dixit: *Quis infirmatur, & ego
infirmor? quis scandalizatur, & ego non uror?*

S. Bonaventura supra, quàm credi potest, infirmos
rà delectabatur, quòque gravioribus morbis aut co

gravabantur, eò magis se eorum obsequio applicabat, & majorem diem partem in his officiis consumebat. Vita Julij.

S. Nicolaus Tolentinas, licet propter verbera Dæmonum despicione ingredi non poterat, magnâ tamen caritate ac propitius ægros invisebat, nec solum ex animo consolebat, sed etiam, quidquid habere poterat earum rerum, quæ delectant, eis offerebat. Vita 10. Sept.

S. Ignatius Lojola, cum Coadjutor quidam febris laborans meliori cibo indigeret, tres nummos in eam rem insumit, dicentique Obsonatori nihil dein pro aliis superesse, respondit; atqui nos sani arido pane contenti esse possumus. Alias cum duo Tirones vix pedem in domum intulissent, & mox in morbum incidissent, aliis suadentibus, ut propter angustiam domi ad Noloconium portarentur, nequaquam, dixit, id fiat; an domi nostræ locus non erit iis, qui mundum totum pro DEO reliquerunt? Quærat locus, & DEUS nobis propter illos benefaciet.

Jacobus Merlohorstius Parochus nihil antiquius habebat, quam ut ægros, Parœciæ cognosceret, & studiis aliisque quibuscunque rebus sepositis inviseret, admoneret officij Christiani, consolaretur mœstos, & Sacramentis ultimis ad supremam luctam præmuniret; egentibus autem pecuniario subsidio subveniret. Hic iterum, qui temporis parcissimus erat, non horas supputabat, dies & noctes integras, cum necessitas urgeret, vel æger flagitaret, traducebat; sæpe cum ipse debilis magnis doloribus affligeretur, sui, somnique oblitus noctes integras perdurabat: quæ causa morbum & mortem ei intulisse videtur. Vita c. 34.

Gabriel de Logrono è Societate JESU, quoties de nocte Campana in Collegio audiebatur, statim de lecto exiliebat, & Janitoris diligentiam antevertebat, sciscitabaturque, num aliquis infirmus se vocaret. Annus 1612. Colleg. Mexic.

Alaas de Solminihac cum infirmis infirmabatur, & illorum dolorum per compassionem particeps fiebat, negotiosior tunc spectabatur, quam Mater aliqua fuisset erga Unigenitum suum; cavebat, ne quidquam deesset, omni hora, si poterat, eos invisebat, illisque in vilioribus rebus defere-

deferere obsequium, nec unquam eos deferere, tamquam S. morbus periculosus esset. Vita l. 3. c. 11.

Vincentius Caraffa Societatis IESU Generalis caritate amore prosequabatur, ut neque Generalis officium, neque squallor Personarum, neque locorum fœtor, neque laborum dehortatio, neque vitæ periculum ab eorum decessu eum absterere potuerit, unde tandem lethalem et mortalem sequio morbum contraxit, & mortem, quam in hoc vitæ oppetere semper desiderarat, obiit. Vita l. 1. c. 11. Nicolaus Bobadilla ex eadem Societate in Castella ris, etsi ipse laboraret pestifero morbo, tamque decessisset, ut vix vestigio hæreret, nihil tamen de labore sed ægris diu nocturne in Nosocomio addidit. Vita l. 1. c. 11. p. 1. l. 6. n. 56.

II. Itaque Siracidis verbis adhortentur se Sacerdotes. *Non te pigeat visitare infirmum; ex his enim in domino firmaberis.* Dicant proin, quotiescunque ad infirmos vocati fuerint, cum Christo: *Ego veniam, & curam consolabor illum.* Dicant cum Apostolo r. ad Cor. *Etus sum infirmis infirmus*, non mentiendo, ut ait S. Hieronimus ep. 18. sed compatiendo, non simulantis affectu commiserantis affectu; magnum quippe, teste S. Nazianz. calamitoso remedium est miseria ex animarum lara, præsertim cum nihil eorum, quæ Medicus adduxerit, negligi viderit, aut negari.

§. VI.

De Exemplis Caritatis erga Pestiferos.

I. Cum juxta Christi testimonium, majorem nobis beat caritatem, quam qui animam ponit pro Amico, citè pater, Sacerdoti ad Caritatem Proximo exhibendam specialiter vocato, etiam hoc obsequium negligendum esse, sed potius tantò ferventiùs suscipiendum, quanta clarior tem habet occasionem Pastoris boni officium imitari, animamque suam pro ovibus ponendi. Quo in genere plures Sacerdotes præclaro exemplo præiverunt.

S. Carolus Borromæus, cum Mediolanæ pestis acerrimè grassaretur, peractâ supplicatione publica, nudis pedibus, collo valido fune, manibus ponderosâ Cruce infertâ, cum quibusdam Familiaribus suis servitium ægrotorum peste laborantium auspicatus est, & ipsemet infirmis ac moribundis pestem halantibus Sacramenta ministrabat, nihil veritus addere lectis expirantium, suggerens illis misericordiam DEI, & plenariam in postremo vitæ Articulo indulgentiam largiens. Comp. vit. c. 23.

In Romano Martyrologio 28. Februarij fit mentio illorum Presbyterorum, qui Alexandriæ, cum sub Valeriano Imperatore Pestis gravissima grassaretur, morbo illo laborantibus ministrantes, libentissimè mortem oppetierunt, quos velut Martyres religiosa piorum fides venerari condecuit; de quibus etiam S. Dionysius Episcopus Alexandrinus apud Eusebium l. 7. c. 16. sequens testimonium dedit: *Ex Patribus, qui virtute erant præstantissimi, in hunc mortem oppetiverunt, adeo ut istud mortis genus, quod propter incredibilem pietatem, & robustam fidem suscipiebatur, nihil a splendore Martyrij abesse videretur.*

S. Bernardinus Senensis, cum anno millesimo quadringentesimo Jubilæo innumera multitudo Peregrinorum Romam tantum peste correpta in Hospitali Senensi jaceret, & ob intolerabilem fetorem nemo fermè reperiri posset, qui inservire illis vellet, ipse in primis multis septimanis accuratissimè, & officiosissimè illis ministravit; postea verò advertens se tali labori solum non sufficere, duodecim pios & religiosos Juvenes ad se vocans, eisdem multis argumentis ostendit, quam præclarum DEOq; & Proximo gratum obsequium præstare possent, si infirmis his servire, vitæque, si necesse foret, in hoc servicio ponere vellent; cùmque non difficulter id iis persuasisset, mox omnes peccata confessi, & sacro epulo refectioni curam ægrotorum magna cum alacritate susceperunt. Itaque S. Bernardinus officia inter illos ordinatissimè distribuit, ita tamen, ut, quoad fieri poterat, ipsemet omnibus adesset, pharmaca pararet, cibos porrigeret, sordes amoveret, condoleret, solaretur, Sacramenta porrigeret, vitæ functos sepeliret, omniâque alia caritatis officia summa cum alacritate & patientiâ præstaret. Non

est autem passus benignissimus DEUS, ut inter tot vigilias, & incommoda unquam adversa valetudine raret Divus, sed potius semper promptus, alacer, vigilans defessus tum ægros, tum Ministros dictis & factis cor-
bat. Surius 20. Maji. c. 10. 11. & 12.

Alanus de Solmini hac, cum Civitatis, in qua suburbium pestis corripuisset, ad eam avertendam generis remedia Subditis suis suggessit, spiritualia & corporalia. Prioris generis erant 1. Lex condita, pœna excommunicationis saltationes, aliæque rectitudines quæ vix sine offensa DEI peraguntur, prohibebantur, hortatio civium, ut pœnitentiam agerent, & iniunguntur; quem in finem DEI timorem & ejus judicium prædicabat, dicens, istas excubias omnium, urbium portas locare possent, optimas esse. 3. Voti, quod in hunc finem conceperant, exolutio. 4. Inedia, comprecatio, & supplicatio. 5. Expositio Venerabilium templis, & in fine Missarum solemniū cautatio. 6. *Recordare Domine testamenti*; cum oratione per sum Majoris Campanæ facta. Posterioris generis erant Prohibitum infectorum cum sanis non necessarium contactum. 2. Nundinarum omissio. 3. Excubie ad peccatum verius institutæ. 4. Separatorum habitaculorum constructio. 5. Medicorum & Chirurgorum institutio. 6. Consilium sanitatis institutum à primoribus civitatis. 7. Accurata visitatio locorum cuiusvis assignati. 8. Sollicita provisio tum necessariorum alimentorum Medicamentorum. Præter hæc media assignata ipsi primum locum aliquem suæ Diœceseos peste correptæ audivit, mox accutrit, & manè absoluta oratione egrediens non amplius redibat, quàm sero vespere: ad januas domorum peste affatarum accedens pulsabat, & peritiam advocans ad confessionem hortabatur, & ad mortem invitabat. Nec tamen ullam unquam ipse præservatricem medicinam adhibere voluit, dicere solitus, non alio modo, quàm divinâ providentiâ opus esse. Vita l. 3. c. 11.

Franciscus Februires è Societate JESU Fuldæ caritate peste affatis ministrabat, ut ægrè, se solum ipse

ferret, cessante pestilentia, occasionem sibi tantæ caritatis diutius exercendæ eripi. Annus Rhen. 1597.

Alius quidam ex eadem Societate, cum Cœlitij intellectus, animum quoddam pœdore terribissimo repletum esse, in quo homines aliquot peste afflati sine auxilio jacerent, eod nemo illuc ingredi auderet, mox solus illuc intravit, & magnum sexus utriusque animam agentis numerum inveniens, omnes confessione expiavit, & ad mortem disposit. Annus Belg. 1597.

II. Perpendant itaque Sacerdotes, quàm pretiosa in conspectu Domini sit caritas in tali periculo monstrata, & S. Laurentij Justin. I. de S. Martino sententiam altè animo immutanti: *Magnum prorsus Martyrij genus est, uliro se pro amore Christi dare periculis. Audi sine ferro Martyrem ex illa caritate morientem.* Resolvant se proin ad hoc obsequium intrepidè & hilariter exhibendum, certò credentes, quod vita, quæ propter caritatem despicitur, per caritatem melius obtinetur.

§. VII.

De Exemplis Caritatis erga Captivos.

I. Nec hujus quidem caritatis exercendæ rationes & occasionēs multiplices defunt Sacerdotibus; cum enim captivitas ipsa tum ob creptæ libertatis dolorem, tum ob carceris molestiam, tum ob conjunctum sæpe cruciatuum metum, ipsiusque vitæ amittendæ periculum, meritò inter gravissimas hujus Mundi misérias numeretur, facilè colligitur, ad hanc quoque vel maximè Zelum & Caritatem Sacerdotum extendere se debere, uti quam plurimi eorum non minus egregiè præstiterunt, quàm sagaciter agnoverunt.

S. Paulinus Nolanus Episcopus, cum omnia sua bona in captivorum redemptionem, & egenorum opem expendisset, & vidua quædam, ut Filium à Wandalis captum redimere posset, subsidium ab eo exposceret, seipsum pro illo in captivitatem tradi jussit, sicque diu hortulani officio functus est, donec, DEO sic mirabiliter disponente, à Domino liberatus.

HOR

non ipse duntaxat, sed omnes etiam civitatis suae captivi
beri dimissi sunt. S. Gregorius l. 3. Dial. c. 1.

S. Sanctulus, cum Diaconum quendam à Longobardis
captum audivisset, eundem ut sibi custodiendum
persuasit, eam tamen conditione, ut, si Diaconus
ipse Sanctus illius loco necaretur. Quam mortem
Diacono ad ipsius adhortationem aufugiente, alacri-
ter paratus fuisset, Carnifex illum capite truncatum
num in altum sublatam demittere ad ictum non per-
nec ipso Sanctulo precante & hortante eam demissi-
tantis miraculis obstupescit Longobardi liberum
runt. S. Gregorius l. 3. Dial. c. 37.

S. Petrus Nolascus, cum Christi Fidelibus ab hosti-
vitate redimendis omnem pecuniam consumpsisset,
sum etiam pro illis vendere posse optaret, noctu
nem aspectabilem habuit, ut ad sui honorem ordi-
ligiosorum, qui unice in captivorum Redemptionem
beret, adhortantem; cui proin monito confestim
Socijs adscitis, non modò tribus ordinarijs Religi-
votis quantum de redemptione captivorum procura-
jecit, sed etiam religiosissime exolvit. Brev. Rom. l. 4. c. 1.

S. Raymundus Nonnatus, cum à B. Virgine, ut
tis & scientiam Sanctorum edocere dignaretur, in
riisset, ab eadem intellexit, gratissimum ipsi fore,
nem sub titulo de misericordia redemptionis capti-
suggerente nuper fundatam ingrederetur. Unde
ordinem ingressus, & in Africam postea missus, cum
à servitute liberasset, pecuniâ consumptâ, seipsum
dedit; donec multis cruciatibus perpassis iterum in
pam rediit, vitamque sanctissime finivit. Brev. Rom.
Aug.

S. Achatius Episcopus Amidenus, cum Romani
ptem millia. Persarum cepissent, nec Persæ ipsi
mere vellent, aureis & argenteis Ecclesiæ vasis in
constatis, eosdem redemit, & alimentis ac viatico
ad Regem suum dimisit. Nicephorus l. 14. hist. c. 14.

S. Deogratias Carthagenensis Episcopus, cum Ge-
urbem cepisset, & ingentem multitudinem captivorum

duxisset, universa quoque vasa ministerij aurea & argentea
eorum redemptionem impendit, & quoniam per captivi-
tatem valde emaciati & morbis oppressi fuerant, duo tem-
pla pro eorum habitatione assignavit, ibique illis cum ma-
gis caritate serviebat, & omnia necessaria, donec curaren-
tur, subministrabat. Sur. 17. Oct.

S. Anianus Episcopus Aurelianensis, cum pro inaugura-
tione solemni urbem ingressurus, ab Agrippino urbis Praefe-
cto. Captivorum liberationem petisset, & hic recusasset,
lapisque lapidis ex alto in caput cadentis ruinâ graviter vul-
neratus esset, eundem precibus suis curavit iterum, & sic
eorum redemptionem captivorum obtinuit. Surius. 17.

Joannes Nunnus è Societate JESU Patriarcha Æthiopiarum
Medicinæ artem ideo tantum addidit, ut ægrotis captivis
mederi posset, quod & fecit, & si quos magis ægros adver-
teret, in suam domum tulit. Quod si verò aliqui laborem suis
dominis perolvere non possent, ipse vices subibat. Hist.
Dec. l. 10. n. 118.

Itaque audiant Sacerdotes Salomonem monentem Prov.
1. Erue eos, qui ducuntur ad mortem; & eos, qui tra-
hantur ad interitum, liberare ne cesses; sic enim sperare po-
teris, eadem mensurâ caritatem hanc illi remensum iri, atque
eorum etiam à captivitate æterna inferni, aut temporali Pur-
gatorij citius liberatum iri.

§. VIII.

De Caritate erga Pauperes.

1. Si funiculus triplex difficulter rumpitur, ut Salomon
Ecclef. 4. ait, meritò Sacerdos ad hujus caritatis exercitium
summo opere obligatum se credere debet, utpote ad quam tri-
plici ratione velut triplici, eoque fortissimo funiculo ad-
hæritum se agnoscit, quorum primus desumitur ex ipsa na-
tura honorum, utpote quæ, sicut ex Ecclesiasticis redditibus
accipiuntur, ita in pios iterum usus expendenda sunt; nam,
ut rectè S. Bernardus in declam. sup. ecce nos pronuntiavit,
patrimonia pauperum facultates sunt Ecclesiarum; & sa-
cilega en crudelitate surripitur, quidquid sibi Ministri &
Dispen-

Dispensatores, non utique Domini & Possessores vultum accipiunt, & vestitum. Secundus desumitur

statuis Clericalis dignitate, ratione cuius, sicut ad maiorem perfectionem obstringuntur, ita etiam virtutem caritatis misericordiae maiori cum perfectione exercere tenentur. Iudque Christi Luc. 6. pronuntiatum sibi pax alijs optare: *Estote misericordes, sicut Pater vester misericors est.* Tercius ex officio Pastoris desumitur; ratione cuius obstat, non verbis duntaxat, sed exemplis etiam docetur, quae Fidelibus vel necessaria sunt, vel utilia, inter quae non minimum est Misericordiae exercitium, utpote de quo Leo in f. de apparit. dixit: *Misericordia virtus tantum ut sine illa cetera virtutes, etsi sint, prodesse non possunt.* Quamvis enim aliquis fidelis, & castus & sobrius, & ceteris majoribus ornatus insignibus, si misericordiam non meretur; unde perfectissimi Sacerdotes hanc virtutem singulari semper studio & cura re exercuerunt.

S. Joannes Eleemosynarius eidem Pauperi ter eleemosynam petenti ter dedit dicens: Ne forte Dominus meus stultus sit, periculumque misericordiae meae facere velit, neque petes Dominos suos appellabat, eo quod hi soli operari possint, ut à Christi regno non excideret. Si quopiam nullus eleemosynam petebat, graviter tristabatur. Sed exultatione quidam eum dicentem audiverunt; sic ait: *DEUS, mittendo, & ego dispergendo, videbimus, quod faciat.* Cum in Civitatem Amathuntem venisset, testatur eum in hac verba dictavisse: Joannes humilis servus Iherosolymorum DEI, propter impostam autem Pontificatus dignitatem Christi gratia liber. Ago tibi gratias, Domine Deus meus, quod me dignum censueris, qui tua tibi offerretur, quod ex mundi bonis nihil mihi aliud sit relictum, nisi tantum pars nummi, quam ipsam quoque jubeo dari pauperibus, qui sunt mihi Fratres in Christo. Quando enim in permissione creatus sui Episcopus Alexandriae, invenit in Episcopatu octo circiter millia librarum, ex oblatione pauperum piorum collegi denis millibus plures pecunias. Cum cognoscerem esse Christi, Christo etiam dare volui, nunc quoque trado animam. Sursum in vitam.

S. Nicolaus Episcopus viduis, & Orphanis, aliisque egenis pecuniâ, consilio, operâ nunquam defuit, quippe qui præter necessaria corporis, & suppellectilem tenui vitæ opum nihil sibi relinqueret. Ut pudori trium Virgini quas Pater ob pauperem prostitueret decreverat, conduceret, tribus diversis noctibus tantum auri per fenestras domum projecit, quantum sufficiebat ad singulos honeste elocandas. Vita. 7. Sept.

S. Ambrosius, Augustinus, Casarius, Gallus, Hugo Episcopus Gratiopolitani, Odilo Abbas, & alij plures usque adeo profusi erant in pauperes, ut etiam calices, & vasa in eosdem distribui curarent. Surius in vit.

S. Richardus Episcopus Cicestrensis in Anglia, cum Frater ejus, cui temporalium rerum curam commiserat, diceret, tanta Pauperum multitudo proventus non sufficere, respondit illi: Itane rectæ rationi consentaneum tibi videtur, mi Frater, ut nos ex vasis aureis & argenteis edamus & bibamus, & Christus in pauperibus suis fame crucietur? sed nequius, quo vehor, magni pretij est, vendatur obsecro & ille, & illo pretio alantur pauperes Christi. Vita. 3. April.

S. Laurentius Justinianus adeo omnia Pauperibus distribuerebat, ut aliquoties cogeretur æs alienum contrahere. Et cum Procurator quæreret, quâ spe hoc faceret? respondit: spe Domini mei, is enim pro me dissolvere poterit. Nec enim illum fallebat, nam continuo insperatis ex locis Domini pecuniam illi submittebat. Vita 8 Jan.

S. Reinbertus Episcopus Bremensis ubicunque esset, semper habebat, qui erogandos pauperibus nummos in sacculis circumferrent; & ipse etiam ad hunc finem marsupium in zona appensum habebat, ut, si absente Eleemosinario pauper occurreret, ad manum haberet pecuniam, quam largiretur. Ad quod studium suos perpetuo invitabat dicens, non habere eos cunctanter opitulari egenis omnibus, quando, quis eorum sit Christus, vel quando ille veniat ad nos, ignoscitur. Vita 4. Febr. apud Haræum.

S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, si aliquid Christiani nomine ab eo petebatur, nunquam denegabat; si domum haberet, a Proximis mutuò capiebat; qui si recusassent,

vestes, caligas, calceos, domesticam suppellectilem habebat. Vita 2. Maji. apud Haræum.

S. Thomas de Villanova Episcopus amplos Ecclesie magnitudo usque adeo in egenos dispersit, ut ne lectulum sibi relinqueret, nam eum, in quo jacebat, cum in ecclesiam evocaretur, ab eo commodatum habuit, cui ipsam ante eleemosynæ loco donaverat. Breviar. Rom. 11. Sept.

S. Carolus Borromæus arcam eleemosynis penitus exhaustam, in duos quatuordecim annis etiam ad multa millia oblatum habebat; neque tamen timebat novas subire impensas gratiam Pauperum. Quin etiam cum Orientem peragraret, quadringentis millibus aureorum vendidisset, viginti quinque dies omnes has pecunias in eleemosynis pia opera absumpsit. Brev. Rom. 4. Nov.

Alexander V. Pontifex tam munificus & liberalis fuit Pauperes, ut per jocum dicere soletur, & jure possideret vitem Episcopum, pauperem Cardinalem, Mendicantem tificem esse. Surius. to. 4. de Ludov. Ep. Tolos.

Clemens VIII. præter tredecim Pauperes, quos in domo alere solebat, aliam mensam pro pauperibus peregrinis se parari voluit, quibus optima quæque fercula ex mensa submittebat, vilioribus sibi retentis. Baron. to. 367.

Andreas Fesulanus Episcopus adeo benignus & liberalis fuit in pauperes, ut omnium nomina descripta tenens eos sine lacrymis aspicere posset. Spec. Episc. Typogr. n. 4.

P. Bernardum Realinum è Societate JESU pauperum suarum diligentem Procuratorem, Tororem carissimum Patrem agnoscebant, rem illorum negligenter dilatabat, & ditabat. Vit. c. 19

Jacobus Merlohorstius Pauperes in quatuor Classes dividebat, videlicet vulgarium pauperum, Studiosorum, Religiosorum, Exulum. Pro his separatam domum servabat, quam Gazophylacium Pauperum appellabat, in qua quidquid egenis applicabat, unâ cum tertia proinde parte recondebat. Cum tempore Suecici belli ingens multitudo exulum Colonia confluxisset, ipse omnes

monum venerant, in atrium inducebat, & canistro panibus,
cella caſeo onerata, ſingulis ipſe manu propria cum
magna caritatis & benevolentiae ſignificatione distribuere,
ut hac ratione ſæpe ſexaginta vel centum una die pa-
uperum multitudine & accuſu recreatus, quàm
Nec unquam aliàs viſus eſt ulli egeno ſtipem
dicere ſolitus: ſemper adhuc reperio aliquid, quod
pauperibus largiar. Cùmque demum pecunia in ſumma
caritate deſiceret, ſupelleſtilem ipſam diſtrahere co-
ſuevit, & ſedumque, in quo jacebat vendidit. Dicere quoque
ſolebat: Alij, dum moriuntur, legatis pijs
ut Pauperibus, ego vivus malo ijs ſuccurrere, cer-
te de auxilio præſtito miſeris, ſecurus meriti præmiſque.

Alanus de Solmini hac adhuc Abbas, cùm egenorum magna
ſcopia, in certas turmas eos diſtribui juſſit, earumque
liber uni Religioſo assignavit, & quia pane verbi DEI
ac materiali indigebant eleemoſyna ſpiritali prius
refecti curabat. Inſtruebantur itaque in DEI Deca-
logi prima Fidei rudimenta docebantur, & quâ ratione
religioſè ſuſcipere, vitamque Chriſtiano more
ducere deberent, docebantur, & tum demum ſtipe dona-
bantur. Sed & ſæpe modicum illud panis, quo veſcebatur,
ſibi ſubtractum illis reſervavit, caſtaneis quoque
contentus, & videns, ſe plus facere non poſſe, apud a-
lium eorundem Procuratorem egit, divites cohortatus, ut pro
ſolatio viſcera miſericordiae induerent. Episco-
pus poſtea factus primas inter curas habuit, ut egentium ne-
ceſſitatibus ſubveniret; luſtravit proin Xenodochium urbis,
in loco perquam incommodo collocatum inveniret,
ut meliori ut ædificaretur; omne ſtudium adhibuit, ma-
gnoque loco cum in ſinem ſummam pecuniæ contulit. Ubi-
que locorum in ſua Diœceſi fuiſſet, & quocunque tem-
pore, generalem ſemper ſtipem erogavit, nec à ſe paupe-
rum diſmiſſit, qui non aliquid ab eo acciperet. Non miuo-
rum curam gerebat eorum, qui ex pudore ſuam egeſtatem
prodere volebant, quorum neceſſitates præveniens eiſdem
adminiſtrari volebat, quod publicè flagitare erubeſcebant,
que in Judicem relatos in oratorio conſervabat, ne è me-
Inſtrua. IX.

moria laberentur. Ut autem talibus eleemosynis faceret
copiosius vacare posset, inprimis de quotidianis expensis,
detraxit, dein Domesticorum nonnullos dimisit, & sumptuum
propè equos cum carpento divendit, & sumptuum suorum
suorum victualijs imminuit. Cùmque ferventibus
quitania turbis Abbas quidam ipsi significaret, Regem
stes contra Mercuesiam arcem agitare consilia, eò quod
rent, se magnam ibi pecuniæ copiam reperturos, Alanus,
Alanus, nihil arci suæ se timere, sique occuparetur, quod
tos thesauros neutiquam in ventum iri, eò quod manum
perum eos jam in securum locum deportaverint.

c. 13.

II. Itaque Sacerdotes saluberrimum S. Tobie
consilium c. 4. datum sibi ab Ecclesia, quin & ipsol
stum existiment, & observent: Quo modo potueris pa
misericors; si multum tibi fuerit, abundanter tribue dele
exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impende com
da. Nam, ut S. Gregorius in reg. rectè advertit, pa
tribuitur pauperi, si subtili consideratione pensetur, quæ
donum, sed mutuum; quia, quod datur multiplicat, quæ
dubio fructu recipitur, cùm ipsa S. Scriptura testetur
feneratur Domino, qui miseretur pauperi; si ergo
cerdos, vis esse mercator bonus, inquit S. Augustinus
pist. 1. fenerator egregius; da, quod non potes recipi
ut recipias, quod non poteris amittere. Da modicum
recipias centuplum: da temporalem possessionem, &
quæ aternam hereditatem. Et iterum c. 15.
Dom. Dicit tibi Christus: da mihi ex eo, quod tu
de meo quero, da, & redde. Habuisti me largi
me debitorem, habeam te feneratorem. Temporalia
das, aterna tibi restituam, te ipsum tibi reddam,
te mihi reddidero.

S. IX.

De Caritate erga Peregrinos vel Hospites

I. Quantopere hæc caritas, quam alij Hospitalitatem
cant, Sacerdotibus conveniat, jam olim Concilium

faciente iudicavit, dum ait: *Ut omni rapina tollatur occu-
so, volumus ut Presbyteri, qui bonum exemplum carita-
tis, cum omnibus ostendere debent, hospitales existant iuxta Do-
ctrinam & Apostolicum praeceptum, ut humanitati in tri-
butis iter facientibus, quia per hospitalitatem quidam pla-
cerant DEO, Angelis receptis. Et Dominus in iudicio di-
xit: Hospes eram, & collegistis me. Et Job
ait: Ostium meum semper viatori patuit; cui decreto
tanto promptius parere debent Sacerdotes, quanto maiorem
tali Hospitalitate fructum sperare possunt, duplicem præ-
cipue quorum primum S. Clemens Papa. epist. 1. indicat di-
cas: Caritatis recipienda & habenda maximum est fo-
mentum, si frequenter inter vos communem cibum vestrum,
omnesque faciatis: & quantum quisque pravalet, cre-
mentis panem, salēque suum cum Fratribus sumat. Per
hoc dilectio comparatur, & causa boni totius in huius mo-
dum communione consistit, ideo communes facite cibos vestros
cum Fratribus. Secundum DEVM per haec temporalia offi-
cia & caritatis fructus aeterna gaudia comparatur,
quæ ultima verba etiam alter fructus, scilicet beatitudi-
nis copiosior obtentio, indicatur; de quo apertius S. Chry-
sostomus c. 2. sup. Matt. sic loquitur: Qualem mercedem
accipit peregrinantem, talem habet, qui
propter DEVM refrigerat; & qui sunt ambo aequales, & qui
propter DEVM laborat.*

Quas causas non pauci Sacerdotes Hospitalitatem singu-
liter observant.

S. Silvester Pontifex omnes Peregrinos Romam venientes
cum caritate excipiebat, pedes abluebat, & in lecto
allocabatur, ita ut cum Job. c. 31 dicere posset: *Foris non
fui peregrinus, ostium meum viatori patuit.* Surius.

S. Hieronymus de se, Sociisque scribit in proem. lib. 7.
Ezech. Nobis in Monasterio Hospitalitas cordi est, om-
nesque ad nos venientes larā humanitatis fronte suscipimus.
ut alibi ait, nullam horam, nullumque momentum esse,
quo non Fratrum turbis occurrerint, & Monasterij solli-
cinem Hospitum frequentia commutarent.

S. Gregorius Pontifex tantæ fuit Hospitalitatis, ut prius his, quos tam per diversas regiones, quam Romæque, Longobardorum præfidia gladios fugientes, stipe misericorditer nutrebat, quotidie quoque ad suam peregrinos quoslibet invitaret, inter quos em quâdam unus accessit, in cuius manibus, dum ipse militatis ministerio aquam fundere vellet, conversus accepit, sed repente eum non ampliùs vidit. Ut autem sciret, quis ille fuerit, sequenti nocte Christus per visionem illi dixit: Cæteris diebus me in membris meis, hacten- tem die me in memetipso recepisti.

S. Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis tam circa Hospitum susceptionem, ut nonnunquam e- bus Fratrum suo jussu fuerit de refectorio sublati, spiritibus appositus, cum tunc in promptu aliud non haberet, Unde frequenter à Cellarijs & Camerarijs aditus consilij contra penuriam daret, requisitus, hoc tantum spondebat: Sperate in Domino, & spero, quia ipse vobis ministrabit; & mirabili modo non fallere so- bat in re. Vita. 21. April. apud Haræum.

Leo IX. Hospitalitate adeo erat insignis, ut dum Peregrinis & Hospitibus semper pateret, unde. Cum ante fores suas Leprosos invenisset, cumque præ- dia collocari in lectulo suo mandasset, apertis mi- nitore foribus, nusquam pauper inventus est, haud quia Christum sub specie illius Pauperis receperat, na in vit.

Cerbonius Episcopus quoque Hospitalitatis stu- lariter se addixit; unde, cum quondam transeuntes ut à Gothis persequentibus securi essent, recepit. U- fer, ob hanc causam jussu Regis Totilæ comprehen- Ut sis ad devorandum projectus, intactus ab illis man- que à Rege ob manifestum miraculum obstupescen- tis dimissus est. S. Greg. I. 3. Dial. c. 17.

S. Carolus Borromæus tantopere Hospitalis erat, ut tium illius perpetuò pateret extraneis & peregrinis Principibus & Prælati, quàm Personis vulgaribus e- cunque. Singularem verò caritatem exhibere eod-

transalpina Advenis, confirmando illos in fide Catholica, & mortalibus de regionibus Hæreticis essent, ac de medijs ad salutem necessarijs erudiendo. Alios Hospites, maximè doctores & in dignitate constitutos honorabat libris Spirituales, Rofarijs, alijsque hujusmodi devotionis incitamentis. Pauperibus præter victum largiebatur viaticum; Ecclesijs, si opus haberent, etiam novas vestes dignitati illarum congruas, ne quisquam indonatus à viro tot benedictionibus affluente recederet. Vita. c. 22.

Jacobus Merlohorstius, cum, Milite hostili patriam Comitiensem devastante, Rusticus cum Uxore, Liberis, Pecoribus Coloniam venisset, & quò diverteret, ignarus, casus domus Jacobi pulsaret, misertus exulis eum cum tota familia in domum recepit, jumentis stabulum aptavit, per hyemem in habitatione prospexit, & majorem anni partem sustentavit, ad pietatem verò sic instruxit, ut eadem cives vel æquitate, vel superare possent. Sacerdotes quoque exules ex cathedra sedibus stans in hebdomada diebus ad mensam vocabat, imò faciebat liberam potestatem, quoties egerent, vel ipsi vellent, pro arbitrio redeundi. Vita. c. 26.

II. Meminerint ergo Sacerdotes saluberrimi moniti à S. Paulo ad Hebr. c. 13. dati: *Caritas Fraternitatis maneat in vobis, & hospitalitatem nolite oblivisci. Est namque hæc species humanitatis*, ut S. Ambrosius l. 2. de offic. c. 1. Sapienter advertit, *ut peregrinus hospitio non egeat, suscipiatur officiosè, pateat advenienti janua. Valde id decorum totius est orbis existimatione, peregrinos cum honore suscipere, non deesse mensa hospitalitatis gratiam, præstare officijs liberalitatis, explorare adventus Hospitum.* Discite ergo, inquit S. Augustinus contra 5. hæres. Christiani (& vos præcipuè, o Sacerdotes) *sine discretionè præstare hospitalitatem, ne, si fortè cui domum clauseris, qui humanitatem negaveris, ipse sit Christus.*

§. X.

De Caritate erga Domesticos.

I. Quod S. Hieronymus in epist. ad Oceanum de Episcopali obligationibus dixit, videlicet, *ut, quod Populo præceptum*

rus est, prius à Domesticis exigat; hoc idem etiam de dote quovis domesticam Familiam alente dici potest. nim S. Paulus 1. ad Tim 5. dicere ausus est: *Si quis suorum, & maxime domesticorum curam non habet, negavit, & est infideli deterior*; quanto magis de te, qui maiorem in Spiritualibus curam de suis habet, id serviendum erit; unde merito Sacerdotes singularem semper Domesticorum curam gesserunt.

S. Carolus Borromæus, quoniam inextinguibili erat desiderio corruptos Cleri ac Populi mores emendare ad imitationem Servatoris nostri JESU, qui prius docere, quam docere, sapienter inchoavit hanc rem, quasi à persona, domo, & familia sua. Quapropter à numero Domesticorum omnes Personas, quæ commodè videbantur, & Ecclesiasticos duntaxat, sana exempla, & levamen in gubernatione expectabat, retinuit. His deinde præscripsit saluberrimas regulas vitæ Spiritualis & Ecclesiasticæ, præcipue ne viciis, ricas, aut luxum qualemunque professioni contrariosurparent. Cubilia eorum crebrius obibat, inclinatusque piscabatur, mores & actiones cujusque observabat, & tiffimè, nempe quò certior fieret, neminem deesse obedi bi incumbenti, aut aliquid ad sanctam conversationem Exa pediens domi desiderari. Cum aliquis suorum exhor jubebat eum diligentissimè curari, eique munera, & mof mines peritos, & caritate flagrantem præficebat, & omni alijs domesticis visitari volebat, & ipse etiam visitat ra comitate & suavitate, ut nemo esset, cui non illius sui humanitas morbum levare videretur. Vitæ comenac

7. & Hier. Platus. l. de Card. dig. c. 23.

Julianus Cæsarius Cardinalis familiam suam, quæ penta rriginta Personas complectebatur, præcipuo amore alter plectebatur ac fovebat, in morbis ipse necessaria p otia omnia, tum etiam ultro invisebat, & consolabatur, singu que contigit, ut in ejus manibus cum magno suu ausili Spiritum DEO redderent. Idem Platus loc. cit.

Pius V. Pontifex Familiam suam magno studio m bat, cò quòd sciret, inde exempla ad omnes Eccles quide manare; hinc nihil in suorum moribus, habito, pote

...viviendi ratione vitiosum tolerabat. Familiam ve-
...medi se velle habere dicebat, quæ & vita, & habitu
...quis exemplo esset, nec tam ministrorum numerum, aut
...corporis, quàm virtutem & integritatem sibi spectan-
...statuebat. Surius in Chron. anni 1566.

Robertus Bellarminus Cardinalis Domesticis suis tria præ-
...verabat, blasphemias, carnis illecebras, & pugnas,
...omnia tanto infectabatur horrore, ut firmo decreto di-
...illos declararet, qui in hæc inciderent. Pluries per an-
...ipsem cælesti pane eos reficiebat, & prius piis mo-
...is reficiebat. Quotidianas preces instituit, quibus ipso
...præunte omnem Familiam adesse volebat. Vita

Alanus de Solmini hac illis Famulis, quos de novo assu-
...bat, prius insinuabat obligationes particulares, nimi-
...domesticos Episcoporum sanctè vivendo, bonum aliis
...plum præbere debere, utpote omnium oculis expositos,
...que leges Familiæ suæ præscriptas exhibebat, quas si
...observare parati essent, Exercitiis spiritualibus S. Ignatii
...vacare per aliquot dies jubebat. Leges autem potio-
...erant, ut singuli quotidie Missam audirent, & horâ
...pomeridiana Litanias de B. Virgine simul recitarent,
...Examen Conscientiæ subjungerent. Singulis Feriis sextis
...hortationi domi habendæ interessent. Singulis minimum
...mensibus confiterentur, & communicarent. Ad Concionem
...omnibus diebus Festis accederent. Omnes in pace viverent,
...que mutuò ut Fratres diligerent. Nunquam extra domum
...licentia cibum, vel potum sumerent. Ab omni jura-
...mento, lusu chartarum, & thesserarum abstinerent. Quas
...omnes accuratissimè servari faciebat; hinc Coquum & Car-
...pentarium, quorum alter noctu extra domum dormiverat,
...alter verba minùs honesta protulerat, statim dimisit. Ut
...otium fugerent, omnes sedulò occupabat. Erga infirmos
...singularem gerebat curam, ne quidquam illis sive in spiri-
...tibus, sive corporalibus deesset, & cuius ingentem amo-
...is affectum demonstrabat, sæpe dicens: Domesticos nostros
...nos amanter habere oportet. Pro Medicinis ne obolum
...quidem expendere eos sinebat, nec salarium pro illo tem-
...pore subtrahabat. De statu eorum assiduò inquirebat, &
...ipse-

ipse non raro invisebat. Nulli verò dimissio-
peteret, negabat. Vita l. 2. c. 5.

Jacobus Merlohorstius omnes Domesticos sibi con-
ia morum similitudine, & vitæ innocentia similitudo
quod licet in teneris impetratum sit difficile, obtinuit
continuâ vigilantia, assiduâque monitis. Vespertinè
certum locum colligebat, ut Litanias cum variis
recitarent, & Examen Conscientiæ facerent. Domini
Festis diebus Evangelium dici congruum vernaculo
legebatur. Denique domus instar religiosissime
composita erat, nullus ut strepitus, fabulæ, risus,
tas audiretur; etiam cum Exulum Familiam cum
admisisset, præter laborantium strepitum, alium
gebat silentium. Vita c. 24.

II. Ad hæc ergo Exemplaria sæpe oculos suos
Sacerdotes, & sic Domesticis suis tam spiritualia, quam
poralia bona provideant, ut de illis perinde, ac de
forti & sapiente dici queat: *Non timebit domus sua
tribus nivis* (id est, grandibus malis & adversitatibus)
enim Domestici ejus vestiti sunt duplicibus, id est,
diis contra spirituales & corporales morbos & ca-
structi.

§. XI.

De Caritate erga Defunctos.

I. Ut appareat, quantopere hanc caritatem cor-
Sacerdotes debeant, melius id demonstrare non
quàm si referam, quid P. Jacobus Laynes Societatis
cundus Generalis ad Socios suos de hac materia
dum inter alia commendans iisdem, ut quotidie
frequentissimè annuarum, quæ in purgatorio igne
tur studiosè meminissent, hæc ratione illis hanc
persuadere conabatur: Namque quandoquidem
tantum exaurit laborum, occupationibusque tam
sive literariis, sive spiritualibus implicatur, eo
secundum gloriam DEI, consilio, ut homines ad
felicitatem consequendam juvet, quem ad finem
quoque tam grandi redempti sunt, consentaneum

ut eundem prosequens caritatis spiritum, etiam ex hac
 digressis ad cursum conficiendum opituletur, ne iusta
 causa Societatis caritatem quasi imperfectam & man-
 ifestam accusandi, & merito liceat conqueri, se medio in tri-
 buto loco destitutos, ubi nullam sibiipfis opem ferre
 possent. Ita Laynius, uti in Hist. Soc. p. 2. l. 2. à n. 88. vide-
 tis est. Quæ omnia facile etiam Sacerdoti cuivis applicari
 possunt; & verò etiam non pauci insigniter applicarunt.

S. Odilo Abbas, postquam assiduò defunctis per psalmos,
 & Sacrificia succurrere studuisset, demum ut
 caritatem suam erga illos magis ostenderet, instituit, ut
 maxima post Festum Omnium Sanctorum die sollemnis me-
 moria omnium in Christo quiescentium celebraretur, quæ
 consuetudo postmodum à tota Ecclesia Catholica cele-
 brata est. Vita 3. Dec. apud Haræum.

Nicolaus Tolentinus animam quandam sic ipsum al-
 liquem audivit: Veni, Pater venerande, veni, & respi-
 ce, utrum te deceat acquiescere tantæ multitudini miserrimæ,
 quæ me misit tuam misericordiam flagitare: Et his
 verbis illum ad locum duxit, ubi innumerabilis erat multi-
 tudo ejus auxilium implorans, & dicens: Misere Pater,
 miserere turbæ tam miseræ utile tuum auxilium expectan-
 tis: nam si pro nobis dignatus fueris celebrare, maxima
 pars ab his atrocissimis pœnis eruetur. Quare cum is tota
 hebdomade cum facultate Superioris pro mortuis celebrâ-
 ret, adfuit iterum anima, & gratias agens dixit, se cum ma-
 gna illius multitudinis parte à pœnis esse liberatam. Joan-
 nes Nodati in anno morientium hebdom. 2. n. 10.

S. Ignacius animarum purgantium juvandarum desiderio
 sollicitus effectus, ut in Patria sua quotidie sub meridiem si-
 cut daretur ad orationem pro Defunctis faciendam. Glo-
 ria S. Ign. c. 11.

S. Franciscus Xaverius parvâ campanulâ civitatem circui-
 bat, & incolas ad orationem pro animabus purgantibus offe-
 rendam commonebat. Eundem in finem consilio illius Ma-
 gister homo constitutus est, qui quotidie sub noctem altera
 campanâ internam, altera tintinnabulum portans urbem cir-
 cumiret, & clamaret: Orate pro animabus fidelium defun-
 ctorum, qui in purgatorio torquentur. Diligenter etiam

omnes, quos poterat, indulgentias illis applicabat. Ulac
mor quoque diligenter fuit Fratrum suorum defunctis
& illis se in necessitatibus commendabat. Epist. l. 1. c. 1.
& Barry solit. die 3.

P. Petrus Faber è Societate JESU tanto subinde se
mortuis sacrificabat, ut toto sacri tempore lacrymæ
ex oculis fluere. Optabat aliquando sentire vim
quos in passione sua Christus ex tot cruciatibus antea
jam tum propositis sensisset. Magnificabat Ecclesiam
ces pro Defunctis, illisque maximè utebatur dicens
ceteris DEO probari, valere etiam ad Corporum
cujus mentio fit in ipsis precibus. Incitabatur ad
sericordiam, tum ex utilitate, quæ ex unius anima
patrocínio in Ecclesiam redundaret; tum ex majori
ria, cum in purgatorio non ita possint DEI gloriam
sicut in celo. S. Gregorium ideo præcipue coluit
tam luculenter de animabus illis scripsisset, illum
pro illis invocans. Volebat, ut nostri, si ob occu
orare pro illis non possent, saltem labores pro illis
Hæreticos vel eo etiam nomine detestabatur, quod
animabus illis damnum superba eorum impietas
Vita l. 2. c. 17.

Ferdinandus de Monnarij (alij Hernandum Monnarij
eant, nisi fortè diversus sit) ex eadem Societate, p
moreretur, omnes Missas & pia opera, quæ post suum
sum à Societate offerenda erant, animabus purgandis
scripsit, & hanc ipsam voluntatem suam literis con
Syllab. Prov. Pervan. 21. Sept. 1626.

Sacerdos quidam Pauper, cum assiduò Missas diceret
Defunctis, & accusatus postea de variis defectibus op
seopum, & fidejussorem dare jussus, invenire non p
animas à se redemptas confugit, opemque petiit
sunt quàmprimùm plures in aëre extensæ manus p
spondere. Spec. Exempl. dist. 3. ex. 118.

Julius Mancinellus è Societate JESU, quoties p
peculiari affectu & studio Sacrificium pro defunctis
& longo tempore perseveravit in orationibus ad
quibus indulgentiæ pro piis manibus sunt annexæ
manè se vestiret, aut noctu exueret, incedens item p

vel ascendens scalas semper pro iis orabat. Con-
tinuè etiam brevem tractatum pro iis, qui dediti sunt ju-
diciis illis animabus. Iter agens identidem pro iis fun-
dabat preces, labores & ærumnas, quos exantlabat, pro iis
interibat. Incedens pedes, si viæ saxosæ & difficiles oc-
currebant, calceos exuebat, ut plus pateretur, & satisfacere
pro iisdem. Consuetæ suæ sat longæ flagellationi aliam
adhibebat pro piis manibus; quæ caritas illius, piis mani-
bus tam erat opportuna & fructuosa, ut sæpius ad illum
conversarentur proprias suas necessitates & debita proposituræ.
l. 3. c. 2.

Jacobus Rhem ex eadem Societate mirus erat animarum
purgantium Patronus; unde hæ illi sæpius apparebant,
obsecrant ad januam pulsabant, & eò vehementius, quò
magis ope illius indigebant. Sæpe è Cæmiterio, è cujus
regione habitabat, auditæ sunt clamare: Pater Jacobe, ora
pro nobis. Annuz lit. Colleg. Ingolstad. 1618.

II. Exclamet ergo Sacerdos quivis cum S. Bernardo s. de
quinque negot. *Surgam in adjutorium illis; interpellabo
pro eis, implorabo suspiriis, orationibus intercedam,
suscipiam Sacrificio singulari. Si fortè videat Dominus,
& judicet, & laborem convertat in requiem, miseriam in
gloriam, verbera in coronam, his enim & hujusmodi officiis
est earum miseria relevari, finire labor, destrui pœna.*
Quod ut alacrius faciat, sæpe memor sit sententiæ à S. Am-
brasio prolata de offic. dum ait; *Omne, quod defunctis cau-
sa pretio impenditur, in nostrum tandem meritum trans-
mutatur, & illud post mortem centuplum recipimus du-
plicatum;* nam, ut Richardus de S. Viç. l. 27. de mortuis
ait, *anima erepta de purgatorio, dum adsunt celesti gaudia,
modo interpellant exorando pro his, qui eis subvenerint
in hoc saculo, DEVS enim illis nihil negat.* Cupis ergo, o
Sacerdos, ut tui misereatur DEVS? inquit S. Augustinus
ad Ff. in Eremo, *fac, ut proximo miserearis in purgatorio;
nam tantum tibi miserebitur DEVS, quantum tu misere-
beris proximo.*

TITU.

TITULUS II.

DE CARITATE ERGA PROXIMUM
IN VARIIS FUNCTIONIBUS
EXERCITA.

Quatuor sunt præcipuè functiones, per quas
Caritatem erga Proximum exercere, munus
satisfacere potest, nempe Prædicatio Verbi Divini,
Instructio per Catechismum, Sacramentorum administratio
& Conversatio privata, de quibus proin singulis,
cum sedulitate, constantia & fructu à variis Sacerdotibus
susceptæ & continuatæ sint, nunc ostendendum est.

§. I.

De Caritate à Sacerdotibus per Con-
versationes exercita.

I. Quàm proprium sit hoc officium Sacerdotibus
olim Apostoli act. 6. ostenderunt, dum ad primos
nos dixerunt: *Non est æquum nos derelinquere Verbum
& ministrare mensis; videte ergo viros boni testimonii
quos constituatis super hoc opus, nos autem orationibus
ministratio Verbi instantes erimus.* Quàm verò sublimis
arduum, quàm fructuosum sit hoc munus, sapienter
gustavi in ferm. quodam declaravit, dum dixit: *Quod
vobis plus esse videtur, Verbum DEI, an Corpus Christi, quod
vobis verum respondere, hoc utique dicere debetis, quod
sit minus Verbum DEI, quàm Corpus Christi, & minus
minus reus sit, qui Verbum DEI negligenter audire
prædicaverit) quàm ille, qui Corpus Christi in terra
negligentiâ suâ cadere permisit.* Quod ipsum etiam
de sal. docum. c. 4. magis confirmat, dum Verbi DEI
legationem Legationi Divinæ comparat, dicens: *Sciamus,
& recogitemus, quali honore nobis DEI legatio
accipienda. Quid si Legatio à Rege aut à Iudæis
veniret? nunquid non mox aliis curis posthabita,
voluntate, & cum omni devotione literas acciperemus?*

regentes implere satageremus? Ecce de calo Rex Regum, & Dominus Dominantium, imò & Redemptor noster per Proprietatem & Apostolos dignatus est nobis dirigere literas suas, non ut aliquod servitium sibi necessarium demandet, sed ut ad salutem & gloriam nobis sunt necessaria, innovet. Unde merito S. Paulus 2. Cor. 5. dixit: Pro Christi legatione fungimur. Quæ consideratio sanè non levi munere tanto æstimationem Sacerdotibus ingenerare, sed ut Verbum DEI cum debita gravitate & utilitate prædicare studeant, incitare debet; nam, ut rectè S. Hilarius Pl. 135. dixit, si in viris prudentibus expectari id mirum solet, ut ea, quæ loquuntur, gravitate eorum, doctrinæque digna sint, omnisque sermo non sit fortuitus & vagus, sed ex rationabilibus causis profectus, & expectationi audientium utilis, & Authoritati cognitus differentium; quanto magis id in celestibus alocutis opinandum est, ut, quicquid in his excelsum est, divinum, rationabile, & perfectum esse existimetur. Quam proin saluberrimam doctrinam non pauci Sacerdotes studiosissimè observârunt.

Christus prædicabat Verbum DEI, ut potestatem habens, prædicare sermo illius potestate plenus.

S. Petrus, cum ipsi & S. Joanni prædicatio à Principibus Sacerdotum esset interdicta, dixit ad eos: Si iustum est in conspectu DEI, vos potius audire, quàm DEVM, judicate; non enim possumus, quæ vidimus, & audivimus, non loqui.

S. Paulus, quàm graviter & fructuosè Verbum DEI prædicaverit, ipsemet in 1. ep. ad Corinth. c. 2. insinuat, dicens: Ego, cum venissem ad vos, Fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientia, annuntians vobis testimonium Christi; non enim iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi IESVM Christum, & hunc Crucifixum. Et iterum: Non enim sumus, sicut plerique, adulterantes Verbum DEI, sed ex sinceritate, sicut ex DEO, coram DEO, in Christo IESU loquimur. 2. Cor. 2.

S. Dominicus multas plerumque sub concione lacrymas emittebat, unde mirè Auditores commovit, multisque seorsum lacrymas ex oculis eliciebat. Vita l. 4. c. 4.

S. Tho.

S. Thomas Aquinas multam habebat gratiam in concionibus, in quibus tamen vitabat ea, quæ ad curiositatem, & ad utilitatem Auditorum pertinere videbantur hominum illorum, quibus concionabatur, captum commodans, & acutas, subtilisque disputationes ad stiones ad scholas amandans. Vita 7. Mart.

S. Petrus Martyr tanta cum utilitate, tantoque confluxu concionabatur, ut in carruca pictis asseribus sa ad cathedram fuerit deportandus, ne à Populo, ut fieri consueverat, tantopere comprimeretur. Valles præf. ad loc. comm. c. 2.

S. Gregorius Nazianz. per plures sæpe horas tanto cum fructu, solatio, & aviditate Auditorum, ut nullum murmur, nulla tussis, nullus screatus audiretur, frequenter gemitus erumperent. S. Greg. orat. 1. c. 1.

S. Vincentius Ferrerius prædicationis officium quædam mo vitæ anno inchoatum usque ad vitæ finem continuavit ita ut nulla ferè Provincia prædicationis ejus experta esset, & ipso prædicante nonnunquam ad octoginta milia hominum confluxerint, & quod præ ceteris admirandum, maternâ linguâ omnes alij Populi intellexerint. 5. Aprilis.

S. Prosper Aquitanicus nihil studiosius quærebat, procurabat attentius, quàm quomodo Populum suum magis placentem efficeret; quocirca & crebris illuminationibus, quibus nihil facundiùs aut efficacius dicebat, ad rectam vivendi rationem incitabat, & in via Domini continebat, quæ, tametsi gratia & lepore admirabiliter natam illi facundiam condiebantur, & S. Scripturæ testimoniis refertæ erant, & sic mirificè proderant, majorem vim & auctoritatem illis etiam probatissimi ejusmodi vitæ sanctitas afferebat; nihil enim dicebat, quod ipso non impleteret, sciens, parùm utilem esse doctrinam, quæ docentis vitam argueret. Erat illius pectus temperata, mitis præsentia, omnibus affabilis, temperata delinquentes severitas, ut magis illos corripientis moveret, quàm verborum asperitas. Hæc vita 5. Jan.

S. Antonius de Padua in cælestibus mysteriis luculentè copiosèque explicandis usque adeò præstitit, ut, cum

quando eum concionantem Pontifex audivisset, arcam testamenti, alij malleum Hæreticorum vocârint, innumera multitudo, etiam intempesta nocte ad ejus conciones conflavit, vestesque cultiores deposuerit. Surius. 13. Jun. S. Chrysostomus ho. 1. de Lazaro sic de seipso scribit: *Ego meo ipso animo persuasi, quoad spiravero, hoc implere ministerium, siue quis attendat, siue non attendat. Aquarum vena, etsi nemo veniat aquatum, manant tamen; & fontes quamvis nemo hauriat, scatebras emittunt.*

S. Cyprianus nihil carius habebat, quàm assiduò verbum DEI Populo annunciare, unde in lib. de bono pudic. sic ait: *semper exitor vel maximè, quotidianis Evangeliorum tractatibus aliquando vobis fides & scientia incrementa prastabo, ut possint credentes ad repromissum regnum pervenire. Meis & operis, & muneris quotidianum votivum negotium est.* Et ideo, cum absens erat, per literas hoc pensum solvabat, & DEI Verbo sic semper intentus erat, ut summo desiderio optaret inter concionandum posse extremum diem claudere. Sur. Ejus vita.

S. Dunstanus Cantuariensis Episcopus, cum in festo Ascensionis multi Angeli ipsi apparuissent, & dixissent, se venisse, ipsum in celos deducendum, respondit, se quidem paratum esse ad eos sequendos, verùm Populum verbi divini pallo necdum refectum esse, unde illi excusatione accepta, mortem in sequentem diem transtulerunt. Jacobus Marthani. tit. 4. horri Pastorum. lect. 1.

S. Gabelinus Archiepiscopus Mediolanensis vir & sanctissima præclarus, & Zelo usque adeò Populo instruendo, & hæresibus refutandis invigilabat, ut quâdam die concione animam exhalârit. Ibid.

S. Ignatius Loiola pro suis concionibus non aliam materiam eligebat, quàm vitiorum extirpationem, & virtutum plantationem, & ut Peccatores ad cor redirent, & infinitum DEI erga se amorem agnoscerent. Ribad. l. 5. c. 11.

S. Franciscus Xaverius Bononiæ cum ingenti fructu concionabatur. Modus ejus erat maximus ardor, sententiæ gratissimæ, nullus fucus orationis, totius corporis ad modestiam humilitatem conformatio, emicans ex oculis & ore pietas, quæ

quæ ostendebat, quidquid diceret, ex intimo pectore
eius. Materia ejus erat, amor, timorque Domini.
de una die in Insula Travancoride decem millia homines
Christianæ fidei amore accendit, & per baptismum
genuit. Vita l. 1. c. 7.

Sebastianus Barradius tanto Zelo concionabatur, ut
eadem alter Paulus diceretur. Materia illius erant
novissima, incertitudo salutis, peccatorum delectatio
mundi vanitas. In omni ferè concione has sententias ad
vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Et: *monentem, ita
de pendet aternitas:* inculcabat. Anno 1592, totum
simos Juvenes movebat ad S. Francisci Regulam
dam, ut Quardianus diceret, optare se, ut superiorem
Sebastianum aliò mittant, aut Adolescentes in Societate
admitterent. Tanti verò erat vel aspectus illius, ut
dicerent, se plus illius aspectu, quàm aliorum comp
tionibus moveri. Vita itinerario præfixa.

Michaël à Fontibus è Societate JESU sape Julius
unius & alterius horæ spatium concionari; mox ut
ad Christi Crucem se prosternens, ex illo libro concionem
faciebat, & dein cum omnium admiratione dicebat.
nuæ Soc. 1606. Prov. Arag. dom. prof. valent.

Conradus Onnekinck ex eadem Societate solebat
nes suas flexis genibus scribere, quasi à DEO illas exciperet.
Anno 1607. Mogunt. Coll.

Ostavius Gondius Concionator admirandus, aut
vis concionem, quamvis debili esset corpore, flagrantem
& per duas horas ante Crucifixi imaginem multis
mis suam concionem DEO proponebat. Annua
1608.

II. Itaque quivis Sacerdos audiat Isaïam monentem
Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem, & annuntia
Populo meo scelera eorum. Studeat itaque sic omnes
Concionatoris partes implere, ut Auditores de ipso
Atrinis illa Jeremiæ 15. c. verba usurpare possint.
*ti sunt sermones tui, & comedi eos, & factum est
verbum tuum in gaudium, & in letitiam cordis mei.*
autem prædicandi veritas servetur, & vivendi altitudo
tur, ut rectè monet S. Gregorius ho. 11. in Ezech.

§. II.

De Caritate per Catechizationem rudium à Sacerdotibus exhibita.

Quemadmodum Agricola agrum excolere, & optatum fructum referre volentis non minima cura est; ut, dum ad semen recipiendum maximè idonea est; illud seminare, ita & Sacerdotis agrum Dominicum juxta vocationis obligationem excolere desiderantis præcipua sollicitudo in eo consistere debet, ut, dum tenera adhuc juvenus est, & semen doctrinæ Christianæ recipiendum aptissima, illud fructuosè seminet, ut fructum suo tempore non trigessimum præstat, sed centesimum ferat. Et hæc nempe causa est, quod Christus Jo. 20 S. Petrum ter interrogans, an ipsum amaret, ipsoque semper affirmativè respondente, subjecerit illi duobus vicibus: *pasce agnos meos*: & ultima primùm dixit: *pasce oves meas*. Ut indicaret scilicet duplondem puritiam per agnos significatæ instructioni curam pendendam esse; quàm adultis hominibus per oves indicatis. Unde meritò varij Pontifices, præcipuè Pius V. & Gregorius XV. in varijs bullis hunc in finem ejusmodi Catechizationem opus pium, saluberrimum, & publicæ Christianæ summè necessarium vocant, & ut ejusdem fructuosum exercitium quàm plurimos invitaret, varias indulgentias liberaliter tam ijs, qui illud ipsi obeunt, quàm qui ad illud cooperantur, concesserunt. Quam sedulò autem & fructuosè id obierint multi Zelosissimi Sacerdotes, ex sequentibus exemplis patebit.

De Christo scribit Theophylactus in cap. 8. Luc. *Ille, qui de celo descendit, ut exemplum & formam vite nobis daret, operibus nos docuit in caritatis officijs non negligentes, nec remissos, sed valde diligentes esse: neque tantum in civitatibus catechizabat, & verbum divinum prædicabat, sed multo magis in castellis, ne magnas civitates queramus, sed viles atque contemptas villas adeamus ad docendas animas, & trahendas ad DEVM.* Unde dicebat Apostolis: *Infruct. IX.* Q. *Sini-*

*Sinite parvulos venire ad me, & non prohibueritis illi-
um est enim regnum calorum. Marc. 10.*

S. Paulus, quantopere se in hoc officio caritatis ex-
rit, ipsemet 1. ad Thessal. 7. testatur dicens: *Faci-
parvuli in medio vestrum, tanquam si Nutrix fovet
suos.*

S. Hieronymus in Epistola ad Lætam de Filiz in-
ne sic scribit: *Si ad Paulam miseris, Magistram
Nutritium spondeo, gestabo humeris, balbutientem
Verba formabo, multo gloriosior Mundi Philosopho,
Regem Macedonum babylonio periturum Seneca,
eillam & sponsam Christi erudiam regnis calestrum
vendam.*

S. Gregorius Magnus licet podagrâ impeditus, & cor-
semper infirmo, gestatoria sede se ad scholam pro-
choralium portari curabat, quos ipse manu virgam puerum e-
dens docebat, errantesque corripiebat, uti in epist. p. 1. in
de necess. util. & præstant. catech. fol. 21. dicitur.

S. Vincentius Ferrerius non tantum ætate profectus, sed
tiam Pueros certis horis ad se vocatos instruebat, & demon-
quomodo Cruce se signarent, orationem Dominicam, & orationem
tationem Angelicam, Symbolum fidei recitarent, & debita
colerent, Parentibus honorem deferrent, & debita
persolverent. Petrus Ranzanus in vita.

S. Norbertus Ordinis candidi institutor, licet esset
lebris Concionator, ut S. Bernardus eum fistulam ex-
verbi divini vocaverit, maluit tamen in vicis & pa-
ram suam rudibus & pueris instruendis impendere, quod
in vita testatur.

S. Cudbertus solebat ea maximè loca peragrarè,
asperis, arduis, & montibus procul posita, alijs horro-
ad visendum, & paupertate pariter ac rusticitate Do-
arcebant accessum. Quos tamen ille libenter pio
patus labori, tantâ doctrinæ solertis excolebat, & in-
ut de Monasterio egressus sæpe hebdomadâ integrâ
quando duabus vel tribus, nonnunquam etiam mensi-
domum non rediret, sed demoratus in montanis plebi-
sticam verbo prædicationis simul & opere virtutis ad
stia vocaret. Haræus in vita. 20. Mart.

S. Carolus Borromeus per loca prærupta & invia reptans
quàm incedens, & Sarcinas proprijs humeris por-
ans, Sacerdotes & plebem in montosis locis demorantem
proprio ore catechizabat, & proprijs monitis stimulabat.
l. 6. c. 4.

S. Ignatius Loiola tanti faciebat hoc opus, ut non modò
cum magna alacritate & fructu peregerit, sed etiam à
confessis suis exegerit, ut promitterent se specialem parvu-
læ curam habituros, & tam ipsi, quàm Rectores post fa-
m professionem, aut Reçtoratum prima vice susceptum
quadraginta diebus eosdem parvulos catechizarent.

S. Franciscus Xaverius de seipso l. 1. Epist. ep. 5. sic scribit:
dies plures ego & alij linguæ Hispanicæ & Malabaricæ
in unum convenissemus, communi opera, summo la-
ore convertimus Catechismum in Malavaricam linguam,
ego ut didici, omnes ejus oræ vicos obire cœpi, tin-
tubulo quàm plurimos tum viros, tum pueros cogens.
in unum locum coactis Christianam doctrinam trade-
bis in die. Quocirca eam Pueri unius mensis spatio,
bellissimè commendârunt. Interea eisdem præ-
iebam, ut, quæ ipsi didicissent, Parentes, Domesticos,
quosque deinceps docerent suos. Dominicis porro die-
viros ac mulieres, pueros ac puellas facram in ædem
vocabam. Conveniebant sanè alacriter, magnòque
studio audiendi. Tum ego omnibus audientibus ex-

atus à confessione Sanctissimæ Trinitatis, Dominicam o-
ationem, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolo-
um patri ipsorum sermone, clarâque voce pronuntiabam,
æeuntem omnes pariter sequebantur, eâque ex re volu-
atem capiebant non vulgarem. Inde Symbolum ego ite-
am solus, & in singulis ejus capitibus insistebam. Sub
dici, symboli articulos sic iteramus, ut ad singulos pariter
are & Ave cum certo carmine recitemus; nam primo fidei
pente decantato, mox patri eorum sermone hoc præco-
rimen: JESU Fili DEI, da nobis, ut hoc primum fidei
caput planè credamus; quod abs te ut impetremus,
tibi precationem offerimus à te institutam. Inde al-
am hujusmodi carmen subiicimus: Sancta MARIA Ma-
Domini nostri JESU Christi, impetra nobis à tuo dulcis-

Q²

fimo

sumo Filio, ut sine ulla dubitatione hunc fidei Chrestianus credamus articulum. Eandem planè rationem in undecim Symboli capitibus tenemus.

Petrus Forerius, ut doctrina Christiana magis perueniret, & novitate quâdam Populus alliceretur, thesaurizavit in templo à nonnullis selectioribus puerulis cultu vestitis occupandum, qui in eodem vel de aliquo dei puncto disceptarent, vel peccatum cum omni libertate depingerent; præterea pœnas, quibus iracundia in illud defœvit, adducerent; tum ejusdem fugientium, ne, nec non aliquam in eadem materiâ terribilem iram subjungerent, palàm etiam contestarentur, mortem subituros, quàm ejusmodi scelus admittentium. hæc ipse loquens sermonem ad Parentes convertens, eisdem sciscitatus, utrum non afficerentur pudore, quod eorum Infantes majorem rerum Christianarum notitiam quàm ipsi essent nacti; an etiam deinceps tam ignominiosè futuri, ut ipsorum, quod eorum Liberi mortem execrarentur, admittere velint? & hæc omnia cum magna emphasi proferebat, ut nemo non contritus & lacrimis discederet: desiderium etiam aliquid addidit, ut erat grande, ut vespertino tempore Parentes suos seorsum abducereat, illisque munusculum offerrent, ut eadem repeterent, ut hac ratione melius la ipsimet in memoria retinerent. Vita. l. 1. c. 8.

Jodocus Van Dormael Theologiae olim Professor, multis diebus Dominicis & Festis à summo mane in vicis per vicos & pagos, per sepes & vias, ardentissimo zelo, quasi sauciatus discurrebat, catechizando, & præsertim doctrinæ Christianæ, rudi plebeculæ exponendo, frusto panis pro viatico contentus, quod, ne cuique molestus esset, secum portabat. Ut verò huiusmodi actioni liberiùs & sine impedimento vacare posset, nunquam Beneficium Ecclesiasticum & pinquissimum ultro oblatum acceperat. In epist. cit. fol. 30.

Cæsar Buzæus Sacerdos Religiosissimus, integerrimus Avenione in Gallia commoratus, usque adeo coram hanc instructionem, ut peculiarem etiam Congregationem ex pijs Sacerdotibus instituerit, qui Patres doctrinæ

per Galliam nuncuparentur. Quam caritatem DEUS
felicissima morte compensavit, dum noctu sub ipsa ora-
tione subiecto luce visibili circumfusus in cælum raptus est.
fol. 69.

II. Habeat ergo & quivis Sacerdos cordi tam fructuosam
functionem, nec sibi persuadeat, in concionibus, aliisque
functionibus honorificentioribus copiosorem fructum re-
periturum, quia, ut rectè ad similem objectionem Joannes
Gerson Parisiensis Cancellarius respondit, pomposius qui-
dem, non autem efficacius aut fructuosius operam suam in
his functionibus ponet, cum à tali Puerorum instru-
ctione potissima salus & felicitas reipublicæ dependeat. Di-
xit ergo cum eodem Gerson: *Venite ad me parvuli &
ego vobis doctrinam, vos mihi orationem impende-
re. Sic Angelos nostros vicissim latificabimus.*

§. III.

De Caritate per Sacramentorum administratio-
nem à Sacerdotibus demonstrata.

I. Cum inter alia munera boni Pastoris non postremum
ut oves suas certis temporibus ad aquarum, quibus sitim
extinguere possint, fontes aut fluvios perducatur; ejus-
modi fontes autem respectu Spiritualium ovium merito Sa-
crosancta Sacramenta censeantur, utpote per quæ, ut lo-
quitur Tridentina Synodus omnis vera justitia vel incipit,
vel corrupta augetur, vel amissa reparatur, atque adeò aqua
viva hauritur, quam qui biberit, in æternum non sitiat,
sed in eo fiat fons aquæ salientis in vitam æternam, ut Chri-
stus Jo. 4. dixit, facile apparet, Sacerdotis zelum & indu-
ciam etiam in hac Sacramentorum crebra & fructuosa fre-
quentatione procuranda elucere præcipuè debere; & verò
etiam in non paucis Sacerdotibus præclare enituisse sequen-
tia exempla demonstrant.

S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis omnia quidem Sa-
cramenta præcipuo in honore habebat, sed præ reliquis Sa-
cramentum poenitentiae magna cum charitate ac zelo admi-
nistabat; siquidem si quis illi peccata sua confitebatur, a-
deò

deò copiosas lacrymas profudit, ut ipsum etiam M.
tem ad fletum permoveret. Causas autem criminum illi
illi confitebantur, nulli, nisi Domino soli, apud quem mi-
cedebat, loquebatur, bonum relinquens exemplum. Sacerdotibus,
ut Intercessores apud DEUM magis, quam Ag-
cusatores sint apud homines. Surius. 4. April.

S. Hugo Episcopus Gratianopolitanus accedentes ad sa-
cramenta, præcipuè Pœnitentiæ, magna cum elemosinis
humilitate recipiebat, & patientissimè audiebat; quæ
que verò etiam super caput pœnitentis incumbebat, ut pro
tam vertici lacrymarum copiam infundebat, ut in oculis
capillis deorsum rivuli per confitentis ora defluerent. Ma-
Mulierum confessiones non minus cautè, quam bonæ Petrus
diebat; non enim in Angulis, aut obscuris, secreta
cis eas excipiebat, sed in publicis, ubi ab omnibus ver-
ci posset; & aurem quidem satis familiariter applicabat
oculorum autem in alteram partem vertebat. Surius. 1. April.

S. Ignatius Loiola, cum anno 1538. cerneret Christiani-
tatem ob exortas hæreses propè ab interitu abesse, re-
restaurandam, communi cum Socijs consilio, se ad hoc
tens, utrique Antistitem permissu, varia Romæ tem-
sortiti, ibique concionibus suis civitatem tum ad
ficium Christiani vehementer accenderunt; tum
ut sacræ confessionis & Eucharistiæ frequens usus
fraude jam pridem extinctus, magno utique reipubli-
stianæ commodo, in principe, magistræque orbis
vivisceret, effecerunt; unde postea eorundem &
sociorum operâ ac studio usus etiam in cæteram
Hispaniam, Galliam, Germaniam, ipsamque India-
latus est. Maffei. l. 2. c. 7. vit. Ign.

S. Carolus Borromæus uti alias frequenter, in
maximè grassantis tempore quàm plurimis singulis
caritate Sacramenta Eucharistiæ, extremæ Unctionis
matis & Baptismi administrabat, nihilque verius
stare expirantium, suggererebat DEI misericordiam,
riam in postremo articulo indulgentiam largiebatur.
compend. c. 24.

M. Joannes de Nivella eo ipso vespere, in quo agonizabat, cuius adhuc confessionem audire voluit dicens: Nollem quod mille marchis auri hominem non audivisse. Spec. Exempl. dist. 8. ex. 85.

Egidius Gonzalez è Societate JESU post triginta & duos annos in summis officijs transactos, tam impigrè licet sexagesimam quatuor annorum senex confessiones excepit, ut bene illorum Sacerdotum operam æquaret. Imò in ultimo huius morbo in lecto confessiones excipiebat, jamque moribundus, cum à mente aberrasset, confessiones audire non videbatur, atque inter mortuis vocibus absolutionis formam identidem pronunciabat. Lancizius opusc. 13. n. 429. Petrus Faber ex eadem Societate, quando confessiones audiebat, cogitabat, se scoparum instar esse, quæ, cum catechizando purgarentur, ipsæ sordidæ relinquuntur; ad hanc ergo operam Famuli instar suam operam & studium Christo offerunt, simulque precabatur Societatis Religiosis, ejus ut scopos effici, & haberi vellent; habere enim Dominum in Ecclesia sua tanquam maxima domo multa nobilia instrumenta, sibi autem & socijs abunde fore, si scoparum loco concederetur; cujus rei gratia aliquando sacrificium obtulit, ut ipse & socij dici possent splendide Christi, & gloriose scopos. Vita l. 2. c. 12.

Jacobus Merlohorstius Parochus Colonienfis sub initium accepti muneris totus in eo fuit, ut eorum Sacramentorum induceret frequentiam, quibus animæ puritas & gratia vel acquiritur, vel conservatur. Ad sacrum tribunal quotidie accedebat in æde summa facientibus, pridie Festorum aut Dominicarum Parochianis suis & alijs Fidelibus consentientibus operationem dabat; præcipuè verò pauperum & afflictorum docebat rationem, in quibus Christum agnoscebat, & venerabatur, non ignarus, divites & nobiles multorum faciles & obsequentes nancisci aures, cum egeni & miseri vix aut ægrè audiantur, nonnunquam autem etiam vultu aut verbis asperioribus excepti, à reditu absterreantur. Sic inducta paulatim in Parochiam octavo quoque die sacræ communionis frequentatio, pietas Fidelium aucta, & major divini cultus reverentia introducta. Vita. c. 17.

Vincentius Casagnola è Societate JESU, cum in oratione
 ionali quotidie per multas horas sederet, sepe auctoritate oper
 in templo esset, rogatus causam, cur nihilominus in
 egregium hoc responsum dedit, mercatores & opifices in
 riam lapissimè, cum nihil vendunt, spe tamen lucra
 b: rnis suis otiosos confidere. Annuz Sicil. Coll. 1604.

Pater quidam in Collegio Taurinensi dum in coenaculo, qu
 bus excipiendis tenuissimo cuique dabat operam, vin
 vinæ uberrate dulcedinis repletus erat, ut nunquam
 nerit, se majorem expertum fuisse. Annuz 1584. Coll.
 prov. Mediol.

Jordanus de Saxonia in vitis FF. Eremit. D. Ag. De C
 13. scribit, quòd quidam ejus Ordinis religiosus in
 virtutes etiam hanc habuerit, ut pauperum confessions
 rum confessiones libenter audiret, unde factum, ut
 liouqui dampnandus ob varia peccata fuisset, non mo
 tus, sed etiam ex purgatorij gravissimis pœnis per
 & orationes eorum, quorum confessiones audierat
 liberatus.

II. Dicat ergo Sacerdos quilibet cum S. Paulo
 4. Sic nos existimet homo, ut Ministros Christi
 satores mysteriorum DEI, hic jam quaritur, ut
 satores, ut fidelis quis inventatur. Ut ergo fide
 talem ipse exhibeat, præclaram sibi S. Chrysostomus
 in Matt. sententiam sibi applicet: Ad vos, & magis
 tes, sermonem convertere necessarium est, ut
 studio hac dona distribuatis; non parva etenim
 minet ultio, si quemquam ullius culpa consij, ha
 sa (& reliquorum Sacramentorum) participem
 sanguis ejus de manibus vestris exquiretur.
 Dux militia sit, sive Praefectus, sive Princeps
 coronatus, indigne autem accedat, prohibe
 lo potestatem habes. Propterea vos DEVS hoc
 honore, ut talia discernatis: hac vestra dignita
 securitas, hac omnis corona, non ut albam &
 tunicam circumeat is induti. Videant ergo, h
 postolo ad Coloss. 4. ministerium, quod acceperat

leant, & sollicitè curent seipsos probabiles exhibere Deo,
operarios inconfusibiles ut idem Apostolus Timotheum.
hortatur, ne in ipsos cadat exprobratio D. Gregorij ho.
in Evang. dicentis: *Ingrediuntur electi Sacerdotum*
sanctus expiati, caelestem patriam; & Sacerdotes Christi
vitam reprobam ad supplicia inferni descendunt. Cui
similes dixerim Sacerdotes malos, nisi aqua baptisma-
ti, qua peccata baptizatorum diluens, illos ad regna ca-
lestia mittit, & ipsa in classes descendit.

§. IV.

De Caritate per conversationem privatam à
Sacerdotibus demonstrata.

1. Hanc Conversationem Manuale Parochorum p. 3. c. 5.
merito ait esse caput totius ferè vitæ Pastoralis; eò quòd
illa Spiritus quasi vitales in omnes officij hujus partes
animant, siquidem vita exemplaris & utilis Sacramento-
rum administratio, & Concionum, Catecheseos, reliqua-
rumque functionum Parochialium recta institutio in con-
versando ferè consistunt, & præterea salus proximi ob fa-
miliarem agendi modum *suavius*, & ob occasionem eli-
gendi materiam loqui accommodatam, gratamque illis,
cum quibus agitur, eamque per frequentiore repetitione
inculcandi *efficacius*; & tandem ob faciliorem accessum,
ac occasionem liberiùs ac sine rubore loquendi *faci-*
lius procuratur. Unde meritò Zelosi Sacerdotes eadem ve-
teris præcipuo ad munus suum ritè obeundum instrumento
sunt usi.

S. Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis passim vadens
ad diversa Monasteria Monachorum, Canonicorum, San-
ctimonialium, nec non ad curias quorumcunque Nobilium,
propterea ratio ducebat, perveniens ubique latissimè su-
scipiebatur. Similiter & ille solito more se cunctis jucun-
dum & affabilem exhibebat, morèque singulorum, in
quantum sine peccato poterat, in se suscipiebat, sicque fa-
miliaris illi dehinc Anglia facta est. Vita 21. April. apud
Hararum.

S. Vedastus Episcopus Atrebatensis omnes ad servandam vitam æternæ pascebat alimento, nec ullum in sua domo habebat angustia, sed piæ consolationis verbo reficiebat peccatores. Unde & à quamplurimis illustribus frequentat, l. viris, ut illius sacratissimo alloquio, vel in tristitia familiarum sollicitudinis susceperent consolationem, vel in agitione Ecclesiasticæ exercitationis puram ab eo admodum utilitatem. Vita 6. Febr. apud Hararum.

S. Dominicus plurimum semper conversationi erant hinc quando aliquem prædicatione movere, & consilium non poterat, ad illius domum se conferebat, ibique quodam quor dies morabatur, ut cum vitæ sanctioris exemplum opportunitis & suavis colloquiis eundem emoluit, p. 1.

S. Ignatius Lojola nihil ferè magis cordi habebat, quam etiam commendabat, quàm ut ad hominum benevolentiam divini obsequij gratiâ conciliandam imitarentur, l. Ca. qui omnibus fiebat omnia, ut omnes lucrifacerent. Ca. enim re æquè ac morum, studiorumque similitudine conversabilique conversatione benevolentiam conciliari, p. 1. devinci. Hist. Soc. l. 3. n. 48.

S. Franciscus Xaverius multum quidem concilio publicis, non minùs tamen privata conversatione in eque tendis maximè gravibus Peccatoribus efficiebat: hinc non solum dulcè semper socios monebat, ut in congressibus & colloquiis caverent, ne nimia quædam gravitas suspicionem peccatorum reverentiam exigentis arrogantiæ, sed potiùs faciem & vultus, lætitiàmque, & affabilitatem sermonis præstet, quo hoc enim esse efficacissimum medium, quo animæ in Ba. soleant juxta illud Olee 11. *In funiculis Ada trahuntur in vinculis caritatis.*

Alanus de Solminihac cum Proximo congregatis in loquendo comitatem præsterebat, verbis ejus suavis & benignitatis, quâ omnium sibi devinciebat animos, conditis, unde non pauci facti sunt, nunquam se cum eo se, quin ad pietatem & devotionem exstimulati fuerant, signemque consolationem perceperint; omnia quæ verba sanctitatem spirabant, sermonesque inutiles & lares tantam ipsi torturam afferebant, ut ipsemetipsi

severius per eos confici & fatigari, quàm per quemvis alium
una corporis vel animi laborem. Vita l. 3. c. 18.

Petrus Faber à Societate JESU dicebat, teste Orlandino
sequenti, l. 9. hist. Soc. interdum ad Populum, sed in congressu,
familiarique colloquio vis major inerat; in hoc ille po-
tebat omnia, in hoc hærebat, in hoc morabatur. Hinc, ut
Auctor l. 3. n. 29. ait, indagabat omnes occasiones &
omnibus consulendi, &, quocunque ingrediebatur,
ni minimum sermonis occasionem intenta mente captabat, ut,
& cuiusvis ei jungeretur, quasi è salis tactu æternæ vitæ sapore
quodiretur. Bellissimum quippe dicebat esse, & omnibus
remotam alienæ salutis gerentibus proprium, relinquere in
illis omnibus domibus, quò divertunt, vestigium aliquod sancti-
tatis. Ubique colligendum, cum debitores sint omnibus,
neque ubique eos spectet DEUS, cujus ipsi Famuli & Admini-
stratores existunt.

Card. Robertus Bellarminus miram habebat gratiam in
conversando, maximè cum turbatis hominibus; hinc si ta-
lium quempiam deprehendisset, incipiebat cum eo humani-
ter, perinde ac decet cum ægro animo, agere, tum verò his
rationibus devincebat. Primò aures dabat patientes, naturam-
que in voce festivè odorabatur; post ejus sensibus perspectis, ora-
tionem dulci deliniebat; postremò ubi in animum ejus bene-
& colentis se dederat, salubribus consiliis pro re curabat, & re-
flectebat ab ægritudine, donec jam ad tranquilla redeun-
tis frena & freni patientem in partes virtutis flecteret, incita-
re. Vita l. 2. c. 8.

Balthasar Alvarez ex eadem Societate judicabat, virtu-
tem manere exiguum, donec in agendo cum proximo pro-
peretur; tunc enim caritatem, humilitatem, patientiam, &
generatim magnos sustinere ictus; prodesse autem nobis
sollicitum illorum studia, & propensiones valdè à nostris
diversas, cum propter DEUM toleramus. Vita c. 7. Sic
autem volebat conversationem institui cum Proximo, ut ij,
cum quibus loquimur, ita mutentur, ut discentes perce-
pant pectora, dicantque; Verè Filij DEI sunt isti, habentq;
spiritum caelestem. Ibid. c. 8.

Jacobus Merlohorstius etsi difficulter ab oratione & le-
ctione spiritualium librorum abstrahi poteratur, quando
tamen

tamen caritas conversationem cum Proximo promptissimus accedebat, & modò pacem inter conciliabat, modò tristes & afflictos melliflua labatur. Cum doctis docta, non tamen vana, curiosa affectata, sed utilia miscebat colloquia, discendi cupienti cupidior; hinc cum nullis libentius, quam cum gressis de rebus Asceticis loquebatur; quos si repens enim verò ridere vultus, & cor gaudiis dilatar, incipiebat. Vita c. 22.

II. Audiant itaque Sacerdotes S. Jacobum hortantem c. 3. *Quis sapiens & disciplinatus ostendat ex bona conversatione operationem suam in sapientia sapientia; ut dicere & ipse possit cum ad Philip. 3. se conversatum esse sine querela; & illud Sap. 8. Intrans in domum meam, conquiesce; non enim habet amaritudinem conversatio iustorum convitiis illius, sed latissimam & gaudium.*

S. Ultimus.

De felici morte zelosorum Sacerdotum.

I. Si sententia illa S. Davidis P. 115. *Profectus est Dominus mors Sanctorum ejus, in ullo alio, sacerdotibus locum habet; de his enim verificabitur, quod Apoc. 14. dicitur: Beati mortui, qui in moriuntur; amodo jam dicit spiritus, ut requiescant in operibus suis; opera enim illorum sequuntur illos.* Ut S. Gregorius l. 10. mor. c. 21. dixit: *Ad vesperum fulgor Sacerdoti iusto, quia in occasu suam cognovit ritatem, atque ideo dictum: Timentis Dominum in extremis, id quod non pauci Sacerdotes sunt expi-*

S. Augustinus in grave morbo, quo supremam vitam quam sanctissime perageret, communibus Ecclesie manae Sacramentis ad mortem fortiter, sancteque vitam migraret, ne assidua ejus de rebus caelestibus cogitatio quoquam praepediretur, omne à se amovit amicos.

equum, ita ut nullus eum adire posset, nisi cum Medici
invenirent, vel ciborum aliquid inferretur, reliquum
tempus orationi ac rerum caelestium meditationi dabat: di-
solitus, neminem sine congruo noxarum dolore decede-
debere; quam ob causam ipse in adversa lectuli parte
contra peccatorum horrorem, qui moribundos frequenter
perire solet, majoribus characteribus exaratos septem Psal-
mos penitenciales appendi jusserat, quos saepius magna vi-
sitationum perlegebat. Denique verò à febris penitus op-
pressus, interruptis ac morientibus vocibus Collegas suos
ad vitam sanctimoniam cohortans, & Christum Servatorem,
interemeratam Virginem, S. Stephanum, aliosque Patro-
nes invocans, astantibus ac pariter orantibus Fratribus in
pace obdormivit. Vita l. 3. c. 64. & 62.

S. Ambrosius cum à Sacerdotibus quibusdam rogaretur,
sibi vivendi à Domino peteret comitatum, respondit:
non ita inter vos vixi, ut pudeat me vivere: nec timeo
mori, quia bonum Dominum habemus. Sed & eodem tem-
pore usque ad horam exitus expansis in crucem manibus
stavit, ac tandem, ubi ab Honorato Ecclesiae Vercellensis
episcopo tertiam vice caelestis admonito sacrum Domini
Corpus accepit, animam in manus Creatoris tradidit. Vita
l. Dec.

S. Nicolaus Episcopus instante morte suspiciens in ca-
elum, cum Angelos sibi occurrentes intueretur, illo Psalmo:
Domine speravi: pronuntiato, ubi ad illa verba venit:
in manus tuas commendo spiritum meum: in caelestem Pa-
triam migravit. Vita 6. Dec.

S. Clarus Abbas appropinquante hora exitus sui Psalte-
rium cum Fratribus decantare cepit, qui, cum ad illa ver-
ba: *Omnes spiritus laudet Dominum: venissent*, cum luce-
re ineffabilis totam cellam replevit, sicque beata anima
a carne soluta recessit. Vita 2. Jan.

S. Bonitus Episcopus ingravescente morbo ad extrema de-
cussus, caeleste viaticum sumpsit, signo Dominico se muni-
vit, & fenestram cubiculi aperire jubens, oculos lacrymis
ad caelum erexit, & Psalmum morienti congruum
precians spiritum DEO reddidit. Vita 12. Jan. apud Ha-

S. Seva-

S. Severus Episcopus Ravennatensis, cum diem obitus ex divina revelatione cognovisset, die quodam SS. Sacrificium offerens, transitum suum ex hoc Mundo firmam Sacramentorum cœlestium perceptione communi convocatoque ad se totius Urbis Clero, & utriusque populo, de integritate Catholicæ fidei, de fraternæ caritatis & dulcissima animorum consensione servanda cœlesti impetratâ illis benedictione, stolâ Sacerdotali indutusque sepulchrum ingrediens, non multo post sanctam Creatori reddidit. Vita 1. Febr. apud eundem.

S. Nicolaus Tolentinus ex Ordine S. Augustini, ante obitum Mensibus quâlibet nocte, ante præcedentibus, voces Angelicas audivisset, & gravi infirmitate vari advertisset, convocatos Fratres sic est allocutus: nihil mihi conscius sum, non tamen in hoc justificatus. Itaque si cuiquam ex vobis injuriam irrogavi, peccatis meis. Te verò, Pater Prior, obnixè rogo, ut primum legas mihi absolutionem omnium peccatorum, & Matris Ecclesiæ Sacramenta mihi. Quæ cum profundissimis lacrymis sumpseret, iterum. En Dominus meus JESUS Christus suæ Matris & nostri Augustino innitens dicit mihi: *Euge serve bone, intra in gaudium Domini tui*: ac mox subdens, *in manus, Domine, commendo spiritum meum*: junctis manibus, & oculos ad Crucem elevans, jucundè vultu animam efflavit. Vita 10. Sept.

S. Martinus Episcopus mortem sibi imminere prædictum suum cinere & cilicio operuit, cumque rogatus, vilia saltem stramenta supponi suerit, respondit, non Filij, Christianum aliter, quàm in cinere mori, & pro vobis exemplum reliquit, ipse peccavi. Subinde eorum manibus in cælum semper intentus, cum moneretur, ut pus lateris mutatione relevaret, sinite me, inquit, Fratres, cælum potius respicere, quàm terram, ut iterum iturus ad Dominum spiritus dirigatur. Quæ cum dicit, cum Diabolum propè assistentem vidisset, fidens dicit: quid hic adstas, cruenta bestia? nihil in me nescire reperies, Abrahamæ me sinus recipiet. Quâ in vocem tam animam exhalavit. Vita 11. Nov.

S. Laurentius Justinianus in agone circumstantibus dixit;
 hinc cum lacrymis vestris, tempus lætitiæ est, non
 timor. Pudeat vos mortem timere, cum Dominus
 JESUS Christus, in cujus conspectu decumbo, propter
 in Cruce mori voluerit. Hunc diem semper ob oculos
 habere, tu scis, mi Domine JESU. Surius 8. Jun.

S. Thomas de Villanova, cum omnia bona, etiam Je-
 suum, in quo jacebat, pauperibus erogata audivisset, DEO
 gratias agens, nunc, aiebat, lætus ad agonem propero, nu-
 cum nudo, nihil habens, unde teneat, contra malignos
 spiritus fortiter luctaturus, statimque petiit, ut Sacramen-
 tum extremæ unctionis muniretur, missæque legeretur, sub
 Passionem secundum Joannem sibi prælegi jubebat, &
 illud attentissima mente audivit, donec augustissimum
 sacramentum elevabatur, tum enim mira humilitate illud
 contemplant, & præ gaudio in lacrymas effusus Canticum.
 Domine, secundum verbum
 tuum, Domine, in pace: inchoavit, eoque finito subdens: In ma-
 tri tua, Domine, commendo spiritum meum: requievit
 in pace. In triumpho honor 1660 Monachij edito fol. 53.

Joannes Gerardinus à Societate JESU in agone dixit;
 timeo mori, habens à Christo syngrapham ad cælum
 ejus sigillo munitam; per sigillum autem hoc in-
 legebat: Amen, Amen. Per syngrapham autem ver-
 ba: qui reliquerit Patrem & Matrem &c. Dein ad
 se conversus, ô MARIA, inquit, tribularer certè ni-
 si, si scirem tuum Patrocinium, quæso pia Mater,
 tu quasi terebinthus extende ramos, & me lassum
 reficias. Denique animam propriam alloquens, ô anima mea,
 quæ jam hic malè tractaris, jam pelleris, jam non no-
 tas, ex domicilio tuo jam quassatum, bases nutant,
 fundamenta diruuntur, parietes fiuntur, & per rimas &
 tuas jam spiculis dolorum infirmitas te pellit; quid i-
 nter moras exi ocyus, exi lata instar columbæ ex cavea
 Lithuan. 1606. Colleg. Pulrov.

Jacobus Merlohorstius triennio ante mortem tumbam si-
 bi

bi præparaverat, quam lecto impostam quotidie
plabatur, cui hoc dyticon inscripserat:

*Cum capulum cernis, cur non mortalia spernis?
Tali namque domo clauditur omnis homo.*

Testamentum pridem scripserat, quod annu-
vebat, & vel confirmabat, vel mutabat, hæredibus
pauperibus nominatis, funeris etiam omnem rationem
signarat, & privatam semper decreverat, absque
sumptibus, qui mortuo non prodesse, & pauperibus
cessaria subsidia decernerent, eique solos cum Sacra-
mentis esse quadraginta pauperes iusserat, qui nocte
delato in templum funere vacarent precibus, dicerent
liis, animam DEO commendarent. Cum fatum
imminere persentisceret, cum tenero pietatis sensu
heroicos virtutum actus Sacramenta pœnitentiæ, Eucha-
stie, & unctionis suscepit, à præsentibus, & absentibus
nam offensarum demissè petiit, caput 12. l. 2. ex
imitatione Christi prælegi sibi petiit, desiderium
Patriæ per varios Psalmos excitavit, & crucifixi
vulnera dulcissimè disuaviatus, millies & millies,
dulcissime JESU, laudabo te, JESU miserere mei.
MARIA, inter quæ verba sæpius repetita, placide
vit. Vita. l. c. 38. & 37.

Georgius Hippus è Societate JESU, cum videtur
morbo ipsius commotum, & quærentem, num aliquid
opus esset? quid, respondit, quid opus esse poterit
paulò post DEUM habituro? quid mœsticiam præter
gratularis potiùs præstolanti tantum bonum? Annus
f. 114.

II. Quidni ergo exclamet Sacerdos quilibet,
cum Balaam num. 23. *Moriatur anima mea mor-
tum, & fiant novissima mea horum similia: verum
mors iustorum, ut rectè S. Gregorius super c. 18. Mar-
bonis est in adiutorium, malis in testimonium, ut
versis sine excusatione pereant, unde electi exor-
piunt, ut vivant. Sic enim & de ipsis cum ven-
poterit: Pretiosa in conspectu Domini mors
Sacerdotum; pretiosa planè, ut S. Bernardus in q.*

tangam suū laborum, tanquam victoria consummatio,
tangam vitā janua, & perfecta securitatis ingressus.

PARS III.

DE MALORUM SACER-
DOTUM INFELICI EXITU
ET POENIS.

Ubi opposita juxta se posita magis illucescant,
non parū proderit, ad dignitatem & præ-
mium bonorū Sacerdotum clariùs demonstnan-
tia, & damna, quæ ex malorum Sacerdotum scele-
ribus oriuntur; & infelices exitus, quos propter
eandem suam vitam sunt passi, paulò clariùs ob ocu-
ponantur, simulque causæ & radices tantorum sce-
lorum, eorūque remedia explicentur, quæ omnia
hac parte breviter præstabitur.

CAPVT I.

VI SACERDOTES HOC
LOCO POTISSIMUM IN-
TELLIGANTUR.

Ex malos Sacerdotes hoc loco non intelligo eos, qui
leuibus & quotidianis peccatis, in quæ etiam iusti se-
des cadere solent, committunt, sed qui grauioribus scele-
ribus sunt obnoxii, atque in iisdem consuetudine contractas;
obtinatam non respiscendi voluntatem callum quo-
modo obdixerunt; quos quidem genuinis coloribus
Apostolus in sua epistola descripsisse videtur, dum di-
cit: *Pe, illi, qui in via Cain abierunt, (per DEI scilicet
instru. l. x.)*
R.
con-